



gemeente  
**HEEZE-LEENDE**

**JAARSTUKKEN**

**2022**

# Inhoud

<b>1. Algemeen</b>	<b>3</b>
<i>Aanbieding jaarstukken 2022</i>	3
<i>Leeswijzer</i>	5
<b>2. Programmaverantwoording</b>	<b>6</b>
<i>Programma 1: Dienstverlening en bestuur</i>	6
<i>Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren</i>	13
<i>Programma 3: Samen leven en participeren</i>	26
<b>3. Paragrafen</b>	<b>41</b>
<i>Paragraaf lokale heffingen</i>	41
<i>Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing</i>	45
<i>Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen</i>	54
<i>Paragraaf financiering</i>	58
<i>Paragraaf bedrijfsvoering</i>	60
<i>Invoering Wet Open overheid (WOO)</i>	64
<i>Paragraaf verbonden partijen</i>	65
<i>Paragraaf grondbeleid</i>	74
<i>Paragraaf begrotingsrechtmatigheid</i>	79
<b>Jaarrekening</b>	<b>83</b>
<i>Overzicht van baten en lasten</i>	83
<i>Toelichting op het overzicht van baten en lasten</i>	84
<i>Balans</i>	103
<i>Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling</i>	105
<i>Toelichting op de balans</i>	105
<i>Gebeurtenissen na balansdatum</i>	124
<i>Melding WNT</i>	124
<b>Bijlagen</b>	<b>126</b>
<i>Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld</i>	126
<i>Staat van gewaarborgde geldleningen en gegarandeerde faciliteiten</i>	128
<i>Verantwoording specifieke uitkeringen (SiSa-bijlagen)</i>	130

# 1. Algemeen

## Aanbieding jaarstukken 2022

Hierbij bieden we u de jaarrekening 2022 aan. In de bestuursrapportage hebben we u geïnformeerd over de voortgang van 2022. Deze jaarstukken vormen het sluitstuk van het begrotingsjaar 2022. We sluiten het jaar af met een bruto resultaat van € 1.982K (voor mutatie reserves). In de begroting was uitgegaan van een resultaat van € 609K, zodat per saldo een positief resultaat van € 1.373K resteert.

Het jaar 2022 was een bewogen jaar waarin in gezamenlijkheid weer stappen zijn gezet naar een in meerdere opzichten gezonde samenleving en veel doelen zijn bereikt.

Zo was het jaar 2022 het jaar van gemeenteraadsverkiezingen en daarmee ook het jaar van het eerste raadsakkoord. De gewijzigde samenwerking van de gemeenteraad en het college was een logisch gevolg hiervan. Er wordt samen gezocht naar overeenkomst en oplossingen in plaats van verschillen en tegenstellingen.

Maar behalve de politiek was 2022 ook het jaar van de oorlog in Oekraïne en de enorme stijging van prijzen op vele vlakken. We kregen te maken met de energietoeslag die we als gemeente verstrekten. In het eerste kwartaal trad de Bank Nederlandse Gemeenten uit project de Bulders, we werden 100% eigenaar van het project. De bouw van de lang verwachte 40 woningen van Jansen de Jong is gestart en tegelijkertijd gingen de onderhandelingen met andere projectontwikkelaars gewoon door met als resultaat een overeenkomst met 2 ontwikkelaars voor de bouw van ruim 160 woningen in De Bulders. In 2022 was er ook de opvang van asielzoekers in Sportcentrum De Pompenmaker, het hulpverlenersplein zijn vorm kreeg. De coronacrisis werd afgewerkt, de eerste Brabantse dag in 3 jaar maar ook de stikstofcrisis en de gevolgen daarvan voor de landbouw kondigden zich aan.

Onderstaand volgt de uitsplitsing van het resultaat naar de programma's:

Tabel 1.0 Baten en lasten per programma

Bedragen x € 1.000

Programma		Bedragen x € 1.000		
		Begroting 2022 *	Rekening 2022	Verschil 2022
1	Dienstverlening en bestuur	10.250	10.890	-640
2	Wonen, bedrijven en recreëren	10.618	12.150	-1.531
3	Samen leven en participeren	16.615	16.785	-171
<b>Totaal lasten</b>		<b>37.483</b>	<b>39.825</b>	<b>-2.342</b>
1	Dienstverlening en bestuur	29.824	31.513	1.690
2	Wonen, bedrijven en recreëren	5.302	7.328	2.026
3	Samen leven en participeren	2.378	2.639	261
<b>Totaal baten</b>		<b>37.504</b>	<b>41.480</b>	<b>3.977</b>
<b>Saldo van baten en lasten</b>		<b>20</b>	<b>1.655</b>	<b>1.635</b>
	Toevoegingen aan reserves	298	348	-50
	Onttrekkingen aan reserves	887	675	-212
<b>Saldo mutatie reserves</b>		<b>589</b>	<b>327</b>	<b>-262</b>
<b>Saldo na bestemming (resultaat)</b>		<b>609</b>	<b>1.982</b>	<b>1.373</b>

### Resultaatbestemmingen

In 2022 hebben we niet alle beschikbare budgetten in alle gevallen volledig benut. Voor een deel van die middelen stellen we voor om die ten laste van de algemene reserve over te hevelen naar 2023.

## Budgetoverhevelingen

Er wordt een tweetal budgetoverhevelingen voorgesteld.

### Omgevingswet € 167.000

Ten tijde van het opstellen van de begroting 2022 was de verwachting dat in 2022 de Omgevingswet in werking zou zijn/treden. In 2022 is besloten dat deze wet pas later in zou gaan. Hierdoor zijn diverse voorbereidende werkzaamheden in 2022 nog niet uitgevoerd. Bovendien duurt het opstellen van de Omgevingsvisie langer dan wat bij het opstellen van de begroting 2022 verwacht werd. Hierdoor zijn we in 2022 nog niet begonnen met het opstellen van het Omgevingsplan. De bij dit alles behorende kosten moeten op een later moment alsnog gemaakt worden. Daarom dient het in 2022 niet-bestede budget overgeheveld te worden naar 2023.

### Centrumontwikkeling Heeze € 17.000

Voor zowel de herinrichting van de Kapelstraat en Jan Deckersstraat als de ontwikkeling van het gebied rondom het gemeentehuis zijn reeds opdrachten verstrekt. Om diverse redenen hebben deze vertraging opgelopen waardoor de kosten niet in 2022 gemaakt zijn, maar in 2023 gemaakt gaan worden.

## Voorstellen mutaties reserves en voorzieningen

### Reserve Totaaloplossing verkeersproblematiek € 150.000

We stellen voor conform raadsbesluiten om bij een positief saldo van de jaarrekening ten laste van de algemene reserve € 150.000 te storten in de reserve totaaloplossing verkeersproblematiek.

### Voorziening t.b.v. demping kosten afvalheffing € 200.000

Kostendekkendheid van lokale heffingen is een aandachtspunt. Bij afvalheffing kan het in de afgelopen jaren ontstane overschot worden aangewend om aan de te verwachten naheffing van Attero te voldoen.

*Tabel 2.0 Tabel met overzicht verwerking overhevelingen en bestemming resultaat*

*Bedragen x € 1.000)*

<b>Saldo resultaat voor bestemming</b>	<b>1.982</b>
<b>overheveling</b>	
Ontwikkeling centrum Heeze	17
Omgevingswet	167
<i>subtotaal</i>	<b>184</b>
<b>mutaties reserves / voorzieningen</b>	
Reserve totaaloplossing verkeersproblematiek	150
Voorziening demping kosten afvalheffing	200
<i>subtotaal</i>	<b>350</b>
toevoeging aan de algemene reserve	-1.448
<b>Saldo resultaat bestemming</b>	<b>0</b>

Burgemeester en wethouders van Heeze-Leende,

de secretaris,

C.G. Klesman-Nacken

de burgemeester,

P.J.J. Verhoeven

## Leeswijzer

De jaarstukken zijn verdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening.

### Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit een verantwoording per programma. Per programma geven we antwoord op de vragen 'wat hebben we bereikt?' en 'wat hebben we daarvoor gedaan?'. De eerste vraag betreft het beoogde maatschappelijke effect. De tweede vraag gaat in op de activiteiten die zijn uitgevoerd om dit beoogde maatschappelijke effect te bereiken. De vraag 'wat heeft het gekost?' wordt voor een belangrijk deel nader toegelicht in de verschillenanalyse die is opgenomen in het onderdeel 'jaarrekening'.

Met een kleur is inzicht gegeven in de status van de realisatie van de doelen. Waar nodig is daarbij een toelichting opgenomen met eventuele actiepunten. De betekenis van de kleuren is als volgt:

Groen	Beleidsdoel is of wordt naar verwachting gerealiseerd.
Oranje	Beleidsdoel is of wordt naar verwachting in aangepaste vorm (lagere kwaliteit) of later gerealiseerd.
Rood	Beleidsdoel is en wordt naar verwachting niet gerealiseerd.

Bij de toelichting op het overzicht van baten en lasten worden de financiële afwijkingen groter dan € 10.000 per programma op themaniveau in de verschillenanalyse met een kleurstelling in beeld gebracht en toegelicht.

Groen	Financieel zijn in 2022 meer baten gerealiseerd of minder lasten uitgegeven dan begroot.
Rood	Er zijn minder baten gerealiseerd of er meer uitgegeven dan begroot.

Net als in de programmabegroting worden vervolgens de paragrafen behandeld. Deze gaan over lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Deze paragrafen geven een 'dwarsdoorsnede' door alle programma's waarbij sprake kan zijn van grote bestuurlijke en financiële impact.

### Jaarrekening

De jaarrekening is meer financieel van aard en bestaat uit de balans en het overzicht van baten en lasten, beiden voorzien van een toelichting.

In de algemene toelichting wordt ingegaan op de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. In de toelichting op de balans wordt een nadere specificatie van balansposten gegeven. Daarnaast wordt ingegaan op niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen voor toekomstige jaren.

De toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening geeft per programma:

- Een verschillenanalyse op de exploitatie.
- De door de raad gevoteerde langlopende kredieten. Er vindt een verantwoording plaats van hetgeen in 2022 met deze kredieten is gedaan en of het krediet moet worden gehandhaafd dan wel afgesloten.
- Tot slot wordt bij elk programma ingegaan op de naleving van de begrotingsrechtmatigheid.

Daarnaast wordt inzicht gegeven in de aanwending van het bedrag onvoorzien uit de programmabegroting. Tevens worden de incidentele baten en lasten en structurele stortingen en onttrekkingen uit reserves weergegeven.

In de overige toelichting is het overzicht Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector opgenomen en worden de mutaties in de reserves en voorzieningen toegelicht.

Het laatste onderdeel van de jaarrekening is de controleverklaring van de accountant.

### Bijlagen

Als bijlagen zijn opgenomen:

- Overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld
- Staat van gewaarborgde geldleningen en gegarandeerde faciliteiten
- Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)

## 2. Programmaverantwoording

### Programma 1: Dienstverlening en bestuur

#### Producten

Het programma *Dienstverlening en bestuur* omvat de volgende producten:

Product
1.1 Bestuur
1.2 Samenwerking
1.3 Openbare orde en veiligheid
1.4 Burgerzaken
1.5 Algemene dekkingsmiddelen
1.6 Overhead
1.7 Overige baten en lasten
1.8 Vennootschapsbelasting

#### Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

In de programmabegroting 2022 hebben wij aangegeven wat we binnen het programma *Dienstverlening en bestuur* willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. In de volgende tabel lichten we per onderdeel toe wat de actuele stand van zaken is.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
<b>1.1 Bestuur</b>		
Een integer en transparant bestuur dat rekenschap aflegt over de totstandkoming en uitvoering van het beleid en de raad voldoende faciliteert om zijn kader stellende en controlerende rol goed uit te voeren.	In 2022 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Deze kunnen gevolgen hebben voor zowel de samenstelling van de raad, het college en voor de door de raad ingestelde werkgroepen. Om de raad te faciliteren in haar rol wordt de lange termijn agenda doorontwikkeld, waarbij er meer overzicht en inzicht ontstaat wanneer welke onderwerpen op de agenda staan/komen en waarbij we willen toewerken naar een betere verdeling van de onderwerpen over de raadsvergaderingen.	De gemeenteraadsverkiezingen 2022 hebben de samenstelling van de gemeenteraad bepaald. De raad wordt nu gevormd door 7 fracties. Voor het eerst is er door de raad een raadsprogramma opgesteld. Door het college is dit vertaald in een college uitvoeringsprogramma.  Voor de nieuwe gemeenteraad is een inwerkprogramma opgesteld en zijn verschillende cursussen en werksessies georganiseerd. Tevens is in mei een tweedaagse geweest met de raad en het college. Daar stond o.a. de bestuurlijke visie 2030 op te agenda.  Met de lange termijn agenda is in 2022 inzicht gegeven in de te agenderen bestuurlijke onderwerpen en daarnaast monitoren we de afspraken tussen college en raad. De overgang naar een nieuwe bestuursperiode heeft gezorgd voor een actualisatie van de lange termijn agenda. Tevens zijn de raadsinformatiebijeenkomsten toegevoegd zodat deze ook openbaar te raadplegen zijn.
	Het college heeft naast de reguliere vergaderingen één of twee keer per jaar een heidag waarin steeds andere thema's worden uitgediept.	Er is een college gevormd, waarbij voor het eerst deze onafhankelijk zijn van de eigen partij. Dit in navolging van het raadsprogramma. Voor het college is ook een inwerkprogramma opgesteld en daar is invulling aan gegeven. Aansluitend aan de heidagen van de raad heeft het college ook een tweedaagse gehad. Ook hier stond de bestuurlijke visie 2030 op de agenda.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
Een verrassende en klantvriendelijke dienstverlening, zoveel mogelijk digitaal.	We willen de dienstverlening verbeteren door: <ul style="list-style-type: none"> <li>- het ontwikkelen van sturingsinformatie;</li> <li>- met de klant samen processen te optimaliseren;</li> <li>- de ervaring van de inwoners regelmatig te meten en de ervaring mee te nemen in de doorontwikkeling;</li> <li>- inzetten van de podcast serie om de inwoners meer duidelijkheid te geven waar de gemeente voor staat en wat die kan betekenen voor hen. Het idee is om op een actueel onderwerp, thema en proces op een laagdrempelige en interactieve manier de inwoners van informatie te voorzien en waarbij inwoners ook gevraagd worden om deel te nemen.</li> </ul>	Ontwikkelen van sturingsinformatie is een continue proces.  Het starten met het optimaliseren van de processen is doorgeschoven naar 2023. Clientervaringen Wmo en Jeugd zijn continue gemeenten en op basis van de bevindingen zijn de acties opgepakt. Er zijn 12 podcast afleveringen verschenen in samenwerking met de inwoners.
Initiatieven worden in eerste instantie door de inwoners zelf genomen. Inwoners voelen zich verantwoordelijk voor de leefbaarheid, sociale samenhang en veiligheid van hun eigen buurt/wijk.	Faciliteren van de dorpsraden als klankbord van de gemeenschap (jaarlijks organisatiebudget).	De dorpsraden ontvangen jaarlijks subsidie voor het organiseren van dorpsraden in de vorm van vergaderingen en bijeenkomsten.
	Voortzetting bestuurlijk en ambtelijk aanspreekpunt voor de dorpsraden met periodiek overleg.	De portefeuillehouder heeft voor een andere opzet van communicatie gekozen tussen de dorpsraden en de gemeente. Er wordt 4 x per jaar overlegd met de portefeuillehouder DR, 1x per jaar met alle wethouders en de DR is gevraagd bilateraal overleg te plannen met de portefeuillehouder van het onderwerp. Uitgangspunt is: 'de juiste mensen aan tafel'.
	De dorpsraden zijn klankbord van de gemeenschap en de gemeente. Dit wordt in overleg met hen vormgegeven waarbij maatwerk per dorpsraad mogelijk is.	De dorpsraad zou een afspiegeling moeten zijn van de gemeenschap. De dorpsraden hebben moeite met een brede vertegenwoordiging. Zij doen alle moeite om een brede vertegenwoordiging te krijgen.
	In 2022 wordt onderzocht hoe het burgerbudget op een andere manier ingezet kan worden dan via Burgerkracht.	In 2022 zijn twee burgerinitiatieven financieel gehonoreerd en door inwoners uitgevoerd. In 2022 hebben we nog geen nader criteria/beleid opgesteld voor het toetsen van burgerinitiatieven.
<b>1.2 Samenwerking</b>		
Versterken sturing op samenwerking.	In de regio werken we op verschillende manieren samen (zowel binnen het sociaal als het ruimtelijk domein), naast de A2-samenwerking. Als er kansen zijn om de bedrijfsvoering te verbeteren en de efficiency te vergroten dan benutten we deze.	Er is voor de verkiezingen een staat van de gemeente opgesteld. Daarin is o.a. inzichtelijk gemaakt welke samenwerkingen er zijn.  Er is nadat het college is benoemd een portefeuillevreiding tot stand gekomen waarbij ook is gekeken naar de rol in de regio. Daarbij is er met de colleges van de A2 gemeenten, te weten Cranendonck en Valkenswaard, met regelmaat overleg over de GRS A2 en de sub regio A2 in de MRE. Op de 5 thema's in de MRE is er op 3 thema's een vertegenwoordiging vanuit het bestuur van Heeze-Leende voor de sub regio A2.  Tevens is in het inwerkprogramma een aantal samenwerkingen toegelicht. Zo is er vanuit het sociaal domein een informatiemarkt georganiseerd met samenwerkende partijen.
	Om voorbereid te zijn op de toekomst, zal een technische analyse van de externe ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven die op onze inwoners en de gemeente Heeze-Leende specifiek afkomen in de komende jaren in beeld brengen. De onderliggende hoofdvraag is "Wat is er	De uitwerking van de externe ontwikkelingen maatschappelijke opgaven is begin dit jaar middels de omgevingsverkenning opgeleverd. De wijze waarop dit is georganiseerd is hier ook in beeld gebracht. Aansluitend zijn er scenario's opgesteld welke zijn besproken met de raad, college en ambtelijke organisatie. Dit tezamen is de externe analyse. Deze analyse is benut bij het opstellen

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	<p>nodig om onze inwoners goed te blijven bedienen?" Deze ontwikkelingen en vraagstukken doordenken naar de behoeften van de gemeenschap en taken van de gemeente, nu en in de toekomst. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van scenario denken. Ook wordt in kaart gebracht hoe en waar we deze behoeften en taken nu hebben georganiseerd; zelfstandig en/of in samenwerking(verbanden), zoals de GRSA2, MRE, Veiligheidsregio, woningmarktregio, GGD regio, arbeidsmarktregio etc. Tot slot brengen we in beeld hoe we de taken zouden kunnen organiseren, gegeven de behoeftes van onze inwoners en de onzekerheden van de toekomst. Dit vraagstuk wordt in 2022 nader uitgewerkt.</p>	<p>van het raadsprogramma. Aansluitend is er op de heidagen van college en raad aan de hand van visualisaties het gesprek gevoerd over de bestuurlijke visie 2030. In de loop van 2022 is er een capaciteitsplanning opgesteld met daarin een eerste aanzet om invulling te geven aan de thema's van het raadsprogramma. Dat heeft geresulteerd in een formatie aanvraag welke is opgenomen in de begroting van 2023-2026.</p>
<b>1.3 Openbare orde en veiligheid</b>		
<p>De waardering van de subjectieve veiligheid (veiligheidsbeleving) door de inwoners van onze gemeente en de objectieve veiligheid (cijfers) minimaal op hetzelfde niveau houden.</p>	<p>Uitvoeren uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid:</p> <p>Voortzetting deelname aan Taskforce Brabant Zeeland en participeren in het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) als partner in de strijd tegen ondermijnen en georganiseerde criminaliteit. Zorgdragen voor prioritering van bestaande ondermijningsbeelden binnen het RIEC.</p> <p>Woninginbraken aanpakken door o.a. algemene preventieadviezen en het versturen van besmettingsbrieven (informatie aan buurtbewoners n.a.v. woninginbraak).</p> <p>Terugdringen van druggerelateerde overlast door het sluiten van panden (Wet Damocles).</p> <p>Voorkomen misbruik overheidsvoorzieningen door integriteitsonderzoek (Wet Bibob)</p> <p>Overleg met politie, Openbaar Ministerie en andere externe partners over inzet op high impact crimes waaronder overvallen, woninginbraken e.d.</p>	<p>Het Uitvoeringsprogramma is conform de gestelde acties uitgevoerd.</p> <p>Deelname aan het RIEC en prioritering ondermijningsbeelden is voortgezet.</p> <p>Besmettingsbrieven worden bij iedere woninginbraak verstuurd.</p> <p>5 panden waar drugs zijn aangetroffen zijn gesloten. Het betrof hier in alle gevallen woningen.</p> <p>De Wet Bibob wordt structureel toegepast conform het vastgestelde beleid.</p> <p>Overleg met politie, OM en andere externe partners op het gebied van openbare orde en veiligheid vindt op structurele basis plaats.</p>
	<p>Structurele aandacht voor zichtbaarheid politie in de dorpen.</p>	<p>Dit staat structureel op de agenda van het overleg met politie.</p>
	<p>Continueren van de inzet van het intergemeentelijk Dommelstroom Interventie Team (DIT). Het DIT is gericht op bestuurlijke interventie, vanuit de VTH taken met het accent op toezicht, handhaving maar ook op de aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit.</p>	<p>Onder de vlag van het DIT zijn diverse acties/controles uitgevoerd, waarmee wordt bijgedragen aan preventie en aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit.</p>
	<p>In 2022 is wederom aandacht voor de gevolgen op de openbare orde en veiligheid van de wilde zwijnen en de wolf die zich in de natuurgebieden van Heeze-Leende</p>	<p>De wolf die sinds 2020 in Heeze-Leende verbleef, is begin 2022 uit Heeze-Leende vertrokken. In de 2e helft van 2022 is hij weer teruggekomen. Na zijn terugkomst is hierover</p>



Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	gevestigd hebben. Bij de provincie, als bevoegd gezag, wordt blijvend aandacht gevraagd voor deze gevolgen. En de samenwerking en communicatie tussen de lokaal betrokken partijen wordt aangejaagd.	gecommuniceerd en dierhouders is geadviseerd om preventieve maatregelen te nemen.  Ook is in 2022 regelmatig aandacht gevraagd bij de provincie voor de problemen die de aanwezigheid van wilde zwijnen in onze gemeente veroorzaken.
<b>1.4 Burgerzaken</b>		
Kwalitatief hoogwaardige en betrouwbare gegevens (voldoen aan de landelijke kwaliteitseisen).	Structureel uitvoeren van kwaliteitscontroles en eventuele fouten/verschillen oplossen, zodat de kwaliteit van onze gegevens voldoet aan de eisen die aan deze administratie worden gesteld. De BRP is een belangrijke gegevensbron voor alle overheidsdiensten.	Jaarlijks wordt een zelfevaluatie uitgevoerd op gebied van de Basisregistratie Personen (BRP) en Reisdocumenten (PNIK). Voor de BRP heeft dit een resultaat opgeleverd van 98,5% van de 100%. De zelfevaluatie PNIK 100% van 100%. Hoge scores, waarmee wordt voldaan aan de procedures die zijn vastgesteld m.b.t. uitvoering van onze werkzaamheden i.r.t. de BRP.  De kwaliteitsmonitor BRP wordt structureel bijgehouden en er zijn geen achterstanden.
	Het juiste woonadres en wie daar woonachtig zijn is van groot belang voor veel overheidsdiensten, zoals zorg, onderwijs, politie, brandweer, sociale diensten, belastingdienst. Voor een juiste adrescontrole werkt de gemeente met de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) en met de politie en Dommelstroom Inventie Team (DIT) om ondermijning tegen te gaan. We willen aan enerzijds zorgen voor kwalitatieve en betrouwbare adresgegevens en anderzijds mogelijke adresfraude of misbruik van voorzieningen (b.v. misbruik van toeslagen, ontwijken van schulden en boetes) tegengaan. Dit doen we door signalen/twijfels over de bewoning van een adres, die de gemeente vanuit LAA ontvangt te onderzoeken. Dit onderzoek kan ook bestaan uit een huisbezoek, die alleen bij serieuze twijfel plaatsvindt. Met het integraal overleg met verschillende betrokkenen, zoals veiligheid, handhaving, sociaal team worden de signalen uit gewisseld en de aanpak afgestemd.	Maandelijks ontvangen wij signalen vanuit het LAA, deze worden tijdig opgepakt en afgehandeld. Er zijn diverse BRP-controles uit voortgevloeid en afgerond.  Naast de signalen van uit het LAA zijn er ook reguliere adresonderzoeken met al dan niet BRP-controles uitgevoerd.  In 2022 is het intern integraal LAA/LIO (lokaal informatieoverleg) overleg gestart. Hiervoor is een openingssessie gegeven onder begeleiding van het RIEC. Maandelijks worden signalen en casuïstiek integraal besproken vanuit de diverse vakdisciplines met als doel het tijdig ingrijpen bij constatering of vermoeden van ondermijning, adres gerelateerde fraude en onveilige situaties waarbij o.a. kwetsbare personen betrokken zijn. Integraal wordt deelgenomen door Burgerzaken, Veiligheid, Handhaving, Sociaal Team, W&I en het bedrijvenloket. In geval van minderjarige kinderen wordt ook de leerplichtambtenaar hierbij betrokken.
Verkiezingen Gemeenteraad succesvol verlopen.	De verkiezingen voor de gemeenteraad succesvol organiseren en planmatig aanpakken met in achtname van eventuele richtlijnen RIVM.	De verkiezingen zijn planmatig en succesvol uitgevoerd en afgerond.
<b>1.5 Algemene dekkingsmiddelen</b>		
Financieel gezonde gemeente	<p>Beperken financieringslasten door onder meer maximaal gebruik van financieringsmiddelen met een korte termijn.</p> <p>Bewaking financiële risico's door toepassing van en sturen op ratio's, kaders en een periodieke financiële rapportage. Daarnaast maximaal grip krijgen op risico's door deze expliciet uit te werken.</p> <p>Er komt naar verwachting meer duidelijkheid over de herijking van het gemeentefonds. De effecten hiervan in beeld brengen en de raad hierover adviseren.</p>	<p>We hebben binnen de vastgestelde normen uitvoering hieraan gegeven.</p> <p>We hanteren de sturing door bij elk voorstel conform de vastgestelde uitgangspunten te adviseren.</p> <p>Bij de doorrekening van de meicirculaire is voor komend jaar 2023 meer duidelijkheid gegeven over het financieel effect van de herijking en zien we ook een doorrekening voor de jaren 2023-2026. Hoe het na 2025 verder gaat blijft onduidelijk en hangt af van verdere besluitvorming over de mogelijke compensatie op de herijking in de vorm van een mogelijk geheel nieuwe financieringswijze voor gemeenten.</p>

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
Aanvaardbare lastendruk voor burgers en bedrijven waarbij we een goed voorzieningenniveau kunnen bieden.	Toepassing van kostendekkende tarieven voor afvalstoffenheffing, reinigingsrechten en rioolheffing.	Op basis van begroting hebben we de tarieven vastgesteld.
	Beperking stijging onroerendezaakbelasting.	Op basis van begroting hebben we de OZB vastgesteld.
<b>1.6 Overhead</b>		
Veiligheid van gegevens, invoering Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).	Inzet en begeleiding van de ambtelijke organisatie bij het in beeld brengen van privacy risico's bij de gemeentelijke producten en daar waar nodig processen aanpassen of herschrijven.	Medio 2e kwartaal van 2022 is een 3-tal onderzoeken opgestart onder regie van de GRSA2 die begin 2023 worden afgerond. Afhankelijk van de uitkomsten zal er mogelijk een aantal maatregelen uit volgen. De impact hiervan zal in de P&C-cyclus worden meegenomen.

## Bijdrage verbonden partijen

Verbonden partij	Speerpunt/taak
Metropoolregio Eindhoven (MRE)	Samenwerking regio Eindhoven op het gebied van economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied.
Gemeenschappelijke regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2)	Bedrijfsvoering (administratie, financiën, informatiemanagement, facilitaire zaken, personeel en organisatie, inkoop, communicatie, juridische zaken en bestuurs- en managementondersteuning).
Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (VRBZO)	Veiligheid (crisisbeheersing, regionale brandweer en ambulancevoorziening, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en gemeenschappelijke meldkamer).

Voor nadere informatie over de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf *Verbonden partijen*.

## Beleidsindicatoren

Omschrijving	Eenheid	Heeze-Leende			Neder-land
		Realisatie	Begroting	Realisatie	
		2021	2022	2022	
<b>1.3 Openbare orde en veiligheid</b>					
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,3	0,3	0,6	2,0
Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners	1,9	1,8	0,9	1,7
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,2	2,2	1,8	4,6
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	3,1	3,3	3,3	5,9
<b>1.5 Algemene dekkingsmiddelen</b>					
Gemiddelde woonlasten éénpersoonshuishouden	In Euro's	848	n.n.b.	918	823
Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	1000	n.n.b.	1.077	905
Gemiddelde WOZ-waarde woningen *	x € 1.000	381	393	412	n.n.b.
<b>1.6 Overhead</b>					
Formatie	Fte per 1.000 inwoners **	4,5	4,7	4,5	
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners **	4,6	4,3	4,5	
Apparaatskosten***	Kosten per inwoner in Euro's****	378	404	409	
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	19%	7,5%	11,5%	
Overhead	% van totale lasten	15%	17%	26%	

\* WOZ: Wet waardering onroerende zaken

\*\* Fte: fulltime-equivalent (voltijd werknemer)

Alle kengetallen algemene dekkingsmiddelen en meer cijfers zijn te vinden in [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl)

\*\*\* voor apparaatskosten nemen we het totaal overhead (cijfer begroting her berekend t.o.v. begroting 2022)

\*\*\*\* aantal inwoners berekend op basis van 31 dec 2022 : 16.470 inwoners

## Wat heeft het gekost?

Tabel 3.0

Bedragen x € 1.000

Thema		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijzigingen	Rekening 2022	Vershil begroting na wijzigingen - rekening
1.1	Bestuur	1.023	1.282	1.307	1.479	-172
1.2	Samenwerking	228	205	205	214	-9
1.3	Openbare orde en veiligheid	1.495	1.317	1.347	1.393	-46
1.4	Burgerzaken	517	482	482	524	-42
1.5	Algemene dekkingsmiddelen	183	79	113	121	-8
1.6	Overhead	6.332	6.264	6.691	6.811	-120
1.7	Overige baten en lasten	60	30	30	302	-272
1.8	Vennootschapsbelasting	50	47	75	46	29
<b>Totaal lasten</b>		<b>9.889</b>	<b>9.707</b>	<b>10.250</b>	<b>10.890</b>	<b>-640</b>
1.1	Bestuur	2	0	0	31	31
1.2	Samenwerking	0	0	0	0	0
1.3	Openbare orde en veiligheid	151	105	155	160	5
1.4	Burgerzaken	241	164	164	241	77
1.5	Algemene dekkingsmiddelen	27.132	27.775	29.464	30.891	1.427
1.6	Overhead	91	53	40	55	15
1.7	Overige baten en lasten	1	0	0	136	136
1.8	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
<b>Totaal baten</b>		<b>27.619</b>	<b>28.098</b>	<b>29.824</b>	<b>31.513</b>	<b>1.690</b>
<b>Saldo baten en lasten programma 1</b>		<b>17.730</b>	<b>18.391</b>	<b>19.573</b>	<b>20.623</b>	<b>1.050</b>
Toevoegingen aan reserves		579	524	56	106	-50
Onttrekkingen aan reserves		332	85	332	251	-82
<b>Saldo mutatie reserves</b>		<b>-247</b>	<b>-439</b>	<b>276</b>	<b>145</b>	<b>-132</b>
<b>Saldo na bestemming programma 1</b>		<b>17.483</b>	<b>17.952</b>	<b>19.849</b>	<b>20.768</b>	<b>918</b>

## Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen (per saldo en baten) zijn in het volgende overzicht gespecificeerd.

Tabel 3.1

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijzigingen	Rekening 2022	Vershil begroting na wijzigingen - rekening
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	3.818	3.964	4.083	4.103	20
Algemene uitkering	22.995	23.680	25.215	26.465	1.250
Dividend	18	10	10	23	13
Saldo financieringsfunctie	119	52	43	179	136
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
<b>Saldo algemene dekkingsmiddelen (baten)</b>	<b>26.949</b>	<b>27.706</b>	<b>29.351</b>	<b>30.770</b>	<b>1.419</b>

## Overhead

Overhead wordt afzonderlijk verantwoord. Hierdoor wordt direct zichtbaar wat de overhead van de gemeente is. Onder overhead worden o.a. de salariskosten van indirect personeel, de kosten informatievoorziening en automatisering en overige bedrijfsvoeringkosten opgenomen. Het betreft de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van primaire processen.

In het volgende overzicht is de opbouw van de overhead opgenomen.

Tabel 3.2

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijzigingen	Rekening 2022	Vershil begroting na wijzigingen - rekening
Automatisering (ICT) GRSA2	10	178	0	8	-8
Bedrijfsvoering (niet via GRSA2)	317	311	361	371	-10
Bedrijfsvoering GRSA2	4.072	3.635	4.224	4.498	-274
Gemeentehuis Heeze	355	442	424	428	-4
Organisatieontwikkeling	124	110	110	71	39
Personeel en organisatie	1.178	1.276	1.253	1.100	154
Vervoermiddelen/tractie	94	127	127	103	24
Voorlichting	27	39	34	66	-32
Werkplaats Heeze	154	157	157	165	-9
<b>Totaal lasten</b>	<b>6.333</b>	<b>6.274</b>	<b>6.691</b>	<b>6.811</b>	<b>-120</b>
Bedrijfsvoering (niet via GRSA2)	1	18	5	9	5
Gemeentehuis Heeze	28	7	7	8	2
Personeel en organisatie	62	28	28	37	9
<b>Totaal baten</b>	<b>91</b>	<b>53</b>	<b>40</b>	<b>55</b>	<b>15</b>
<b>Saldo overhead</b>	<b>-6.242</b>	<b>-6.221</b>	<b>-6.651</b>	<b>-6.756</b>	<b>-105</b>

In de paragraaf *Bedrijfsvoering* lichten we de belangrijkste ontwikkelingen toe.

## Onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven wordt jaarlijks een bedrag van € 30.000 in onze begroting opgenomen. Om een beroep te kunnen doen op de post onvoorziene uitgaven moet aan een aantal criteria worden voldaan, te weten:

- *Onvoorzienbaar* ten tijde van de samenstelling van de kaderbrief en/of meerjarenbegroting;
- *Onontkoombaar* op basis van wetgeving, contract of overeenkomst of een zwaarwegende politieke toezegging of belang;
- *Onuitstelbaar* tot een volgend begrotingsjaar.

Inzet van de post onvoorzien kan slechts via afzonderlijke besluitvorming. In 2022 is de post onvoorzien niet ingezet.

## Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren

### Producten

Het programma *Wonen, bedrijven en recreëren* omvat de volgende producten:

Product
2.1 Wonen en bouwen
2.2 Openbare ruimte
2.3 Ruimtelijke ordening
2.4 Milieu
2.5 Afval
2.6 Water
2.7 Economische zaken
2.8 Recreatie en toerisme

### Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

In de programmabegroting 2022 hebben wij aangegeven wat we binnen het programma *Wonen, bedrijven en recreëren* willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. In de volgende tabel lichten we per onderdeel toe wat de actuele stand van zaken is.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
<b>2.1 Wonen en bouwen</b>		
Een passend woningaanbod voor onze inwoners en nieuwkomers.	Het uitvoeren van de maatregelen genoemd in de woonvisie.	De plancapaciteit voor de periode 2022–2030 bedraagt circa 500 woningen waarmee de doelstelling uit de woonvisie (ca 60 woningen per jaar) wordt gehaald. Op basis van het afwegingskader wordt hier nog steeds plancapaciteit aan toegevoegd.
	(Jaar)afspraken maken met woningcorporaties en bewonersorganisaties (cf. woningwet).	Jaarafspraken van 2022 zijn (grotendeels) nagekomen en er zijn er voor 2023 nieuwe afspraken gemaakt. Dit betreffen onder andere afspraken over nieuwbouw, groot onderhoud, huisvesting bijzondere doelgroepen, verduurzaming etc. Er wordt nu gewerkt aan de meerjarige prestatieafspraken met woCom en Wooninc voor de komende 4 jaar. De verwachting is om het in 2023 af te kunnen ronden.
	Het verstrekken van startersleningen.	Er zijn in 2022 10 startersleningen verstrekt.
	Op basis van de provinciale prognosecijfers zouden er ca. 35 woningen gereed moeten komen. De verwachting is dat we hier ver overheen gaan en circa het dubbele aantal (=schatting) woningen zal worden opgeleverd waarvan circa 6 sociale huurwoningen en circa 21 sociale koopwoningen in 2022. Het afwegingskader Wonen wordt in 2022 geëvalueerd en daar waar nodig geactualiseerd.	In 2022 zijn er circa 64 woningen gerealiseerd waarvan 6 sociale huurwoningen en 13 sociale koopwoningen.  Het is de bedoeling dat het uitvoeringsafwegingskader in onderdelen wordt herijkt en aangevuld. Het eerste gedeelte, het opstellen van een notitie woningsplitsing, is in 2022 afgerond. Vervolgens zal in 2023 nog een notitie ruimte voor ruimte voor 'losse' aanvragen worden opgesteld en een notitie voor gebiedsontwikkeling/transitie van het landelijk gebied.
	Onderzoeken en realiseren van 10 tot 15 Tiny Houses in samenwerking met woCom in Heeze.	De gemeente heeft met woCom een intentieovereenkomst getekend voor de realisatie van flex-woningen voor starters, spoedzoekers en statushouders. In 2022 is gezocht naar een geschikte locatie. Er is gekozen om op de Breedvennen te gaan realiseren.
Het proces van de omgevingsvergunningen	Het proces van de omgevingsvergunningen optimaliseren door digitalisering van de	Voorbereiding voor digitalisering loopt door, waarbij aan de orde meteen het archief geactualiseerd wordt.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
<p>verder verbeteren en vereenvoudigen.</p>	<p>oude, papieren vergunningen. Daarnaast starten met het actualiseren van het digitale archief.</p>	
<p>Waarborgen en waar mogelijk verbeteren van enerzijds een (fysiek) veilige leefomgeving en anderzijds een leefbare leefomgeving conform de doelstellingen in het Uitvoerings- en handhavingsbeleid VTH Omgevingsrecht.</p>	<p>Het uitvoeren van de activiteiten in het uitvoeringsprogramma Vergunningen, Toezicht &amp; Handhaving Omgevingsrecht.</p> <p>Vaststellen van (geactualiseerd) Uitvoerings- en handhavingsbeleid VTH Omgevingsrecht voor de periode 1/1/2023 - 31/12/2026.</p> <p>Vanuit het budget participatieproces betrekken we de politiek én inwoners bij de ontwikkeling van dit nieuwe meerjarenbeleid, met als doel om (in lijn met de organisatievisie) de nodige input en draagkracht te verkrijgen voor m.n. het formuleren van de meer jaren doelen en de prioritering van de VTH Omgevingsrecht taken.</p>	<p>De uitvoering van het uitvoeringsprogramma wordt in het jaarverslag VTH geëvalueerd.</p> <p>In 2022 is de Uitvoerings- en Handhavingsstrategie niet vastgesteld. Op 31 januari 2023 is deze alsnog vastgesteld. Inwoners en politiek zijn bij de voorbereiding betrokken.</p>
<p><b>2.2. Openbare ruimte</b></p>		
<p>Vergroten verkeersveiligheid en verbeteren bereikbaarheid en leefbaarheid van de kernen.</p>	<p>Het uitvoeren van verkeersonderzoeken in het kader van de bereikbaarheidsagenda, onderliggend wegennet, fiets en OV langs de A2 en Centrale As.</p> <p>Vaststellen Toekomstbeeld Mobiliteit MRE.</p> <p>Vorbereiden van kansrijke regio brede projecten in de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant.</p> <p>Eén van de projecten is het verder uitwerken van de doorfietsroute Weert – Eindhoven met bijbehorende inprikkers vanuit de kernen.</p> <p>Ter onderbouwing van o.a. verkeersonderzoeken worden jaarlijks op doorgaande wegen van de gemeente Heeze-Leende ongeveer 25 verkeersmetingen uitgevoerd.</p> <p>Het uitvoeren van de 'Flankerende maatregelen' Heeze:</p> <p>Het voorbereiden en uitvoeren van de optimalisatie rotonde Geldropseweg.</p> <p>Vorbereiden reconstructie Leenderweg. Het opstarten is afhankelijk van de variantenstudie Randweg - Poortmannen.</p> <p>Het in gebruiknemen van sluijverkeer werende maatregelen langs de A2 en op basis van monitoring eventueel uitvoeren van aanvullende maatregelen (fase 1);</p> <p>Samen mee naar de A2: In 2021 is gestart met de aanvullende maatregelen in de kern van Sterksel en is het bestemmingsplan voor de nieuwe ontsluitingsroute vastgesteld (onder voorbehoud 30-8-2021). Na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan wordt gestart met de werkzaamheden aan de ontsluitingsroute.</p> <p>Het verharderen van de Kloosterlaan: afronden van de voorbereiding tot uitvoeren en start van de uitvoering.</p>	<p>Het concept toekomstbeeld Mobiliteit MRE is nog niet gereed. De verwachting is dat dit eind 2023 gereed is.</p> <p>De voorbereidingen voor de verbreding A67 zijn door RWS on hold gezet vanwege de stikstofproblematiek.</p> <p>Er is gestart met het onderzoek om te komen tot een voorkeursvariant voor de doorfietsroute Weert – Eindhoven. Aanvullend daarop is de regionale fietsroute Someren – Veldhoven deeltracé Heeze – Aalst onderzocht.</p> <p>Ook is onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om de bus op de vluchtstrook van de A2 te laten rijden en te laten halteren in Leende. In juni zijn 25 verkeersmetingen uitgevoerd.</p> <p>De voorbereidingen voor de aanpassing van de rotonde Geldropseweg zijn afgerond. Aan de gemeenteraad is een keuze voorgelegd voor het vervolgproces. Dit heeft geleid tot nader onderzoek.</p> <p>Vorbereiden reconstructie Leenderweg wordt opgepakt zodra een variant is gekozen voor de verbinding Randweg - Poortmannen.</p> <p>In juni zijn de sluijverkeer werende maatregelen langs de A2 aangelegd. Eind 2022 zijn de doseerlichten bij de afrit Zevenhuizen in werking gesteld.</p> <p>De aanvullende maatregelen in Sterksel zijn afgerond. Het bestemmingsplan is vastgesteld. Er is beroep aangezekend. Er is nog geen zittingsdatum gepland.</p> <p>De voorbereiding vraagt meer tijd op het gebied van grondverwerving met vertraging van de uitvoering tot gevolg.</p>

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	<p>Het uitvoeren van het mobiliteitsplan buitenwegen. In samenwerking met Platform A2 bepalen welke no-regret maatregelen uit fase II worden uitgevoerd om sluijverkeer te weren.</p>	<p>Hier is geen actie op ondernomen. Eerst moeten alle sluijverkeer werende maatregelen zijn uitgevoerd en moet de verkeerssituatie gemonitord worden.</p>
	<p>Het uitvoeren van preventieve mensgerichte maatregelen (vergroten kennis, beïnvloeding houding, intentie en gedrag verkeersdeelnemers) in samenwerking met VVN Heeze-Leende. Het coördineren van Brabants Veiligheid Label (BVL) op 7 basisscholen en verkeerseducatie op kinderdagverblijven.</p>	<p>Is uitgevoerd.</p>
	<p>Vorbereiden en uitvoeren optimalisatie fietsverbinding Sandermannen tussen de Muggenberg en Belslijntje.</p>	<p>Is uitgevoerd.</p>
<p>Op peil houden en daar waar nodig verhogen kwaliteit openbare ruimte.</p>	<p>Het uitvoeren onderhoud aan wegen, civiele kunstwerken en verlichting op basis van actuele plannen.</p> <p><i>Wegen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Op basis van het beheer- en beleidsplan en de inspectiegegevens de onderhoudsmaatregelen bepalen en uitvoeren.</li> <li>- Organiseren van het opstellen van de lijst van kleine ergernissen met belangengroepen en de maatregelen uitvoeren.</li> <li>- Vorbereiden reconstructie en vervangen riolering Ginderover en Somerenseweg binnen de kom.</li> </ul> <p>- <i>Civiele kunstwerken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Diverse onderhoudswerkzaamheden en een vervanging uitvoeren aan en van bruggen op basis van onderhoudsprogramma zoals opgenomen in het beheer- en beleidsplan civiele kunstwerken.</li> <li>- Evalueren en actualiseren beheer- en beleidsplan 2018 – 2022</li> </ul> <p>- <i>Verlichting:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Aan de hand van de inventarisatie gegevens (LiteWeb) vervangen en verduurzamen (LED) van armaturen en masten op basis van leeftijd.</li> <li>- Het uitvoeren 'Uitwerkingsplan bomen'. Circa 100 bomen met verminderde conditie en/of verhoogd risico kappen en wanneer de omgeving dit toelaat, nieuwe terug planten volgens Uitwerkingsplan bomen.</li> <li>- Actualiseren van de bomenlijst. De huidige bomenlijst die in 2011 is vastgesteld is sterk verouderd. Het doel van deze bomenlijst is het inzichtelijk maken van de monumentale, waardevolle en bijzondere bomen in de gemeente, die beschermd dienen te worden, alsmede het creëren van een werkbare situatie bij de beoordeling van kapaanvragen.</li> </ul>	<p>Geplande onderhoudsmaatregelen uitgevoerd.</p> <p>Lijst Kleine ergernissen 2022 vastgesteld en uitgevoerd.</p> <p>Eerste stappen t.a.v. voorbereiding Ginderover gezet. Vorbereiding wordt verder opgepakt lopende 2023.</p> <p>Onderhoudsmaatregelen 2022 zoals vastgesteld tijdens inspectie deels uitgevoerd en deels nog in uitvoering tot einde Q1 2023.</p> <p>Geactualiseerd plan vastgesteld door de raad in de vergadering van februari 2023.</p> <p>Uitgevoerd conform planning.</p> <p>Uitgevoerd conform planning.</p> <p>De actualisatie van de bomenlijst is nog niet afgerond. Proces vraagt meer tijd dan verwacht. Het e.e.a. wordt alsnog afgerond in 2023.</p>
<p>De plaagdruk van de eikenprocessierups beheersen om de overlast te beperken.</p>	<p>In 2020 is een pilot gedaan om de eikenprocessierups preventief te bestrijden. De resultaten daarvan waren over het algemeen positief. Naast het preventief</p>	<p>De digitalisering van de bestaande wegenlegger is afgerond.</p> <p>Op schema conform voornemen en planning.</p>



Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	<p>bestrijden bleek op beperkte schaal curatieve bestrijding nog nodig te zijn. We zullen jaarlijks overlast blijven houden van de eikenprocessierups. We blijven jaarlijks zowel preventief als curatief bestrijden.</p>	
<b>2.3 Ruimtelijke ordening</b>		
<p>Een actueel planologisch regime.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 juli 2022 in werking. De doorwerking in de gemeente vindt plaats via een Omgevingsvisie en een daarop gebaseerde Omgevingsplannen. In 2019 zijn we begonnen met de procedure om te komen tot een Omgevingsvisie voor het gehele grondgebied van de gemeente. In 2022 wordt deze Omgevingsvisie vastgesteld.</li> <li>- Er wordt gekeken hoe het proces van vergunningen aansluit op de veranderingen van de Omgevingswet met het oog op een integrale en snelle toetsing van aanvragen (standaard beslissen op een aanvraag binnen 8 weken). Hierover worden ook in regionaal verband afspraken gemaakt met de ketenpartners.</li> <li>- Zodra de randvoorwaarden van het DSO volledig bekend zijn en er zekerheid is over de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet, wordt de aanbesteding opgestart voor het selecteren van een stedenbouwkundig bureau dat ons begeleidt bij het opstellen van het omgevingsplan voor de kern Sterksel inclusief Kloostervelden</li> </ul>	<p>De invoeringsdatum is uitgesteld tot 1-1-2024. Dit geeft extra tijd om de invoering voor te bereiden.</p>
<b>2.4 Milieu</b>		
<p>Bijdrage leveren aan de verduurzaming van de gemeente Heeze-Leende om zo een bijdrage te leveren aan het verkleinen van de gevolgen van de klimaatverandering.</p>	<p>Thema Energietransitie:</p> <p>Wettelijke verplichtingen / afspraken Klimaatakkoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Starten met het uitvoeren van het proces (opgesteld in 2021 in samenwerking met een afvaardiging van inwoners van het bungalowpark en van buiten het bungalowpark (en de energiecoöperatie Opgewekt Heeze-Leende) om te komen tot een wijkuitvoeringsplan voor het bungalowpark Leende.</li> <li>- Op basis van de ervaringen opgedaan in het proces wijkuitvoeringsplan bungalowpark Leende bekijken of het mogelijk is om op basis van het proces voor het bungalowpark aan de slag te gaan met een tweede wijk.</li> </ul>	<p>Warmtetransitie</p> <p>In 2022 is gestart met het opstellen van twee wijkuitvoeringsprogramma's ( bungalowpark Leende en Indiëganger Heeze) maar niet afgerond vanwege ontbreken van ambtelijke capaciteit.</p>



Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Starten met de verdere verkenning door onderzoek te doen naar de technische mogelijkheden om warmte van het rioolgemaal Nieuwendijk in te zetten als warmtebron.</li> <li>- Op basis van de RES 1.0, de adviezen van de Omgevingstafel en de raadpleging van de inwoners de definitieve invulling van de lokale energietransitie vastleggen in het plan van aanpak Energietransitie en hiermee de bijdrage bepalen van de gemeente Heeze-Leende aan de doelstellingen van de RES 1.0.</li> <li>- Na vaststelling van de RES 1.0 beginnen twee trajecten te lopen, namelijk de uitvoering en het traject vaststelling RES 2.0. In een samenwerkings- en uitvoeringsprogramma wordt vastgelegd hoe deze twee trajecten eruit komen te zien en wat de bijdragen (waarschijnlijk uren voor ambtelijke inzet) moeten zijn van de gemeenten. De verwachting is dat de besluitvoering en start van de uitvoering plaatsvinden in 2022.</li> </ul> <p>Niet wettelijke taken (eigen ambities)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Uitvoeren van de niet wettelijke taken uit het plan aanpak Energietransitie door uitvoering van de duurzaamheidscampagne ondersteunt door het strategisch communicatieplan. Het doel van de duurzaamheidscampagne is het informeren (kennis overdragen) en faciliteren (financieel, subsidies en duurzaamheidslening) en ondersteuning bieden o.a. via de Omgevingstafel van inwoners en bedrijven zodat zij aan de slag gaan met verduurzaming van hun woningen en bedrijven. In 2022 vindt in ieder geval de afronding plaats van de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) voor de huurders.</li> </ul>	<p>De verkenning m.b.t. rioolgemaal is niet opgestart vanwege het ontbreken van ambtelijke capaciteit.</p> <p>Trajecten concretisering ambitie gemeenteraad, Omgevingstafel landschap en energie en de Klimaatraadpleging zijn afgerond. Vaststelling vindt plaats op 22 mei 2023.</p> <p>Het Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma is vastgesteld. Landelijk is bepaald dat actualisatie RES om de twee jaar niet nodig is. Het opleveren van een voortgangsrapportage is wel verplichting. In 2022 is gestart met het proces om een voortgangsrapportage op te stellen.</p> <p>Niet wettelijke taken (eigen ambities)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-De duurzaamheidscampagne Heeze-Leende duurzaam vooruit heeft volop gelopen in 2022 (diverse publicaties in verschillende media, papieren duurzaamheidskrant, duurzaamheidsfestival Sterksel en ontwikkeling eigen huisstijl).</li> </ul>
	<p>Thema Klimaatadaptatie en Biodiversiteit</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Minimaal de wettelijke verplichtingen uit het plan van aanpak Biodiversiteit en Klimaatadaptatie uitvoeren en wordt de Omgevingstafel hierbij betrokken.</li> <li>- In 2022 kijken of het mogelijk is om in 2022 of in 2023 een project te starten met cofinanciering van de Impulsregeling (1/3 gedeelte vanuit Impulsregeling) in afstemming met de Omgevingstafel en de afdeling TOR.</li> </ul>	<p>Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie en Biodiversiteit</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Via invulling motie 'Meer groen in de wijken' invulling gegeven i.s.m. Omgevingstafel Duurzaamheid 'Meer groen in de wijken' (aanpak ontstening in wijk De Nieuwen Hoeven, instellen afkoppelsubsidie, aanleg 2x Tiny Forest).</li> </ul> <p>Impulsregeling</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- In 2022 is nogmaals gekeken naar de Impulsregeling. Het project Ginderover – Somerenseweg is gekozen. De voorbereiding aanvraag zijn eind 2022 gestart door o.a. in de begroting 2023 budget op te nemen voor de uitvoering van het project.</li> </ul>
	<p>Thema Mobiliteit</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Uitvoering geven aan uitrol van oplaadpalen voor het opladen van</li> </ul>	<p>Traject Provincie Noord-Brabant</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Nagenoeg afgerond.</li> </ul>

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	elektrische auto's op basis van voorgesteld plaatsingsplan (uitkomst aanbesteding Provincie Noord-Brabant).	- 21 december 2022 plaatsingsbeleid vastgesteld.
	Thema Materialentransitie - Het al jaren lopende scholenproject Zwerfafval blijven aanbieden aan de basisscholen. - Verder gaan met het gestarte traject om van de Brabantsedag een schoon evenement te maken.	- Diverse basisscholen hebben in totaal 12 lessen (maximaal) afgenomen.  - Ook in 2022 is aandacht geweest voor de Brabantsedag als schoon evenement met als resultaat dat het opruimen van het zwerfafval na de optocht minder tijd heeft gekost.
Met de transitie veehouderijen (onderdeel van het project "transitie landelijk gebied") willen we bereiken dat de veehouders een verantwoorde keuze maken voor de toekomst. Doorgaan, omvormen of stoppen.	Vanwege de vele raakvlakken en vanuit een meer integrale benadering gaan we dit koppelen aan ons duurzaamheidsbeleid. Het heeft hier veel raakvlakken mee. (biodiversiteit, klimaatadaptatie, hernieuwbare energieopwekking). Uit gesprekken met agrariërs willen we ophalen hoe zij hun toekomst zien en hoe wij hen bij de verwezenlijking daarvan kunnen helpen en hoe dit toekomstbeeld aan kan gaan sluiten bij het duurzaamheidsbeleid.	Begin 2022 is er een enquête uitgegaan naar alle agrariërs in de gemeente. Naar aanleiding daarvan zijn de eerste 10 keukentafelgesprekken gevoerd. Uit de enquête bleek ook dat er toch behoefte is aan een fysieke verdiepende bijeenkomst. Die was op 8 juni.
<b>2.5 Afval</b>		
Beperking restafval tot 5% van de totale afvalstroom (cf. regionale afspraken).	In samenwerking met de andere Blinkgemeenten wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om meer grondstoffen uit het restafval te halen, tegen reële kosten. Het project meer GFT uit het restafval in combinatie met foodwise, het tegengaan van voedselverspilling, wordt doorgezet.	De aanbestedingsrechtelijke perikelen met Blink en de private partij PreZero hebben het strategisch traject vertraagd. De vraag of Blink een pure uitvoeringsorganisatie wordt of samen met de deelnemers het beleid gaat vormgeven is nog niet beantwoord. De uitkomst van deze koersbepaling bepaalt in grote mate in hoeverre we als gemeenten gezamenlijk optrekken in het streven naar zo min mogelijk restafval.
Evaluatie proef Bladkorven	Na afloop van de proef met de bladkorven eind 2021 gaan we de proef evalueren op kosten, efficiëntie en service en besluiten we of we bladinzameling met korven doorzetten.	De evaluatie is 30 juni afgerond. De proef is omgezet in een permanente inzameling van blad met bladkorven.
<b>2.6 Water</b>		
Doelmatig en efficiënt beheren van het rioolsysteem voor afvalwater en zorgen voor de inzameling en verwerking van hemelwater. Het beheren en onderhouden van de gemeentelijke sloten en beheer van het grondwater.	Het uitvoeren van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) 2016-2021 is met een jaar verlengd, vanwege veranderende wetgeving en de invoering van de Omgevingswet (in werking vanaf 2023) wordt een nieuwe berekening uitgevoerd, gebaseerd op de keuzes hoe om te gaan met de nieuwe wetgevingen. Daarnaast wordt er een hemelwaterbeleid opgesteld om het afkoppelen voor de watertoets te borgen bij verbouw en nieuwbouw projecten.	Het VGRP 2016-2021 is voor het jaar 2022 verlengd. In 2022 heeft de voorbereiding plaatsgevonden van het nieuwe beleidsplan "Plan Stedelijk Water 2023-2027". In de 2e helft van 2022 heeft de raad de ambities bepaald in een raadsessie. Het plan is begin 2023 vastgesteld door de raad.
	In 2022 wordt het vervangingsproject Oostrikkerdijk afgerond. Ook hier gaan we afkoppelen en de aanleg van een hemelwaterstructuur realiseren.	Het werk is eind 2022 opgestart en wordt medio 2023 opgeleverd.
	Aanleg gescheiden rioolstelsel Averbodeweg. Tevens vervangen rijbaan	In 2022 hebben de voorbereidingen plaatsgevonden. Uitvoering zal plaatsvinden in 2023.
	In de samenwerking Waterportaal Zuidoost Brabant een gezamenlijk pakket maatregelen nemen onder naam Kallisto. Hiermee gaan we voldoen aan de Kaderrichtlijn Water (KRW).	De KRW-maatregelen die in 2022 gepland waren hebben in de uitvoering vertraging opgelopen.
<b>2.7 Economische zaken</b>		
Een gezond en actief ondernemersklimaat dat bijdraagt aan de	Het onderhouden van het structureel overleg met de ondernemersverenigingen.	Er vindt structureel overleg plaats, zowel met de overkoepelende ondernemersvereniging (OVH-L) als met de ondernemersverenigingen afzonderlijk.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
<p>leefbaarheid en weerbaarheid van de gemeente en haar inwoners.</p>	<p>Samen met de ondernemersverenigingen uitvoering geven aan het uitvoeringsplan economische zaken.</p>	<p>Gemeentelijke plannen die beschreven staan in het uitvoeringsplan Economische Zaken zijn doorlopend uitgevoerd en gefaciliteerd. De collegevorming heeft gezorgd voor een vertraging in de uitvoering van taken door Ondernemersvereniging Heeze-Leende. Hier is inmiddels een overleg voor ingepland</p>
	<p>Het terugdringen van de leegstand door samen met pandeigenaren en ondernemers de levensvatbaarheid van hun winkelgebied te bewaken en te verbeteren Doel daarbij is om de detailhandel zoveel mogelijk in het kernwinkelgebied te concentreren. Zie hiervoor ook het project 'centrumontwikkeling Heeze'.</p>	<p>Initiatieven van ondernemers die passen binnen deze doelstelling worden optimaal gefaciliteerd. Gesprekken met pandeigenaren en ondernemers met als doel verplaatsingen richting kernwinkelgebied te stimuleren vinden doorlopend plaats.</p>
<p><b>2.8 Recreatie en toerisme</b></p>		
<p>Een sterke toeristisch recreatieve sector die aansluit bij het groene karakter van onze gemeente en daarmee bijdraagt aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat.</p>	<p>Uitvoeren van een aantal doelstellingen die voor 2020-2025 zijn opgesteld door Natuurgrenspark De Grootte Heide: naamsbekendheid, logische keuze, ambassadeurschap, beleefbare kwaliteit.</p> <p>Concrete projecten voor 2022 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Oplevering belevingscentrum de Achelse Kluis</li> <li>- Professionalisering van het merk Natuurgrenspark De Grootte Heide door verder vorm te geven aan het nieuwe concept 'Vindingrijk'</li> <li>- Vervolg van het project 'gastheer van het landschap'.</li> </ul> <p>Daarnaast wordt aandacht besteed aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Intensiveren samenwerking regionale VVV's/RHL;</li> <li>- Doorontwikkeling van de toegangspoorten met daarbij gebruik maken van storytelling middels het concept 'Vindingrijk' maar ook uitvoering van de MRE Regiodeal;</li> <li>- Deelname aan toeristenbeurzen;</li> </ul> <p>Het verder vormgeven aan de in het najaar 2018 gekozen profilering "Ruimte voor Meesterwerken" van Heeze-Leende als toeristisch recreatieve gemeente in samenwerking met Recreatief Heeze-Leende.</p> <p>Het aantrekkelijk maken van de dorpsentrees. Als aanvulling op de projecten binnen de centrumontwikkeling zullen ook de dorpsentrees aangepakt worden. Belangrijke kaders zijn: Positionering Ruimte voor Meesterwerken, duurzame inrichting met weinig beheer en onderhoud en binnen het beschikbare budget.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Belevingscentrum De Achelse Kluis wordt in mei 2023 opgeleverd.</li> <li>- Het concept Vindingrijk is overal terug te vinden. In het nieuwe magazine, op Social Media en op de website en in alle correspondentie die vanuit De Grootte Heide wordt gemaakt. Dit concept komt ook terug in het belevingscentrum van De Achelse Kluis.</li> <li>- Alle gastheren zijn individueel bezocht door ambtenaren van De Grootte Heide, wens en zijn geïnventariseerd en vervolg met de huidige gastheren is gegarandeerd.</li> <li>- Door het project Gastheren van het Landschap zijn de contacten met de VVV's van De Grootte Heide geïntensiveerd. Ook die met RHL.</li> <li>- De Plaetse heeft inmiddels een upgrade ondergaan zoals het uitbreiden en verbeteren van de parkeerplaats. De Grootte Heide begeleidt het proces om De Plaetse door te ontwikkelen.</li> <li>- Er zijn nog geen toeristenbeurzen geweest.</li> </ul> <p>Er is een werkgroep gestart bestaande uit leden van Recreatief Heeze-Leende en ambtenaren van de gemeente om de profilering verder vorm te geven.</p> <p>De gemeenteraad heeft besloten de rotonde Geldropseweg verkeerskundig niet aan te passen. De dorpsentrees staan voor 2023 op de planning.</p>
<p>Controle belastingplichtigen toeristenbelasting Het bureau dat ingehuurd wordt stimuleert de belastingplichtigen de aangifte eerlijk in</p>	<p>Controle belastingplichtigen toeristenbelasting Het bureau dat ingehuurd wordt stimuleert de belastingplichtigen de aangifte eerlijk in</p>	<p>De bedrijfsbezoeken 2022 zijn afgerond, rapportage is in december opgeleverd, besproken met het college en ter kennisname van de raad gebracht.</p>

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	<p>te vullen en spoort eventuele nieuwe belastingplichtigen op.</p> <p>In 2022 betreft de opdracht het bezoeken en controleren van het bestaande areaal, een areaalonderzoek en het bezoeken en controleren van deze locaties. Dan gaat het bureau het bestaande areaal bezoeken en controleren; 1/3 deel in 2023, 1/3 deel in 2024 en 1/3 deel in 2025.</p> <p>De controles bestaan uit:</p> <p>a) het leggen van een verband tussen de administratieve administratie, boekingsregistratie, reserveringssysteem, verblijfsadministratie en aangifte middels een administratieve controle ter plaatse en</p> <p>b) het verduidelijken van de heffing en uitvoering van de toeristenbelasting door de gemeente en de daarbij behorende administratieve verplichtingen van de belastingplichtigen.</p>	
	<p>Hanging Baskets dorpskernen.</p> <p>Een paar jaar geleden is lokaal een stemming onder de inwoners gehouden waarbij men kon kiezen uit een aantal opties om de dorpskernen aantrekkelijker te maken.</p> <p>Uit deze verkiezing zijn de hanging baskets gekomen die vervolgens een aantal jaren zijn opgehangen in de dorpskernen. Deze hanging baskets zijn inmiddels niet meer weg te denken uit het straatbeeld van het voorjaar t/m vroege najaar. Hierdoor stralen de dorpskernen gezelligheid uit waardoor recreanten en winkelende mensen graag in deze gemeente verblijven. Tot nu toe is er via subsidieverstrekking door Recreatief Heeze-Leende opdracht verleend aan een leverancier voor deze hanging baskets. Vanaf 2019 is deze manier van financieren gestopt. Vanaf 2020 zijn er geen financiële middelen meer om dit nog uit te voeren. Uiteindelijk is via een crowdfunding actie voor 2021 nog voldoende geld binnengehaald.</p>	<p>De hanging baskets zijn in mei opgehangen en worden, in opdracht van de raad, gefinancierd vanuit het bestaand budget Recreatie en Toerisme.</p>

## Grote projecten

Invoering Omgevingswet		Toelichting
Wat willen we bereiken?	Tijdige en integrale implementatie van de Omgevingswet in termen van beleid en regelgeving, organisatie en informatisering die voldoet aan het door de gemeenteraad vast te stellen ambitieniveau.	Eind 2022 bleek dat de invoeringsdatum van de Omgevingswet uitgesteld werd. Dit gaf extra tijd om de invoering voor te bereiden
Wat doen we daarvoor?	De Omgevingswet kent overgangstermijnen. Daarbij geldt als laatste overgangstermijn de 10-jarige termijn van het omgevingsplan (2029). Dat, in samenhang met het feit dat onze bestemmingsplannen actueel zijn, geeft ons ruimte voor een zorgvuldige en gefaseerde implementatie. Wij gaan daarom stapsgewijs te werk. Dit betekent dat we eerst een Omgevingsvisie opstellen en daarna beginnen met het opstellen van een nieuw regelgevend kader ter vervanging van de huidige bestemmingsplannen en verordeningen. Het plan van aanpak hoe te komen tot een gebied dekkend omgevingsplan is door de raad vastgesteld. De aanbesteding voor het selecteren van een stedenbouwkundig bureau dat ons begeleid bij het opstellen van het omgevingsplan voor de kern Sterksel wordt gestart zodra er duidelijkheid is over het Digitaal Stelsel Omgevingswet en de inwerkingtreding van de Omgevingswet.	De voorbereidingen voor de invoering van de Omgevingswet zijn in volle gang: <ul style="list-style-type: none"> <li>- Medewerkers die te maken krijgen met de Omgevingswet hebben opleidingen gevolgd.</li> <li>- Digitale systemen zijn zover mogelijk geïmplementeerd.</li> <li>- De nieuwe gemeenteraad is geïnformeerd over de wet en wat dit voor haar betekent.</li> <li>- Samen met de andere A2- gemeentes worden verordeningen voorbereid.</li> <li>- De ontwerp Omgevingsvisie heeft ter inzage gelegen.</li> </ul>
Wat mag het kosten?	Voor de invoering is voor jaren 2022 tot en met 2024 incidenteel €425.000 geraamd in een aflopende reeks van €185.000 in 2022 tot €80.000 in 2024.	In 2022 is zo'n € 63.000 besteed aan de voorbereidingen van de invoering van de Omgevingswet.

Transitie Landelijk gebied, onderdeel transitie veehouderijen.		Toelichting
Wat willen we bereiken?	Door nieuwe wetgeving en ontwikkelingen in de markt, worden agrarische ondernemers gedwongen om keuzes te maken met betrekking tot de bedrijfsvoering en hun toekomst. Naast investeringen gericht op verduurzaming van het huidige bedrijf is er een grote groep ondernemers die zal stoppen of omschakelen. Dit heeft een grote impact op de invulling en het gebruik van het buitengebied. Voor het duurzaamheidsbeleid is inzicht in en kennis over de toekomst van de agrarische sector ook van belang.	
Wat doen we daarvoor?	Met behulp van erfbetreders willen we de agrariërs helpen bij het maken van keuzes over hun toekomst en inzicht krijgen in hoeverre de keuzes van de agrariërs aan kunnen haken op het duurzaamheidsbeleid van de gemeente. Het heeft hier veel raakvlakken mee. (biodiversiteit, klimaatadaptatie, hernieuwbare energieopwekking).	In februari is naar 180 agrariërs een enquête uitgegaan. Doel daarvan was een beeld te kunnen schetsen van wat er onder de agrariërs leeft. Hoe zien zij de toekomst?, maken zij zich zorgen, zien ze perspectief?, als ze stoppen of denken te stoppen wat is daarvan de reden?, hoe zien ze de leefbaarheid in het buitengebied? Ook zijn er met 10 agrariërs verdiepende gesprekken gevoerd om het verkregen beeld uit de enquête duidelijker te krijgen en concrete vragen en verwachtingen op te halen. Op 8 juni is er een informatieavond gehouden voor alle agrariërs. Dat had eigenlijk de start van het project moeten zijn maar vanwege corona is dat telkens uitgesteld. Op deze avond is toegelicht wat is opgehaald uit de enquête en de gesprekken, is de relatie met de omgevingsvisie toegelicht en heeft de provincie aangegeven hoe zij met allerlei regelingen en subsidies de transitie kan en wil ondersteunen. In het vervolgtraject worden met meerdere agrariërs gesprekken gevoerd om de concrete vragen die leven over de toekomst van het bedrijf op te halen en via het ondersteuningsteam af te handelen.
Wat mag het kosten?	€40.000 uit het budget duurzaamheid	

De Bulders / Randweg		Toelichting
Wat willen we bereiken?	Zowel De Bulders als de randweg voorzien in een grote behoefte. Met De Bulders wordt de volkshuisvestelijke taak van de gemeente ingevuld en nu de aanleg van de randweg gereed is kan een reductie op het doorgaande (vracht-) verkeer op de centrumwegen door Heeze bereikt worden.	
Wat doen we daarvoor?	Het bestemmingsplan De Bulders is onherroepelijk. De woningen die gebouwd worden in De Bulders west(DG 1) zijn grotendeels klaar. Er wordt een begin gemaakt met het bouwrijp maken van oostelijk deelgebied(DG 2) en de uitgifte van kavels.	De bouw van 40 woningen Janssen de Jong is begonnen. Deze worden in augustus 2023 opgeleverd. Tevens worden in het westelijk deelgebied de laatste vrije sector kavels bebouwd. Er is nog 1 kavel te koop. Het oostelijk deelgebied is gedeeltelijk bouwrijp gemaakt. Bouwbedrijf Van Gerven is gestart met 24 woningen. 3 van de 5 vrije sector zijn verkocht. In 2022 zijn ook de contracten gesloten met Ballast nedom en Bouwbedrijf Van Wanrooij over de bouw van 163 woningen waarvan 37 sociale huur en 20 sociale koop worden. Dat laat nog 106 woningen over die in het segment van de vrije sector worden gebouwd. De invulling van de 3 hectare restgrond staat nog open. Hierin heeft de gemeente een belangrijke rol.
Wat mag het kosten?	De verwerving, de aanleg van de randweg en het bouw- en woonrijp maken worden bekostigd uit de grondexploitatie van De Bulders.	

Centrumontwikkeling Heeze		Toelichting
Wat willen we bereiken?	Een brede ontwikkeling van het centrum van Heeze.	
Wat doen we daarvoor?	In 2022 wordt het uitvoeringsplan dat voortkomt uit de kansenkaart verder uitgevoerd: In 2022 wordt een plan gemaakt om de Kapelstraat (van Vijfsprong t/m Gemeentehuisplein) te herinrichten tot prettig verblijfsgebied. Na vaststelling van een stedenbouwkundig plan voor het gebied rond het gemeentehuisplein en -plein wordt in 2022 een bestemmingsplan opgesteld voor de ontwikkeling van dit gebied.	In september is het participatietraject voor de herontwikkeling van de Kapelstraat en Jan Deckersstraat gestart. De vele verkregen input is verzameld in een conceptprogramma van eisen. Voordat we dit voorleggen aan de raad, willen we eerst de opties onderzoeken waarmee het centrum van Heeze autoluw gemaakt kan worden. Na vaststelling van het programma van eisen volgt in 2023 de uitwerking van een aantal varianten en selectie van de voorkeursvariant.  De uitgangspunten voor het gebied zijn gewijzigd en de raad heeft haar kader stellende rol gepakt. In 2023 worden de kaders vastgelegd in een ontwikkelvisie voor het gebied. Op basis daarvan kunnen de verschillende deelgebieden opgepakt worden.
Wat mag het kosten?	In 2022 is voor de uitvoering van het uitvoeringsplan €30.000 beschikbaar. Voor de herinrichting van de Kapelstraat wordt in de begroting 2022-2025 met ingang van 2024 structureel €43.000 opgenomen ter dekking van de kapitaalslasten.	In 2022 was in totaal € 59.000 beschikbaar omdat uit 2021 € 29.000 is overgeheveld. De voorbereiding heeft in 2022 ca. € 33.000 gekost. Budget is daarmee niet volledig gebruikt, overheveling is aangevraagd voor opdrachten die eind 2022 zijn gegeven waarvoor het werk in 2023 uitgevoerd zal worden.

Centrale As		Toelichting
Wat willen we bereiken?	Met een ontsluitingsweg om de kernen heen van de gemeente Heeze-Leende, wordt een significante reductie van verkeer door de kernen bereikt voor zowel Heeze, Leende als Sterksel.	
Wat doen we daarvoor?	Met ProRail, Provincie en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wordt als onderdeel van het LVO-programma Aanpak Overwegen naar een integrale studie van het totale spoortracé onderzocht. Tracékeuze voor het gedeelte van de randweg naar de Poortmannen.	De integrale studie met ProRail is 15 november besproken met de gemeenteraad. Deze studie heeft niet geleid tot concrete oplossingen. Het variantenonderzoek voor de verbinding Randweg – Poortmannen is in concept gereed. Hiervoor hebben eind



	Met Kempenhaeghe en andere stakeholders rondom dit gebied de haalbaarheid onderzoeken voor een aangepast tracé van de Centrale As. Monitoring Heeze in verband met Randweg en ontwikkeling Poortmannen – Heipolderstraat – Somerenseweg.	2022 informatiebijeenkomsten plaats gevonden. Q2 2023 wordt dit onderzoek aangeboden ter besluitvorming. Monitoring vindt plaats door verkeerstelling die in juni is uitgevoerd.
Wat mag het kosten?	De gemeenteraad heeft jaarlijks een werkkrediet van €50.000 beschikbaar gesteld ten laste van de bestemmingsreserve 'totaaloplossing verkeersproblematiek'. Hieruit worden de haalbaarheidsonderzoeken betaald. Mocht dit niet toereikend zijn, dan wordt de gemeenteraad in een separaat voorstel om budget gevraagd. De totaalkosten van de Centrale As gaat de reikwijdte van de gemeente ver te boven. Medewerking en cofinanciering van provincie en rijk zijn onontbeerlijk. Het is de wens van het college om de bestemmingsreserve 'totaaloplossing verkeersproblematiek' de komende jaren in omvang te laten toenemen.	Naast de €50.000 heeft de gemeenteraad €80.000 beschikbaar gesteld voor het variantenonderzoek Randweg-Poortmannen. In 2022 is er zo'n € 63.000 aan kosten gemaakt voor deze onderzoeken.

Ontwikkeling Ginderover		Toelichting
Wat willen we bereiken?	De gemeente is eigenaar van het perceel Ginderover 58 Heeze en de aangrenzende percelen kadastraal bekend gemeente Heeze, sectie C, nummer 3669 en 3771. Door dit terrein te (her)ontwikkelen met woningbouw, kleinschalige bedrijvigheid/kantoren en (mogelijk) een locatie voor enkele wagenbouwgroepen van De Brabantse Dag kan de ruimtelijke kwaliteit worden versterkt. Door de (her)ontwikkeling van het terrein ontstaat er een goede overgang tussen het industrieterrein en het woongebied.	
Wat doen we daarvoor?	Om het beoogde resultaat te bereiken (een goede ruimtelijke invulling van de gronden) is eerst een gebiedsinventarisatie gedaan. Daarbij is gekeken naar zaken als hydrologie, de bodemkwaliteit, archeologische waarden, aanwezigheid waardevolle bomen, zijn er hindercirkels waarmee rekening moet worden gehouden en dergelijke. Vervolgens is, samen met een stedenbouwkundige, bekeken hoe het gebied het beste kan worden ingericht ten behoeve van de beoogde functies. De omwonenden zijn bij dit proces betrokken. Hoewel de omwonenden graag het aantal wagenbouwersgroepen ter plaatse teruggebracht ziet tot 1 wagenbouwersgroep, willen we vasthouden aan minimaal twee wagenbouwersgroepen. Om dit mogelijk te maken moet gebruik gemaakt worden van het zogenaamde mengpaneel van de Omgevingswet. Zodra de Omgevingsvisie is vastgesteld en de Omgevingswet in werking is getreden, kan het project weer worden opgepakt.	Dit project ligt stil tot de invoering van de Omgevingswet die nu voorzien is op 1 januari 2024. De verwachting is dat de Omgevingswet ruimte biedt voor een brede afweging van de verschillende belangen die er spelen. Bij de verwachte inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 kan deze afweging worden gemaakt.
Wat mag het kosten?	Er is een krediet beschikbaar gesteld van €60.000 ter voorbereiding op de grondexploitatie. Nadat duidelijk is wat er in het gebied mogelijk is en er een keuze is gemaakt met betrekking tot de gewenste ruimtelijke invulling, wordt een voorstel voor het starten van een grondexploitatie aan de raad voorgelegd.	In 2022 zijn er geen kosten gemaakt.

## Bijdrage verbonden partijen aan doelstellingen gemeente

Verbonden partij	Speerpunt/taak
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	Vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieu- en aanverwante onderwerpen.
Gemeenschappelijke Regeling Blink	Inzameling afval (restafval, GFT, PMD, papier en glas).

Voor nadere informatie over de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf *Verbonden partijen*.

## Beleidsindicatoren

Omschrijving	Eenheid	Heeze-Leende			Nederland
		Realisatie	Begroting	Realisatie	
		2021	2022	2022	
<b>2.1 Wonen en bouwen</b>					
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	15,3	10	9	9,1
Hernieuwbare elektriciteit ***	%	10,5%	15%	n.n.b.	n.n.b.
<b>2.5 Afval</b>					
Omvang huishoudelijk restafval	Kg per inwoner	69	62	68.3**	199****
<b>2.7 Economische zaken</b>					
Functiemenging *	%	47,9%	-	n.n.b.	n.n.b.
Vestigingen (van bedrijven)	Per 1.000 inwoners van 15-65 jaar	199,7	-	n.n.b.	n.n.b.

\* De functie mengingsindex weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

\*\* De gegevens van het huishoudelijk restafval op de milieustraten zijn nog niet bekend. De cijfers van de milieustraten van 2021 zijn aangehouden en opgeteld bij het opgehaalde restafval via de grijze kliko

\*\*\* De gegevens m.b.t. hernieuwbare elektriciteit zijn nog niet bekend. Daarom een inschatting.

\*\*\*\* Zijn gegevens over 2021. 2022 nog niet bekend

Kg restafval per inwoner n.n.b. omdat de hoeveelheid huishoudelijk restafval op de milieustraten nog niet bekend is

## Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2021	2022	2022
<b>2.7 Economische zaken</b>			
Totaal aantal banen in Heeze-Leende (aantal per 1000 inwoners van 15-74 jaar)	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Aantal arbeidsplaatsen in sectoren:			
- recreatie en toerisme	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
- zorg	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
- innovatie	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Aantal leegstaande bedrijfspanden:			
- bedrijventerreinen (bedrijfs- en kantoorpanden)	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
- kernwinkelgebied	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
<b>2.9 Recreatie en toerisme</b>			
Aantal overnachtingen verblijfsrecreanten	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.



## Wat heeft het gekost?

Tabel 4.0

Bedragen x € 1.000

Thema		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijzigingen	Rekening 2022	Verschil begroting na wijzigingen - rekening
2.1	Wonen en bouwen	3.763	1.709	2.409	3.082	-673
2.2	Openbare ruimte	3.008	2.613	2.648	2.741	-93
2.3	Ruimtelijke ordening	361	228	240	445	-204
2.4	Milieu	991	499	663	526	137
2.5	Afval	1.323	1.427	1.427	1.359	68
2.6	Water	1.568	1.633	1.633	1.682	-49
2.7	Economische zaken	783	237	267	926	-659
2.8	Recreatie en toerisme	1.340	1.256	1.331	1.388	-57
<b>Totaal lasten</b>		<b>13.136</b>	<b>9.603</b>	<b>10.618</b>	<b>12.150</b>	<b>-1.531</b>
2.1	Wonen en bouwen	2.719	680	680	1.415	735
2.2	Openbare ruimte	219	66	135	189	54
2.3	Ruimtelijke ordening	142	41	41	185	144
2.4	Milieu	578	6	6	76	70
2.5	Afval	1.954	1.812	1.812	1.984	172
2.6	Water	2.101	2.247	2.247	2.352	105
2.7	Economische zaken	1.054	153	153	733	581
2.8	Recreatie en toerisme	391	229	229	394	165
<b>Totaal baten</b>		<b>9.158</b>	<b>5.232</b>	<b>5.302</b>	<b>7.328</b>	<b>2.026</b>
<b>Saldo baten en lasten programma 2</b>		<b>-3.978</b>	<b>-4.371</b>	<b>-5.316</b>	<b>-4.821</b>	<b>495</b>
Toevoegingen aan reserves		208	0	242	242	0
Onttrekkingen aan reserves		293	190	314	196	-118
<b>Saldo mutatie reserves</b>		<b>85</b>	<b>190</b>	<b>72</b>	<b>-46</b>	<b>-118</b>
<b>Saldo na bestemming programma 2</b>		<b>-3.894</b>	<b>-4.181</b>	<b>-5.245</b>	<b>-4.868</b>	<b>377</b>

Een toelichting op deze cijfers en de verschillen tussen de begroting (na wijzigingen) en de realisatie (rekening) treft u in de jaarrekening aan.

## Programma 3: Samen leven en participeren

### Producten

Het programma *Samen leven en participeren* omvat de volgende producten:

Product
3.1 Onderwijs
3.2 Jeugd
3.3 Maatschappelijke ondersteuning
3.4 Gezondheid
3.5 Participatie
3.6 Dorpshuizen
3.7 Sport
3.8 Cultuur

### Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan

In de programmabegroting 2022 hebben wij aangegeven wat we binnen het programma *Samen leven en participeren* willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen. In de volgende tabel lichten we per onderdeel toe wat de actuele stand van zaken is.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
<b>Algemeen (thema-overschrijdend)</b>		
<p>We willen dat inwoners volwaardig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Het ontwikkelen, behouden en versterken van de eigen regie staat daarbij centraal. Wanneer een inwoner niet zelf, of met hulp van zijn omgeving, sociaal netwerk en algemene voorzieningen kan meedoen, kan deze rekenen op ondersteuning op maat en in samenhang.</p>	<p>In het najaar van 2021 heeft de training van de omgekeerde toets plaatsgevonden. In 2022 geven we hier uitvoering aan.</p>	<p>Methodiek wordt gebruikt in casuïstiek bespreking in de teams.</p>
	<p>Op basis van de tussentijdse evaluatie van de beleidsnota Sociaal Domein wordt het beleid waar nodig aangepast dan wel aangevuld</p>	<p>De tussentijdse evaluatie heeft plaats gevonden. Deze heeft u als raad voorjaar 2022 ontvangen, hierin is opgenomen de voortgang. Uit de tussenevaluatie bleek dat het voor een aantal onderwerpen te vroeg is om iets te zeggen over het bereiken van de gestelde doelen en daadwerkelijke effecten. Deels heeft de invloed van corona hier mee te maken gehad. Aanbevelingen uit de tussenevaluatie worden meegenomen in het nog op te stellen beleidsplan Sociaal domein.</p>
	<p>Cliënt ervaringsonderzoek Jeugd en Wmo: In 2021 is in A2 verband een start gemaakt met het in eigen beheer uitvoeren van de cliënt ervaringsonderzoeken voor Jeugd en Wmo om zodoende de kwaliteit van de ervaren dienstverlening beter te kunnen monitoren en de data te koppelen aan andere beschikbare gegevens. In 2022 wordt een verdere doorontwikkeling gemaakt waarbij ook een digitaliseringsslag wordt gemaakt middels het Burgerportaal.</p>	<p>Het cliënt ervaringsonderzoek voor Jeugd en Wmo is in 2022 middels een continue meting uitgevoerd. Door het inbouwen van verschillende meetmomenten in het proces hebben we een beter beeld van de ervaringen met het contact met de gemeente en de kwaliteit van ondersteuning.</p> <p>In het najaar van 2022 hebben we de eerste resultaten van deze nieuwe meetmethode gepresenteerd. De doorontwikkeling van het Burgerportaal, die in A2 verband wordt opgepakt, heeft vertraging opgelopen, vanwege beperkte capaciteit bij de andere A2 gemeenten.</p>
<p>We zetten in op kostenbeheersing door meer zicht en grip te krijgen op de uitgaven en financiën om tijdig te kunnen bijsturen zodat we de ondersteuning en hulp kwalitatief, toegankelijk, maar ook betaalbaar houden.</p>	<p>Met het Sociaal Team zetten we in op een continu proces van monitoring/analyse op de in- door- en uitstroom van hulp, een kritische houding ten aanzien van zorginzet en het vergroten van het uitgavenbewustzijn.</p>	<p>Maandelijks is de kostenontwikkeling van de zorginzet gemonitord, deze is met het Sociaal team besproken, waarmee het vergroten van het kostenbewustzijn een belangrijke rol heeft binnen de organisatie.</p>

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
<b>3.1 Onderwijs</b> Alle leerlingen – ook de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben – krijgen een zo passend mogelijke plek in het onderwijs, zo dicht mogelijk bij huis.	<p>In 2022 borgen we het taalnetwerk rondom het thema Taal en Gezin en bouwen we het waar mogelijk verder uit. Daarnaast starten we met bouwen van een netwerk rondom het thema Taal en Gezondheid. Beide netwerken hebben als doel het (beter) bereiken van laaggeletterden, hen ondersteunen bij hun taalvraag en toe leiden naar een passend taalaanbod. Het streven is om met minimaal één lokale groep met taalaanbod van het Ster College te starten, afhankelijk van het aantal aanmeldingen.</p>	<p>In maart heeft er een workshop plaatsgevonden over het lezen van voedingsetiketten, waarmee een eerste start is gemaakt met het netwerk Taal en Gezondheid. Voor het netwerk Taal en Gezin is een pilotaanvraag ingediend bij Stichting Lezen, voor het werken met een stappenplan, maar niet toegekend. Wel is er gewerkt aan het bestendigen van het netwerk            Het ouderparticipatietraject is per oktober omgezet naar een taalklas, begeleid door een docent van Taalkracht. In de klas zitten gemiddeld 12 leerlingen (18+ inwoners van Heeze-Leende).            Daarnaast zijn er bij het formulierensprekuren meer dan 80 vragen van inwoners behandeld.</p>
	<p>In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs ontvangen gemeenten voor de periode augustus 2021 – juli 2023 financiële middelen vanuit het rijk die zij kunnen inzetten ten behoeve van voorschoolse educatie, het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs, als aanvulling op de middelen die scholen zelf ontvangen. De middelen worden ingezet binnen kaders die door het ministerie zijn vastgesteld. In 2021 is in afstemming met het onderwijs een plan opgesteld, dat tot juli 2023 wordt uitgevoerd. De verwachting is, dat de interventies uit dit plan bijdragen aan herstel en ontwikkeling van de leerlingen en het onderwijs tijdens en na de coronapandemie.</p>	<p>De periode om de NPO-middelen te besteden is verlengd naar juli 2025.            Daarnaast heeft het college een bestedingsvisie vastgesteld op basis waarvan de middelen ingezet gaan worden. Hierin is opgenomen dat de gemeentelijke NPO-middelen moeten bijdragen aan een van de drie doelstellingen, namelijk het bereiken van kwetsbare doelgroepen die (nog) niet of in beperkte mate profiteren van de NPO-middelen die scholen ontvangen, het faciliteren van boven schoolse ontwikkelingsondersteuning en onderwijssamenwerking of het stimuleren van ontwikkeling van kinderen vanuit een integrale aanpak.            Een deel van de NPO-middelen is ingezet voor de financiering van de sportconsulenten, waarmee in is gezet op het aanpakken van motorische vertragingen bij leerlingen na de Covid-19-pandemie. Daarnaast is er ingezet op de VVE-groepen, waar kinderen met een VVE-indicatie extra 1-op-1 begeleiding hebben ontvangen. Bij hen is een duidelijke vooruitgang zichtbaar geweest in hun taal- en sociaal-emotionele ontwikkeling.</p>
	<p>Het nieuwe Integrale Huisvesting Plan Onderwijs, Opvang en Zorg (IHP) kent twee delen. In 2022 beginnen we met de uitvoering van het 1e deel en dat is ervoor te zorgen dat de kind centra voldoen aan de onderwijs en opvang eisen van de 21ste eeuw, zoals aangegeven in het vastgestelde accommodatiebeleid. De thema's uit het IHP zijn onderwerpen van gesprek in het LEA overleg en worden daarnaast twee-jaarlijks geëvalueerd.            Voor de uitvoering van het 2e deel van het IHP wordt door de samenwerkende organisaties en de gemeente een zgn. 0-meting uitgevoerd. Deze 0-meting geeft aan waar de kind centra staan in de verduurzamingsopgave. Dit leidt tot plannen voor maatregelen op korte termijn (terugverdientijd binnen 5 jaar), op middellange termijn tot 2030 en tot het einddoel namelijk volledig klimaat neutrale kind centra in 2050.</p>	<p>Door onvoldoende ambtelijke capaciteit heeft de uitvoering van het IHP zich in 2022 beperkt tot het huisvestingsvraagstuk van de Berkenschutse.            Wel is er een cultuurhistorisch onderzoek voor de Dirk Heziusschool uitgevoerd, omdat dit gecombineerd kon worden met een ander cultuurhistorisch onderzoek dat voor centrumontwikkeling Heeze uitgevoerd werd.</p>
<p>Na jaren van (haalbaarheids-)onderzoeken naar adequate huisvesting voor de Berkenschutse, willen we in 2022 aan de slag met de uitwerking van een haalbaar plan, zodat in 2023 gestart kan worden met (ver)bouwwerkzaamheden. Dit alles</p>	<p>In 2022 heeft de gemeenteraad een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor de aanpassing van de huisvesting van de Berkenschutse.            Verder is met Berkenschutse een Samenwerkingsovereenkomst overeengekomen (formele ondertekening was in 2023), voor de ontwerp- en realisatiefase van het project.</p>	

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	uiteraard onder voorbehoud dat er begin 2022 een haalbaar plan ligt.	
Kinderopvangorganisaties en gastouders die kinderopvang in onze gemeente aanbieden voldoen aan de kwaliteitseisen (cf. Wet kinderopvang).	De GGD voert inspecties uit bij alle kinderopvang-organisaties en minimaal 15% van de gastouders. In geval van overtredingen wordt gehandhaafd.	De GGD heeft alle wettelijk verplichte inspecties uitgevoerd. Het gaat om de jaarlijkse onderzoeken bij 9 kinderdagverblijven en 9 locaties voor buitenschoolse opvang. Er zijn daarnaast 7 voorzieningen voor gastouderopvang geïnspecteerd. Naar aanleiding van deze onderzoeken is er geen handhaving ingezet, omdat er geen overtredingen zijn geconstateerd of de overtredingen die er waren zijn opgelost door middel van het aanbieden van herstelaanbod.
Ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 2 jaar en drie maanden tot 4 jaar stimuleren en indien nodig ondersteunen.	We subsidiëren een plaats in de kinderopvang voor peuters van wie de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag voor 8 uur per week. De begroting is gebaseerd op deelname van gemiddeld twee peuters per jaar.	In 2022 hebben 12 peuters (al dan niet voor het hele jaar) gebruik gemaakt van een gesubsidieerde peuterplek.
Het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen met een (taal-spraak) achterstand in de leeftijd van 2 tot 12 jaar zodat alle kinderen in Heeze-Leende zich optimaal kunnen ontwikkelen.	Voor kinderen in de leeftijd van 2 jaar en 3 maanden t/m 4 jaar die een VVE-indicatie hebben, subsidiëren we een VVE-kindplaats voor 16 uur in de week. De nadruk ligt op taalontwikkeling en daarnaast ook op rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling.	In 2022 hebben 39 peuters (al dan niet voor het hele jaar) gebruik gemaakt van het VVE-programma.
	In samenwerking en cofinanciering met het schoolbestuur Eenbes wordt een NT2-leerkracht ingezet, die de NT2-leerlingen in Heeze extra ondersteunt.	Eenbes heeft, na een pilotperiode van 4 jaar, in 2022 een structurele jaarlijkse subsidie ontvangen voor de inzet van de NT2-leerkracht. De leerlingen die de extra ondersteuning van de NT2-leerkracht krijgen, hebben vooruitgang geboekt in hun taalontwikkeling, waardoor zij in de klas beter mee kunnen. Daarnaast heeft RBOB De Kempen eveneens een subsidie ontvangen voor de inzet van een NT2-leerkracht bij De Trumakkers.
Creëren van een rijke leeromgeving voor kinderen waarin kinderen de kans krijgen om hun talenten te ontplooiën, sociale vaardigheden op te doen en plezier te hebben door het bieden van een samenhangend aanbod van onderwijs, sport en cultuur.	Continueren van de inzet van combinatiefunctionarissen sport en onderwijs, waarbij de leerkrachten worden ondersteund in het geven van de gymlessen en om de kwaliteit van het gymonderwijs te borgen. Daarnaast zijn de combinatiefunctionarissen contactpersonen en vraagbaak voor verenigingen en spelen zij een belangrijke rol in de uitvoering van het Lokaal sportakkoord. Ook wordt een cultuurcoach ingezet, die scholen ondersteunt bij cultuureducatie.	De inzet van de combinatiefunctionarissen sport en onderwijs en de cultuurcoach is naar tevredenheid verlopen. De combinatiefunctionarissen sport en onderwijs verzorgden de gymlessen op school en hebben contacten gehad met verenigingen voor clinics. De cultuurcoach heeft op vraag van de scholen gezorgd voor de inzet van workshops en voorstellingen op de scholen. Daarnaast heeft zij in samenwerking met Beam it up, de heemkundekring, IVN en de scholen een VR-game gerealiseerd waarbij schoolklassen meer leren over de geschiedenis van Heeze.
	Inzetten van een combinatiefunctionaris die zich richt op het bereiken van de doelgroep 12 tot 18 jaar door middel van het organiseren van activiteiten op het gebied van sport en cultuur.	De inzet van de combinatiefunctionaris 12-18 loopt. Hij heeft in de eerste periode een netwerk opgebouwd en zijn werkveld verkend. Ook heeft hij ideeën uitgewerkt voor activiteiten. In september heeft er een eerste activiteit plaatsgevonden, namelijk een Superjam (stuntsteppen). Doel van de activiteiten die de combinatiefunctionaris organiseert, is het bereiken van jongeren en hen in beweging brengen. Met deze activiteit zijn daarmee de eerste stappen gezet.
<b>3.2 Jeugd</b>		
Alle kinderen groeien in een kansrijk en veilig thuis op tot zelfstandige burgers die actief deelnemen aan de samenleving en zowel sociaal als economisch zelfredzaam zijn.	Uitbreiding van de basisvoorziening jongerenwerk om jongeren te helpen door middel van talentontwikkeling hun eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden te versterken.	De basisvoorziening jongerenwerk is uitgebreid met 10 uur per week. Een aantal voorbeelden van extra inzet in 2022: inzet in een aantal casuïstiek, projecten op basisscholen (o.a.. muziekkaravaan), lasergame, Community building in Leende m.b.t.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	<p>Het jongerenwerk is onderdeel van het Sociaal team en zal, met de extra uitbreiding, daar waar mogelijk preventief worden ingezet op casuïstiek.</p> <p>We willen dat jongeren zelf aangeven waar zij behoefte aan hebben. Het jongerenwerk brengt samen met de jongeren ideeën in beeld, en daar waar mogelijk tot uitvoer, met als doel aan te sluiten bij hun situatie.</p>	<p>skatevoorziening aantal Podcastafleveringen t.a.v. taboedoorbrekende onderwerpen voor en door jongeren.</p>
	<p>Op het gebied van preventie bekijken we verder of we nog meer collectief preventief aanbod zoals weerbaarheid kunnen ontwikkelen. Daarnaast onderzoeken we of preventieve maatregelen in het kader van (v)echtscheidingen gewenst en effectief zijn.</p>	<p>Er is door het sociaal team een pubercursus ontwikkeld en gestart. De grotere vraag naar weerbaarheidstraining heeft geleid tot het geven van meerdere trainingen. We zijn in 2022 gestart met de voorbereidingen voor Buurtgezinnen en het echtscheidingsloket.</p>
<p>Het aanbieden van toegankelijke en kwalitatief goede hulpverlening en ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen als steun vanuit de leefomgeving van de jeugdige niet voldoende is.</p>	<p>In 2022 continueren we de pilot praktijkondersteuner GGZ-jeugd bij de huisartsen om de kwaliteit van zorg aan jeugdigen te verbeteren en om aan de voorkant te sturen op inzet van passende zorg en daarmee ook op de kosten.</p>	<p>De pilot praktijkondersteuner GGZ jeugd is succesvol verlopen: De POH jeugd GGZ is ingebed in de deelnemende huisartsenpraktijken en binnen de sociale kaart van Heeze-Leende. De samenwerking met het sociaal team loopt vloeiend en beide partijen zien een duidelijke meerwaarde voor de jeugdigen in hun onderlinge samenwerking en afstemming. De weg naar de POH GGZ jeugd werkt voor ouders/verzorgers laagdrempelig waardoor er eerder passende begeleiding in kan worden gezet om grotere problemen bij de jeugdige te voorkomen. Tevens vervult de POH GGZ jeugd een belangrijke rol in de overbruggingszorg bij wachtlijsten in de specialistische hulpverlening. De POH monitort de patiënten tijdens de wachttijd waardoor er zicht blijft op de patiënt en er indien noodzakelijk tijdig zorg opgeschaald kan worden.</p>
	<p>Vanaf 1 januari 2022 treden de nieuwe contracten jeugdhulp voor de regio Samen voor Jeugd in werking. De contracten zijn gebaseerd op de bestuurlijk vastgestelde inkoopstrategie. Hierin staan punten benoemd die in 2022 en verder nadere uitwerking vragen zoals het inrichten van leer- en ontwikkelafels met aanbieders, het ontwikkelen van een kader rondom wachtlijsten en wachttijden en het ontwikkelen van kritische prestatie indicatoren m.b.t. clienttevredenheid en doelrealisatie.</p>	<p>De governance structuur SvJ is gestart met ingang van 1 juni 2022 waarbij een volgende stap gemaakt wordt in data gestuurd contractmanagement en verder beleid en innovatie ten aanzien van inkoop specialistische jeugdhulp. Het doel is een dekkend en passend zorglandschap voor jeugdzorg in de regio te hebben waarbij de zorg zo dichtbij als mogelijk georganiseerd kan worden. Dit ontwikkelen we verder in 2023.</p>
	<p>De regio Samen voor Jeugd (10 gemeenten) werkt gezamenlijk aan een Transformatieplan voor de periode 2022-2025. Het gaat hierbij om een inhoudelijke vernieuwing van de jeugdhulp zoals verschuiving van specialistische hulp naar basisvoorzieningen, collectieve voorzieningen binnen het onderwijs, sturen op effectiviteit in de zorg etc.</p>	<p>In mei heeft het college het Transformatieplan vastgesteld. Het uitvoering geven aan het Transformatieplan 2022-2025 is gestart.</p>
	<p>Momenteel wordt de inkoop van Multi voorbereid. Medio 2022 willen we voor complexe problematiek werken volgens de Multi-aanpak. Met deze aanpak willen we effectievere jeugdhulp bieden aan jeugdigen met meervoudige (multi-) problematiek. De doelgroep van de Multi-aanpak zijn de</p>	<p>De inkoop is afgerond en er is vanaf 1 oktober door het sociaal team en de combinatie van zorgaanbieders gestart met de Multi aanpak daar waar van toepassing. De implementatie is zowel lokaal als regionaal begeleid.</p>

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	<p>jeugdigen en het gezin waarbij gecoördineerde inzet van specialistische ondersteuning noodzakelijk is en deze inzet door één verantwoordelijke aanbieder wordt verzorgd (één aanspreekpunt). Om daadwerkelijk met Multi te kunnen starten is een zorgvuldige implementatie van belang.</p> <p>Voor een aantal vormen van jeugdhulp werken de 21 gemeenten (wettelijk verplicht) samen. Dit gaat om beleid en inkoop van jeugdzorg Plus waarbij maatregelen zoals Civiel Trajectberaad of Voorwaardelijke machtiging ingezet worden om een jeugdzorg Plus plaatsing te voorkomen of te verkorten. Ook op het gebied van jeugdbescherming en jeugdreclassering werken we met 21 gemeenten samen. Voor de flinke problemen binnen de jeugdbescherming (personeelstekort, financiële problemen, cliëntenstop) werken we met de Gecertificeerde Instellingen aan oplossingen op korte en lange termijn. Voor 2022 wordt een nieuwe samenwerkingsagenda opgesteld en wordt opnieuw onderzocht of de tarieven voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering aangepast moeten worden. De samenwerking van de 21 gemeenten is gebaseerd op een dienstverleningsovereenkomst. Deze dienst-verleningsovereenkomst is voor 2022 en 2023 verlengd.</p>	<p>De kwaliteit van de jeugdbescherming binnen Brabant staat al langer onder druk. Tot medio september 2022 stond de Jeugdbescherming binnen Brabant nog ondertoezichtstelling van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Voor het aanpakken van de problemen zijn in 2022 extra financiële middelen beschikbaar gesteld en is er een verbeterplan opgesteld.</p>
<p>Versterken van de samenwerking binnen de regio (10 gemeenten) op het gebied van jeugdhulp.</p>	<p>In 2020 is door de 10 samenwerkende gemeenten een bestuursopdracht vastgesteld om de regionale samenwerking te versterken vanuit een gezamenlijk belang, gelijkwaardig partnerschap en een gezamenlijke ambitie voor het behalen van de transitiedoelen op het gebied van jeugdhulp. Daarnaast wordt vanuit Rijk/VNG ingezet op het verstevigen van de samenwerking tussen gemeenten onderling op het terrein van jeugdhulp vanuit de Norm voor Opdrachtgeverschap door gezamenlijk een regiovisie te ontwikkelen. In de regiovisie geven we helderheid over o.a. beschikbaarheid en continuïteit van de jeugdhulp en de niet-vrijblijvende governance. De regiovisie wordt in 2022 aan de gemeenteraad aangeboden ter vaststelling.</p>	<p>De position paper t.a.v. de regionale samenwerking is op 24 mei door het college goedgekeurd. In de position paper is de gezamenlijke ambitie van de tien betrokken gemeenten van Samen voor Jeugd opgenomen. Door een gezamenlijke transitieopgave richten de gemeenten zich op het voorkomen van zware jeugdhulp. Zij leggen daarbij een focus op preventie. De basis hiervoor leggen de gemeenten lokaal en/of sub regionaal, met eigen accenten en initiatieven. Bij de inkoop van gespecialiseerde jeugdhulp wil de regio deze aansluiting met preventie stimuleren. De regiovisie is nodig om richting te geven aan de samenwerking tussen gemeenten bij het organiseren en inkopen van gespecialiseerde jeugdhulp in de Veiligheidsketen. De basis voor de Regiovisie van Samen voor Jeugd vormen de Position paper en het Transitieplan, zoals voorgelegd in het collegebesluit. Met de regiovisie wordt richting gegeven aan de samenwerking tussen gemeenten bij het organiseren en inkopen van gespecialiseerde jeugdhulp in de Veiligheidsketen. De regiovisie is in mei 2023 aan de raad ter vaststelling voorgelegd.</p>
<p>We willen een zo gezond mogelijke jeugd.</p>	<p>Regievoeren op het uitvoeren van het landelijk uniform takenpakket op het terrein van de jeugdgezondheidszorg door de GGD.</p>	<p>Voor 2022 zijn met de GGD afspraken gemaakt over de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg. De uitvoering hiervan loopt. Daarnaast werkt de GGD, in samenwerking met de 21 gemeenten aan een voorstel voor een integrale JGZ 0-18, een JGZ 4.0. Met de JGZ 4.0 wordt de JGZ toekomstbestendig gemaakt, met een breed basisaanbod dat collectief</p>



Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
		beschikbaar is, maar dat in te zetten is naar behoefte. Daarnaast zal er meer aanwezigheid zijn op scholen en opvang en wordt dat aanbod verbreed. Ook worden digitale innovaties ingezet voor slimme samenwerking tussen professionals in de JGZ onderling en in de samenwerking met gezinnen.
	In overleg met de GGD maatwerk producten afnemen waarbij de keuze wordt afgestemd op gesignaleerde problematiek, zoals opvoedingsondersteuning, groepsvoorlichting, contactmomenten op maat etc.	Daar waar nodig zijn er door de GGD maatwerkproducten ingezet
	We bouwen de lokale coalitie Kansrijke Start verder uit en borgen het netwerk van partners die betrokken zijn bij de eerste 1.000 dagen van een kind. Door goede samenwerking tussen de verschillende partners, krijgen alle kinderen in Heeze-Leende een goede start. We sluiten aan bij waar er behoefte aan is en werken samen rondom kwetsbare gezinnen. De samenwerkende partners zoeken in een vroeg stadium afstemming met elkaar, zodat de juiste ondersteuning wordt geboden.	In december heeft een kick-off plaatsgevonden van de lokale coalitie Kansrijke Start, waarbij diverse partners uit het medisch en sociale domein aanwezig waren. De opgaven en vraagstukken zijn in beeld gebracht en de eerste contouren voor de lokale coalitie zijn geschetst.
<b>3.3. Maatschappelijke ondersteuning</b>		
We willen dat inwoners van Heeze-Leende zich prettig en veilig voelen in hun eigen woonomgeving, dat ze betrokken zijn bij hun leefomgeving en zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en voor de buurt. De gemeente heeft vooral een ondersteunende en stimulerende rol bij de diverse (burger)initiatieven.	Lokale (burger-)initiatieven worden waar mogelijk en gewenst financieel ondersteund met een eenmalige of jaarlijkse subsidie. We herijken de Toetsingskader-subsidies met als doel de taakstellende bezuiniging te realiseren met ingang van 2023.	De jaarlijkse subsidies 2022 zijn verstrekt. Er zijn 5 eenmalige subsidies verstrekt. De taakstellende bezuiniging is door de raad teruggedraaid. De herijking wordt in 2023 opgepakt met als doel het ontwikkelen van subsidiecriteria gericht op het versterken van de sociale cohesie. En heeft niet als doel de bezuiniging te realiseren.
	We continueren het structureel overleg met de werkgroepen zorg en welzijn van de dorpsraden Sterksel en Leenderstrijp en de zorgcoöperatie Leende die zich o.a. richten op participatie en het voorkomen van eenzaamheid; we werken mee aan activiteiten gericht op informatie en ontmoeting.	Uitwisseling van ideeën en informatie tussen de zorgwerkgroepen onderling heeft op regelmatige basis plaatsgevonden en versterkt de samenwerking tussen de verschillende kernen.
	We zijn aangesloten bij het landelijke programma Eén tegen eenzaamheid en geven uitvoering aan de acties uit dit programma en het in 2021 opgestelde Plan van aanpak eenzaamheid Heeze-Leende. De acties zijn gericht op signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid en het doorbreken en duurzaam aanpakken van eenzaamheid. We richten ons daarbij op verschillende doelgroepen en maken gebruik van de landelijk en regionaal ontwikkelde producten en methodieken. Een werkgroep met een vertegenwoordiging uit de kernen is verantwoordelijk voor de uitvoering van de acties. In samenwerking met het jongerenwerk en jongeren uit Heeze-Leende zoeken we laagdrempelige manieren en voorzieningen om	Acties uit het plan van aanpak eenzaamheid Heeze-Leende zijn uitgevoerd. Het gaat om acties als trainingen voor vrijwilligers en professionals in het signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid, het opzetten van Psyalon-bijeenkomsten en diverse activiteiten in de week tegen eenzaamheid.

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	<p>eenzaamheid onder jongeren te doorbreken of te voorkomen.</p>	
	<p>In 2021 zijn we gestart met een organisatie-breed traject om te komen tot een lokale inclusie-agenda die aansluit bij het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking. In 2022 voeren we deze agenda uit. Samen met de werkgroep toegankelijkheid van de Adviesraad Sociaal Domein onderzoeken we of (openbare) gebouwen en de openbare ruimte voldoen aan de eisen van toegankelijkheid.</p>	<p>Er is een bouwstenen notitie opgesteld als basis voor het opstellen van een lokale inclusie agenda. Er is een eerste inventarisatie op prioriteiten uitgevoerd, maar deze worden in 2023 nader uitgewerkt. De werkgroep toegankelijkheid van de Adviesraad Sociaal Domein heeft diverse locatiesop toegankelijkheid geschouwd. In de week van toegankelijkheid zijn stickers van toegankelijkheid uitgedeeld aan twee locaties.</p>
<p>We willen dat mantelzorgers en vrijwilligers worden ondersteund en gewaardeerd.</p>	<p>We ondersteunen de vrijwilligers(organisaties) en mantelzorgers vanuit de Vrijwilligerscentrale en het Steunpunt Mantelzorg van Cordaad. We doen dat door onder andere het geven van informatie en advies, het aanbieden van cursussen/training/scholing, het vinden van vrijwilligers en maatjes, respijtzorg en het bieden van emotionele en praktische ondersteuning.</p>	<p>Mantelzorgers zijn door het Steunpunt Mantelzorg van Cordaad ondersteund met informatie en advies, emotionele ondersteuning, belangenbehartiging en deskundigheidsbevordering. Vrijwilligers zijn door de Vrijwilligerscentrale van Cordaad ondersteund met bemiddeling, informatie en advies, promotie en deskundigheidsbevordering.</p>
	<p>We waarderen mantelzorgers en vrijwilligers met een jaarlijkse blijk van waardering, bijvoorbeeld een keuze uit het Mantelzorg Verwen Menu of het Vrijwilligers Verwen Menu.</p>	<p>De mantelzorgwaardering heeft in november plaatsgevonden, 349 mantelzorgers zijn hiermee gewaardeerd. De vrijwilligerswaardering heeft in juni plaatsgevonden, 1.747 vrijwilligers zijn hiermee gewaardeerd.</p>
<p>We willen bereiken dat mensen met een beperking kunnen (blijven) participeren in de samenleving en zelfstandig kunnen (blijven) wonen en functioneren in de eigen leefomgeving door het inzetten van eigen kracht, sociaal netwerk, algemene en voorliggende voorzieningen en individuele/maatwerk voorzieningen.</p>	<p>Samen met onze ketenpartners, belangengroepen en vrijwilligersorganisaties stimuleren we onze oudere inwoners om al in een vroeg stadium na te denken over het treffen van maatregelen zoals woningaanpassingen waardoor ze langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. We ondersteunen en faciliteren ontmoetingsruimten in de wijken en kernen.</p>	<p>In de diverse voorlichtingsbijeenkomsten die georganiseerd zijn, door onze ketenpartners en vrijwilligersorganisaties hebben we stil gestaan bij het belang van 'tijdig' treffen en inzetten van maatregelen voor een 'passende' woning. Tevens is in 2022 frequent de Stimuleringsregeling Duurzaam Thuis onder de aandacht gebracht bij inwoners (o.a. middels de nieuwsbrief). In 2022 hebben we 3 aanvragen voor levensloopbestendig wonen ontvangen waarvan 1 voldeed aan de criteria en is gehonoreerd.</p>
	<p>In 2022 wordt de aanbesteding maatwerkvoorziening begeleiding 18+ in de markt gezet, ter vervanging van de huidige overeenkomst. Dit zal in samenwerking gebeuren met de gemeenten Valkenswaard en Cranendonck.</p>	<p>Deze aanbesteding is voorbereid en wordt begin 2023 gepubliceerd. Nieuwe overeenkomst treedt, mede op verzoek van aanbieders, op 1 januari 2024 in werking.</p>



Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
<p>We willen bereiken dat zeer kwetsbare burgers kunnen participeren in de samenleving en we willen overlast voorkomen. Door onderwerpen op het snijvlak van zorg en veiligheid te verbinden en integraal te benaderen, willen we de kans op succesvolle en duurzame oplossingen voor inwoners vergroten.</p>	<p>In het kader van Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang werken we samen met de centrumgemeente Eindhoven en 14 regiogemeenten.</p> <p>Voor 2022 staat op de agenda:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Uitvoering regionale inkoop beschermd wonen, ingangsdatum nieuwe overeenkomsten 1 januari 2023</li> <li>• Opstellen hernieuwde mandaatregeling vanaf 1 januari 2023 beschermd wonen.</li> <li>• Indien nodig aanpassing van de verordening Maatschappelijke ondersteuning en eventueel de beleidsregels, per 1 januari 2023 (in het kader van beschermd wonen).</li> </ul>	<p>In het voorjaar van 2022 heeft de gemeenteraad de Regiovisie doorcentralisering Beschermd wonen 2022-2026 vastgesteld.</p> <p>De aanbesteding voor beschermd wonen heeft plaatsgevonden in 2022. Vanaf 01-01-2023 wordt gewerkt vanuit de nieuwe overeenkomst.</p> <p>Door het Rijk is invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd Wonen uitgesteld. Dit heeft inhoudelijk geen gevolgen.</p> <p>In de regio is een regionaal plan van aanpak; voorkomen van dakloosheid, vastgesteld. Wij nemen hier als gemeente aan deel. Dit programma, is in 2022 uitgevoerd.</p>
	<p>We voeren het werken met de AVE-methodiek (Aanpak Voorkomen Escalatie) in. Dit houdt in dat we bij complexe casuïstiek kunnen opschalen van Sociaal Team naar casuoverleg op maat en indien nodig naar het Zorg-en Veiligheidshuis. We maken afspraken met onze zorg- en veiligheidspartners over gegevensdeling /privacy. We kiezen voor een persoonsgerichte aanpak waarin zorg- en veiligheidspartners de krachten bundelen en samen optrekken.</p> <p>We implementeren de nieuwe Wet straffen en beschermen die zich richt op de nazorg van ex-gedetineerden.</p>	<p>De AVE-methodiek is als werkwijze in een proces uitgewerkt en afgestemd met verschillende zorg- en veiligheidspartners. Het te doorlopen AVE proces moet in 2023 nog worden vastgesteld door het college.</p> <p>De nazorg van ex-gedetineerden is uitgevoerd door het Sociaal team.</p>
<b>3.4 Gezondheid</b>		
<p>Inwoners zijn vitaal en gezond en hebben regie over hun eigen leven. Het aantal inwoners met overgewicht is verminderd; het aantal inwoners dat rookt en overmatig drinkt is gedaald; het aantal inwoners dat zich psychisch ongezond voelt en eenzaam is, is gedaald.</p>	<p>We voeren regie op het uitvoeren van taken op het gebied van de publieke gezondheid door de GGD.</p> <p>We monitoren de uitvoering van acties en afspraken uit het in 2021 opgestelde Lokale preventieakkoord Vitaal Heeze-Leende. We richten ons daarbij op de drie thema's gezond gewicht, middelengebruik (roken, alcohol en drugs) en psychisch welbevinden. We beoordelen aanvragen van de bij het preventieakkoord betrokken partners die gebruik willen maken van de door het Rijk beschikbaar gestelde uitvoeringsmiddelen.</p>	<p>Ook in 2022 heeft de inzet van de GGD nog in het teken van bestrijding van COVID-19 gestaan door testen en vaccineren van inwoners. De GGD-taken publieke gezondheid zoals o.a. het rijksvaccinatieprogramma, de gezondheidsbevordering, de medisch-milieukundige zorg vonden weer regulier plaats. Er heeft in het kader van het rijksvaccinatieprogramma o.a. een inhaalcampagne HPV voor jongens en meisjes tot 18 jaar plaatsgevonden. Verder werd de GGD in 2022 geconfronteerd met andere crisistaken</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Uitbraak van MPOX</li> <li>- Opvang van Oekraïense vluchtelingen</li> <li>- De crisishulpverlening van asielzoekers</li> </ul> <p>Eind 2022 is de GGD gestart met een meerjarig vernieuwingstraject van de jeugdgezondheidszorg.</p> <p>In 2022 zijn 7 aanvragen van partners, betrokken bij preventieakkoord, geaccordeerd. Het ging o.a. om een bijeenkomst voor inwoners gericht op vitaal ouder worden, Tai chi / Qigong voor ouderen, workshop Kies jij gezond en en bijdrage in het ontwikkelen van de timesteps Mantelzorg app.</p>

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
<b>3.5 Participatie</b>		
<p>Een inclusieve arbeidsmarkt: iedereen doet mee, naar eigen kracht en kunnen. Eenieder werkt (naar vermogen) en heeft de nodige middelen van bestaan. Zij zijn/worden financieel zelfredzaam binnen hun mogelijkheden. Kinderen kunnen op allerlei vlakken meedoen. Kwetsbare jongeren maken een passende (vervolg)stap naar onderwijs, dagbesteding of arbeid.</p>	<p>Wij bieden (financiële) ondersteuning aan inwoners die niet zelfstandig werk kunnen vinden. Door middel van re-integratieactiviteiten, passend werk (werkstage of vrijwilligerswerk), begeleiding op de werkplek, ondersteuning van onze arbeidsmakelaars of middels een loonkostensubsidie geven wij ieder een plaats op de arbeidsmarkt. Hiervoor werken wij samen met ondernemers, de regiogemeenten en GRWRE (Ergon).</p>	<p>De arbeidsmarkt is op dit moment erg krap. De eisen van ondernemers zijn nog steeds vrij hoog. De werkzoekenden die we in beeld hebben voldoen niet aan de gestelde eisen en missen specifieke competenties of hebben andere belemmeringen om hen te begeleiden bij het vinden van werk. Alle werkzoekenden waarvoor werk een optie is zijn aangemeld bij Ergon. Dit waren in 2022 11 personen. Voor mensen met een arbeidsbeperking zet Ergon in op werk met loonkostensubsidie. Er zijn in 2022 8 mensen uitgestroomd naar regulier werk en 5 naar een gesubsidieerde baan.</p>
	<p>Ergon is onze partner in:            Het vinden van een passende werkplek voor inwoners met een indicatie beschut werk.            De uitvoering van de taakstelling Banenafpraak. (met hulp van een loonkostensubsidie gaan inwoners met een arbeidsbeperking aan het werk)            De actieve monitoring en begeleiding van jongeren die uitstromen vanuit het Voortgezet Speciaal-, Praktijk- en Entree onderwijs met hun vervolgstap naar onderwijs, dagbesteding of arbeid.            Ondersteuning van inwoners met een bijstandsuitkering naar werk door groepsgewijze trainingen en werkervaringsplekken            Onze werkgeversdienstverlening en het ondernemersloket is van groot belang om onze inwoners goed door de coronaperiode te helpen. Bij de uitvoering van de Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers) in 2021 is met alle aanvragers hun situatie in kaart gebracht. Middels diverse re-integratieactiviteiten (om- en bijscholing verwachten we dat een deel na bemiddeling en training weer een baan gaat vinden.</p>	<p>De dienstverlening rondom Ergon is gecontinueerd.</p> <p>Ondernemers hebben de mogelijkheid voor uitstel terugbetaling Tozo en er is een versnelde afhandeling bbz.</p>
	<p><i>Wijziging Wet Inburgering</i>            Per 1 januari 2022 krijgen de gemeenten te maken met een wijziging van de Wet Inburgering. Gemeenten krijgen een actievere rol en grotere verantwoordelijkheid voor de (vroeg)aanpak van nieuwkomers. In 2022 implementeren we deze wet. De gemeente wordt verantwoordelijk voor het aanbieden van de inburgeringstrajecten. De inzet van re-integratietrajecten wordt vervroegd en inburgering wordt meer gepositioneerd binnen het sociaal domein. Voor de reeds gevestigde nieuwkomers wordt (ook) ingezet op duale re-integratietrajecten waar zowel de doorstroom naar betaalde arbeid als het verhogen van het taalniveau centraal staat. Hierbij denken we aan een leerwerkplek waar naast een (on)betaalde werkplek ook taallessen geboden wordt.</p>	<p>De nieuwe Wet inburgering is van start gegaan. De eerste nieuwkomers die met deze wet te maken krijgen, hebben zich gevestigd in de gemeente. De implementatie van de wet is nog niet afgerond. Dit proces is vertraagd door zowel personele, als inhoudelijke problematiek. We zijn bezig met een inhaalslag en de eerste inburgeraars zijn gestart met de inburgeringslessen.</p>

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	<p><i>Schuldhelpverlening</i> Vroeg signalering wordt gecontinueerd.</p> <p>Schuldhelpverlening aan ondernemers, die gestart is in 2021, wordt op basis van ervaringen, geoptimaliseerd. We werken hierbij samen met vrijwilligersorganisatie Over Rood om de drempel te verlagen. We sluiten bij de Nederlandse Schuldhelproute om onze inwoners via diverse kanalen te bereiken en ook zelfhelp-mogelijkheden te bieden.</p> <p><i>Sociaal Raadsliedenwerk</i> De evaluatie in 2021 heeft aangetoond dat er voldoende maatschappelijke meerwaarde is voor inwoners om het Sociaal Raadsliedenwerk vanaf 2022 structureel voort te zetten. Inwoners worden geattendeerd op landelijke en gemeentelijke regelingen. Daarbij ondersteunt SRW inwoners door het op peil brengen van het inkomen. SRW werkt samen met vrijwilligers, schuldhelpverlening en het formulierenspreekuur van het Taalpunt Heeze-Leende.</p>	<p>Vroeg signalering is gecontinueerd en wordt in 2023 geëvalueerd.</p> <p>Schuldhelpverlening aan ondernemers is in samenwerking met Over Rood opgepakt. We zijn aangesloten bij de Nederlandse Schuldhelproute.</p> <p>Het Sociaal Raadsliedenwerk is structureel ingezet in samenwerking met vrijwilligers, schuldhelpverlening en het formulierencafé. Het SRW bood ook ondersteuning aan inwoners bij het indienen van aanvraag energietoeslag.</p>
	<p><i>Armoedebestrijding</i> We bereiken met Leergeld 70 kinderen. We bieden hen mogelijkheden voor zwemles, sport, cultuur, laptop voortgezet onderwijs, het vieren van hun verjaardag en een fashioncheque voor kleding.</p> <p><i>Doorontwikkeling voedselverstreking</i> Inwoners van Heeze-Leende maken gebruik van de voedselbank in Valkenswaard en in Geldrop-Mierlo. In de doorontwikkeling van deze voedselverstreking zetten we in op gezonde leefstijl en meedoen. Onder andere door het verstrekken van gezonde pakketten met voorlichting, aansluiten van budgetcoach, Taalpunt en het stimuleren van beweging.</p>	<p><i>Armoedebestrijding</i> 2022 heeft in het teken gestaan van de oorlog in Oekraïne en de bestaanszekerheid die onder druk stond door de energiecrisis en inflatie. In dit kader is een aantal noodregelingen uitgevoerd.</p> <p><i>Noodregelingen</i> - Energietoeslag 2022 en een voorschot van € 500 voor 2023 verstrekt. Daarmee hebben we 91% van de potentiële doelgroep bereikt. - Leefgeld aan Oekraïners verstrekt. - Ondersteuning geboden aan getroffen van de toeslagenaffaire (waaronder brede ondersteuning en kind regeling).</p> <p><i>Actieplan bestaanszekerheid</i> Daarmee hebben we gerealiseerd het bekend maken van voorzieningen door middel van een flyer en voorbereidingen voor implementatie Voorzieningen Wijzer.</p> <p><i>Bekendheid preventiemedewerker</i> Scholen zijn benaderd rondom ontbijt/eten en menstruatie-armoede. Dagelijks spreekuur voor vragen bestaanszekerheid inwoners</p> <p><i>Maatwerk schuldhelpverlening</i> Ondernemers hebben de mogelijkheid voor uitstel terugbetaling Tozo en er is een versnelde afhandeling Bbz.</p> <p><i>Alle kinderen doen mee</i> Gezinnen/kinderen weten Leergeld goed te vinden. Ook hebben we afspraken gemaakt dat kinderen uit Oekraïne mee konden doen.</p> <p><i>Doorontwikkeling voedselverstreking</i></p>

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
		<p>Inwoners maakten gebruik van beide voedselbanken. Het onderzoek naar mogelijkheden afgiftepunten is doorgeschoven naar begin 2023. Dit had te maken met de inzet op het actieplan bestaanszekerheid en de noodregelingen.</p> <p>De bovenstaande onvoorziene activiteiten hebben een weerslag gehad op een aantal beleidsvoornemens. Het voornemen om beweegmomenten te realiseren bij de voedselbank Valkenswaard is nog niet gerealiseerd. Ook zijn we nog niet van start gegaan met het armoedeplatform en ervaringsdeskundigen voor input voor armoedebeleid/-initiatieven.</p> <p>Wel hebben we een nauwe samenwerking met het team gratis financieel spreekuur.</p>
<b>3.6 Dorpshuizen</b>		
<p>Het dorps huis is dé centrale ontmoetingsplek voor inwoners. Het dorps huis richt zich op het brede welzijn van de inwoners en is een sociaal maatschappelijke onderneming.</p>	<p>In de "Toekomst van de dorps huizen" is beschreven hoe zij zich toekomstbestendig kunnen ontwikkelen en een centrale functie in de lokale gemeenschap kunnen blijven innemen. Samen met de dorps huizen pakken we dit op aan de hand van de vijf O's, ontwikkelen, ontplooiën, ontspannen, ontmoeten en ondernemen. Om beleid goed te vertalen naar praktische initiatieven en acties is de inrichting van thematafels een bruikbaar instrument. Hierin kunnen behoeftes van huidige en toekomstige doelgroepen worden geïnventariseerd en indien mogelijk omgezet in passend aanbod.</p> <p>Een doelmatig beheer en een goede ondersteuning van de faciliteiten maakt het nodig dat voor de gezamenlijke dorps huizen een aantal kernfuncties worden geprofessionaliseerd. Om het beheer te vereenvoudigen zal daarnaast worden onderzocht of huurvergoedingen voor het gebruik in de dorps huizen rechtstreeks beschikbaar kunnen worden gesteld.</p> <p>De Schammert bevindt zich nog in de opstartfase. Dit dorps huis zal zich verder ontwikkelen als centrale locatie in de gemeenschap, waarbij onduidelijk is of en welke mate corona effect heeft de doorstart. In Sterksel wordt gewerkt aan een plan om Valentijn te herpositioneren.</p>	<p>De pilot "gebruik om niet" is voorbereid, het college heeft besloten dat maatschappelijke gebruikers zonder vergoeding gebruik maken van ruimtes, waarbij voor een aantal partijen de voormalige huur, die ze niet meer hoeven te betalen, gekort wordt op hun subsidie. Die korting wordt door de gemeente rechtstreeks aan 't Perron uitbetaald.</p> <p>De rekenkamercommissie heeft in 2022 de quick scan MFC's afgerond en in Q1 aan de raad gepresenteerd. De reguliere gesprekken van de poho en de besturen van de dorps huizen zijn gehouden en er is ondersteund bij de gezamenlijke gesprekken tussen de voorzitters. In oktober heeft de raad besloten om de drie dorps huizen aanvullende coronasteun van € 50.000 te verstekken. Daarbij is in zijn geheel € 85.000 aan coronasteun verstrekt aan de Schammert, € 25.000 aan Valentijn en datzelfde bedrag ook aan het Perron.</p> <p>Coronacrisis en de buitensporige stijging van energielasten hebben een fors negatief effect op de exploitatie van de dorps huizen. De Schammert heeft daarvoor extra subsidie aangevraagd.</p> <p>Bij Valentijn hebben het bestuur en de dorps raad van Sterksel met vereende krachten gewerkt aan een plan van eisen voor een toekomstig Valentijn, met een doorkijk naar de komende jaren en de rol die men daarbij wil vervullen voor de gemeenschap.</p>
<b>3.7 Sport</b>		
<p>Inwoners gaan (meer) sporten hetgeen bijdraagt aan een gezonde leefstijl (met name gericht op sportparticipatie door jeugd, ouderen en mensen met een beperking).</p>	<p>In het accommodatiebeleid Sport en Beweging zijn de persoonlijke en maatschappelijke waarde vastgesteld. We blijven investeren in breedtesport die bijdraagt aan een gezonde samenleving met gezonde inwoners.</p> <p>We investeren in toekomstbestendige verenigingen en doen dit op basis van goede plannen. We stellen deze samen met onze verenigingen op aan de hand van het daarvoor ontwikkelde toetsingskader. Dit kader bevat belangrijke thema's voor sport en</p>	<p>De clubs bij de Groote Speel hebben de handschoen opgepakt en aangegeven ook een Masterplan voor hun sportpark te willen. Met de clubs is een bureau geselecteerd waarmee een traject is doorlopen met de gebruikers van het sportpark. Daarnaast is er in Leende een wijkscan gedaan en is er een enquête uitgezet onder de Leendenaren. De resultaten zijn verwerkt en gepresenteerd aan de gebruikers.</p> <p>Voor de Pompenmaker loopt er een project over hoe het beheer vormgegeven kan worden. Daar is in 2022 met een beheersscenario geëxperimenteerd. Het afronden van het project is vooruit geschoven in</p>

Wat wilden we bereiken?	Wat hebben we daarvoor gedaan?	Wat hebben we bereikt
	<p>bewegen, waarlangs we de plannen willen leggen en beoordelen. Omdat elke situatie verschillend is, werkt het toetsingskader als een richtlijn en niet als limitatieve opsomming.</p> <p>Voor de verdeling van de financiële lasten, zowel bij de zorg voor en het voortbestaan van accommodaties als voor de verduurzaming daarvan, is aan het accommodatiebeleid ook een financieel toetsingskader toegevoegd.</p>	<p>verband met andere prioriteiten. Het einddoel gelegd is op januari 2023.</p> <p>Het toetsingskader is in gebruik.</p>
	<p>Na vaststelling van het accommodatiebeleid wordt het plan Lambrek eventueel aangepast aan de kaders uit dat beleid en wordt aan de raad aangeboden ter vaststelling</p>	<p>Een aantal urgente zaken zijn in 2022 al opgepakt, zoals het realiseren van een waterreservoir bij de Hockey Heeze, het kunstgrasveld voor RKSv Heeze is gerealiseerd en veldvervangings voor Hockey Heeze is voorbereid. Het plan is in mei 2023 voorgelegd aan de raad.</p>
	<p>In 2020 is het bestemmingsplan voor de nieuwe gymzaal op sportpark de Weibossen vastgesteld. In 2021 liep een beroepsprocedure. Zodra het bestemmingsplan onherroepelijk is, wordt gestart met het ontwerp van de gymzaal. Naar verwachting is dit in 2022, maar dit afhankelijk van de beroepsprocedure.</p>	<p>De Raad van State heeft de zaak opnieuw in behandeling genomen omdat er een nieuwe rechter op de zaak zit. Er moet aanvullend lichtonderzoek gedaan worden.</p> <p>In maart 2023 zal de architect gegund worden.</p>
	<p>We monitoren de uitvoering van de acties uit het in 2020 opgestelde Sport- en beweegakkoord Heeze-Leende. Het akkoord richt zich op de volgende vier thema's: Heeze-Leende verenigt, iedereen doet mee, jeugd in beweging en sport en bewegen in beeld. De bij het sportakkoord betrokken partners kunnen een aanvraag indienen voor het door het Rijk beschikbaar gestelde uitvoeringsbudget.</p>	<p>In 2022 zijn 4 aanvragen van partners, betrokken bij Sport- en beweegakkoord ontvangen en gehonoreerd. Denk aan winterwandelingen en circuit training voor inwoners.</p>
<b>3.8 Cultuur</b>		
<p>Op peil houden van ons cultuurhistorisch erfgoed en het onderdeel laten vormen van een aantrekkelijke gemeente waarin het voor iedereen aangenaam recreëren is.</p>	<p>Actueel houden en verder uitwerken van de lijst en website voor het aangewezen cultureel erfgoed.</p>	<p>Het afgelopen halfjaar heeft laten zien dat er op het gebied van cultuurhistorisch erfgoed nog zaken zijn die weliswaar met de goede bedoeling op papier zijn gezet maar die in de praktijk niet tot uitvoering komen. Voor de kadernota 2023 zijn er diverse middelen aangevraagd om de lacune te dichten.</p>
<p>De bibliotheek functioneert als podium en etalage van het dorp en is een levendige plek waar lezen, leren, informeren, maar ook kunst &amp; cultuur en ontmoeting &amp; debat centraal staan.</p>	<p>2022 is waarschijnlijk het eerste jaar waarin de bibliotheekvestigingen in Heeze, Leende en Sterksel volledig open zijn zonder Corona-beperkingen. Vanuit deze vestigingen wordt dagelijks gewerkt aan realisatie van de gemeentelijke doelstellingen van het bibliotheekbeleid.</p>	<p>De lokale bibliotheekstichting heeft in 2022 aantal wisselingen in het bestuur gehad. Met het nieuwe bestuur en Dommeldal zijn we daarna aan de slag gegaan met het verbeteren van het jaarplanproces. Verder heeft de bibliotheek in 2022 weer mooie stappen gemaakt in het uitbreiden van het dienstverleningspakket in Heeze-Leende. De opening van de IDO's (informatiepunt digitale overheid) in Heeze en Leende zijn hier een sprekend voorbeeld van.</p>
<p>We willen dat er muziekonderwijs beschikbaar is voor de fanfare-jeugd tot 18 jaar, zodat zij kwalitatief goed opgeleid kunnen worden tot eventueel het D-niveau (het hoogste amateurniveau).</p>	<p>Voortzetting subsidiëring RICK (Regionaal Instituut voor Cultuur en Kunst) met een jaarlijkse subsidie voor het HaFa (Harmonie-Fanfare) muziekonderwijs, en eventueel verdere verbreding naar andere muziekinstrumenten in overleg met de fanfares.</p>	<p>Aan RICK is subsidie verstrekt voor het HaFa muziekonderwijs. Het totale aantal HaFa-leerlingen neemt af, daarom is aan RICK minder subsidie verstrekt dan is geraamd. Het instrumentarium is verbreed, in 2022 zijn de eerste pianoleerlingen lid geworden bij een fanfare.</p>

## Verbonden partijen

Verbonden partij	Speerpunt/taak
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)	Publieke gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg en inspecteren kinderopvanglocaties.
Gemeenschappelijke regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2)	Werk en inkomen: uitvoering Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG).
Ergon - Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven)	Wet sociale werkvoorziening (WSW) en loonkostensubsidies. Regionaal Werkbedrijf en 04-Werkt (participatiebedrijf).

Voor nadere informatie over de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf *Verbonden partijen*.

## Beleidsindicatoren

Omschrijving	Eenheid	Heeze-Leende			Nederland
		Realisatie	Begroting	Realisatie	
		2021	2022	2022	2022
<b>3.1 Onderwijs</b>					
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	0,95	3	0,95	2,7 (2020)
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	1,4	4	1,4	26 (2020)
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,3%	1,3%	1,3%	1,7 (2020)
<b>3.2 Jeugd</b>					
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	-	7,9%	8,5%	10,7%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	-	-	n.n.b.	0,3%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	-	0,3%	4%	7,4%
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 inwoners 12 -18 jaar	7	65	-	-
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	-	-	-	-
<b>3.3 Maatschappelijke ondersteuning</b>					
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo:					
Hulp bij huishouden *	Aantal per 10.000 inwoners	241	251	254	-
Ondersteuning thuis (individueel) *	Aantal per 10.000 inwoners	78	77	86	-
Verblijf en dagopvang *	Aantal per 10.000 inwoners	50	46	44	-
Hulpmiddelen en diensten *	Aantal per 10.000 inwoners	193	177	185	-
Demografische druk *	%	80,7%	n.n.b.	81,7%	70,3%
<b>3.5 Participatie</b>					
Banen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	-	535	525	685
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking	-	71%	72,8%	72,2%
Bijstandsuitkeringen	Per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	13	16	13	43
Lopende re-integratievoorzieningen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	-	67,0	3,3	13
% Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	-	2%	nbn	-
% Jeugdwerkloosheid	% 16 t/m 22 jarigen	-	1%	nbn	-
<b>3.8 Sport</b>					
% Niet-sporters	%	-	n.n.b.	-	-

## Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2021	2022	2022
<b>3.5 Participatie</b>			
Aantal BUIG-klanten per 1 januari	90	110	96
Aantal trajecten	103	100	60
Handhaving (aantal onderzoeken)	5	8	
Minimabeleid (aantal toegekende aanvragen bijzondere bijstand)	54	70	76
Minimabeleid (aantal deelnemers kinderp participatie / Leergeld)	50	80	
Minimabeleid (aantal deelnemers tegemoetkoming ziektekosten)	133	150	18

## Wat heeft het gekost?

Tabel 5.0

Bedragen x € 1.000

Thema		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijzigingen	Rekening 2022	Vershil begroting na wijzigingen - rekening
3.1	Onderwijs	1.639	1.670	1.707	1.902	-195
3.2	Jeugd	3.571	4.033	3.814	3.608	206
3.3	Maatschappelijke ondersteuning	3.740	3.938	3.972	3.858	114
3.4	Gezondheid	602	620	620	612	8
3.5	Participatie	4.457	3.997	4.112	4.286	-174
3.6	Dorpshuizen	949	844	1.007	995	12
3.7	Sport	886	800	832	957	-125
3.8	Cultuur	551	511	551	567	-16
<b>Totaal lasten</b>		<b>16.395</b>	<b>16.413</b>	<b>16.615</b>	<b>16.785</b>	<b>-171</b>
3.1	Onderwijs	350	315	342	406	64
3.2	Jeugd	57	0	0	0	0
3.3	Maatschappelijke ondersteuning	69	48	48	60	13
3.4	Gezondheid	10	0	0	9	9
3.5	Participatie	2.675	1.924	1.759	1.893	134
3.6	Dorpshuizen	103	108	108	114	6
3.7	Sport	258	111	116	151	36
3.8	Cultuur	3	5	5	5	0
<b>Totaal baten</b>		<b>3.524</b>	<b>2.511</b>	<b>2.378</b>	<b>2.639</b>	<b>261</b>
<b>Saldo baten en lasten programma 3</b>		<b>-12.872</b>	<b>-13.902</b>	<b>-14.237</b>	<b>-14.146</b>	<b>90</b>
Toevoegingen aan reserves		0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves		165	131	241	228	-12
<b>Saldo mutatie reserves</b>		<b>165</b>	<b>131</b>	<b>241</b>	<b>228</b>	<b>-12</b>
<b>Saldo na bestemming programma 3</b>		<b>-12.707</b>	<b>-13.771</b>	<b>-13.996</b>	<b>-13.918</b>	<b>78</b>

Een toelichting op deze cijfers en de verschillen tussen de begroting (na wijzigingen) en de realisatie (rekening) treft u in de jaarrekening aan.



## 3. Paragrafen

### Paragraaf lokale heffingen

#### Algemeen

De lokale heffingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente. We gaan in deze paragraaf in op gerealiseerde inkomsten uit de lokale heffingen.

Er wordt bij de lokale heffingen onderscheid gemaakt tussen zuivere belastingen, heffingen en retributies:

- De zuivere belastingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen en dienen ter uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening, maar ook individuele vormen van dienstverlening zonder een duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting.
- De heffingen dienen ter dekking van de kosten ten behoeve van de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. Dat houdt in dat de burger ook moet betalen als hij de dienst niet wenst. Voorbeelden van heffingen zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De opbrengst van de heffingen mag niet meer bedragen dan de kosten die de gemeente hiervoor maakt.
- De retributies zijn vergoedingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Voorbeelden hiervan zijn de leges voor paspoort en rijbewijs.

#### Opbrengstenraming belastingen en heffingen

In het volgende overzicht zijn de belastingopbrengsten en heffingen weergegeven.

Tabel 6.0

Bedragen x € 1.000

Gemeentelijke belastingheffing	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijzigingen	Rekening 2022	Vershil begroting na wijzigingen - rekening
Onroerendezaakbelastingen (OZB)	3.887	3.986	4.140	4.159	19
Afvalstoffenheffing	1.954	1.812	1.812	1.984	172
Rioolheffing	2.068	2.155	2.155	2.241	86
Leges	900	700	698	776	78
Lijkbezorgingsrechten	3	2	2	4	2
Toeristenbelasting	235	178	178	258	80
<b>Totaal</b>	<b>9.046</b>	<b>8.832</b>	<b>8.985</b>	<b>9.422</b>	<b>437</b>

#### Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Onroerendezaakbelastingen worden geheven van eigenaren van onroerende woningen en niet-woningen en van gebruikers van onroerende niet-woningen. De eigenaar/gebruiker op 1 januari van enig jaar is belastingplichtig voor het gehele jaar. Grondslag is de waarde van de onroerende zaak die is vastgesteld met een WOZ-beschikking (WOZ: waardering onroerende zaken). Voor het belastingjaar 2022 geldt de waarde van de onroerende zaak per 1 januari 2021.

In de volgende tabel volgen de tarieven voor de verschillende categorieën.

Tabel 6.1

Tarief	2021	2022
Woningen eigenaren	0,1063%	0,1006%
Niet-woningen gebruikers	0,1562%	0,1641%
Niet-woningen eigenaren	0,1713%	0,1852%

## Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

De afvalstoffenheffing is een vergoeding voor de kosten van het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval. Uitgangspunt bij de bepaling van de tarieven is een kostendekkendheid van 100%. De opbrengsten mogen op begrotingsbasis niet hoger zijn dan de begrote kosten. Als de daadwerkelijke kostendekkendheid hoger is dan de begrote kostendekkendheid, moet dat verschil in een reserve afvalstoffen worden gestopt. Op termijn moet deze reserve ten goede komen aan de inwoners hetzij door tegenvallers op te vangen hetzij door de afvalstoffenheffing te verlagen dan wel laag te houden. Die reserve is in 2022 gevuld met € 252K vanuit het positief saldo over 2021. Dat wordt dit jaar aangevuld met € 200K. Het totaalbedrag in die reserve is daarmee € 450K. Deze reserve zal in 2023 onder meer benodigd zijn om de naheffing als gevolg van de uitspraak van de Hoge Raad in het geschil tussen de gewesten en Attero op te vangen. Zoals uit de volgende opstelling blijkt wordt dit uitgangspunt met een begrote kostendekkendheid van 100% gehaald.

Tabel 6.2

Bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Begroting 2022	Rekening 2022
Kosten taakveld 7.3 afval 100%	1.427	1.359
Inkomsten taakveld 7.3 afval (excl. Heffingen)	0	0
<b>Netto kosten taakveld</b>	<b>1.427</b>	<b>1.359</b>
Aanvullend toe te rekenen kosten:		
Overhead	101	103
BTW exploitatie	284	270
BTW investeringen		
<b>Totale kosten</b>	<b>1.812</b>	<b>1.732</b>
Opbrengst heffing	1.812	1.984
<b>Dekking</b>	<b>100%</b>	<b>115%</b>

De netto kosten van de milieustraten zijn door de hogere poorttarieven en door het weren van bedrijven fors lager. De kosten van de verwerking van restafval zijn wat lager doordat rekening werd gehouden met een afvalstoffenbelasting van € 50. Dat bleef uiteindelijk € 32.

De opbrengsten zijn hoger. Dat komt vooral door de enorm gestegen papierprijs. Die was halverwege 2020, toen de heffingen voor 2021 werden opgesteld nog maar € 25. Er werd rekening gehouden met inkomsten oud papier van € 24.000. Dat werd uiteindelijk € 128.000. De inkomsten van variabel en vastrecht is ook wat hoger door de toename in ledigingen. Ook zijn de inkomsten van het PMD hoger dan vooraf ingeschat.

Per saldo blijven de kosten van de afvalinzameling en –verwerking nagenoeg gelijk. De hogere afval inzamelkosten worden gecompenseerd door vooral hogere opbrengsten door een toename van het aantal GFT-ledigingen en opbrengsten PMD.

Bij de berekening van de tarieven voor deze heffing is gekozen voor tariefdifferentiatie (diftar). Degene die meer afval laat ophalen, moet ook meer betalen. Het tarief is opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel, het vastrecht, is voor iedereen gelijk. Het tweede deel is variabel. In de volgende tabel zijn de tarieven vermeld.

Tabel 6.3

Tarief	2021	2022
Vastrecht per maand	€ 11,00	€ 11,00
Container van 40 liter restafval per lediging	€ 5,05	€ 5,05
Container van 140 liter restafval per lediging	€ 12,65	€ 12,65
Container van 240 liter restafval per lediging	€ 22,75	€ 22,75
Container van 25 liter gft-afval per lediging	€ 1,90	€ 1,90
Container van 140 liter gft-afval per lediging	€ 1,90	€ 1,90
Container van 240 liter gft-afval per lediging	€ 3,00	€ 3,00

## Rioolheffing

Eigenaren van eigendommen die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering dragen bij in de kosten daarvan. Hiermee betalen we de kosten van inzameling en het transport van afvalwater en hemelwater en de zuivering daarvan. Uitgangspunt bij de bepaling van de rioolheffing is een 100% kostendekkend tarief.

Kosten die direct of indirect te maken hebben met de riolering kunnen via de rioolheffing worden verhaald. De kosten bestaan uit kapitaallasten, de directe en indirecte exploitatiekosten zoals reiniging, inspecties en reparaties. Ook toekomstige uitgaven zoals vervangingen worden bij de bepaling van de te dekken kosten betrokken.

Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) 2016-2021 is met 1 jaar (2022) verlengd. In het Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (VGRP) 2016-2021 (opgesteld in 2015) is een doorrekening van de kosten opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de ontwikkelingen zoals het aanleggen van een gescheiden stelsel bij renovatieprojecten, het verplicht afkoppelen van verhard oppervlak en overstort meters en voorzieningen die gemaakt moeten worden als gevolg van de steeds heviger regenvuigen. Uitgangspunt in het VGRP bij vervangingen is de kwaliteit en functie van het riool en niet de leeftijd. Verder worden nieuwere reparatie- en renovatietechnieken toegepast. Daardoor kunnen investeringen worden uitgesmeerd over toekomstige jaren en nemen de jaarlijkse investeringen af.

Voor de rioolheffing betekent het voorgaande dat in de planperiode het tarief volgens het kostendekkingsplan niet alleen stijgt met het inflatiepercentage (vastgesteld op 1%) maar ook met de gevolgen van de vervangingsinvesteringen. In de volgende tabel zijn de gehanteerde tarieven vermeld.

In de volgende tabel zijn de tarieven vermeld.

Tabel 6.4

Tarief	2021	2022
Tarief bij een waterverbruik van minder 100 m3 per jaar	€ 241,56	€ 245,28
Tarief bij een waterverbruik van 100 m3 tot 500 m3 per jaar *	€ 321,36	€ 326,16

\* Indien in een belastingtijdvak meer dan 500 m3 wordt afgevoerd, is boven het in de tabel genoemde verschuldigde bedrag bij een waterverbruik tot 500 m3 een recht verschuldigd van € 27,18 per maand van het belastingtijdvak, voor elke hoeveelheid van 500 m3 of gedeelte daarvan waarmee de hoeveelheid van 500 m3 wordt overschreden.

In de volgende opstelling wordt de begrote kostendekkendheid vergeleken met de gerealiseerde kostendekkendheid.

Tabel 6.5

Bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid rioolheffing	Begroting 2022	Rekening 2022
Kosten taakveld	1.633	1.682
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)	78	111
<b>Netto kosten taakveld</b>	<b>1.556</b>	<b>1.571</b>
Aanvullend toe te rekenen kosten:		
Overhead	189	246
BTW exploitatie	154	102
BTW investeringen	256	0
<b>Totale kosten</b>	<b>2.156</b>	<b>1.919</b>
Opbrengst heffing	2.155	2.241
<b>Dekking</b>	<b>100%</b>	<b>117%</b>

De gerealiseerde kostendekking is hoger dan 100%. Dit verschil is voornamelijk toe te schrijven aan minder toegerekende BTW als gevolg van lagere kosten.

## Leges

Voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het leveren van een dienst worden leges geheven. De legestarieven zijn vastgelegd in de tarieventabel behorende bij de legesverordening. De tarieventabel is in de volgende titels verdeeld:

1. Algemene dienstverlening.
2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning.
3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

Per titel mogen de gezamenlijke baten uit de te heffen leges niet hoger zijn dan de geraamde lasten van alle onder de betreffende titel benoemde activiteiten.

## Lijkbezorgingsrechten

Voor het begraven en/of het plaatsen van een urn of asbus op de algemene gemeentelijke begraafplaats worden lijkbezorgingsrechten geheven. De tarieven zijn vastgelegd in de tarieventabel behorende bij de verordening lijkbezorgingsrechten.

## Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting waarvan de opbrengsten ten gunste komen aan de algemene middelen van de gemeente. De inkomsten uit deze belasting mag de gemeente dus naar eigen inzicht aanwenden.

De toeristenbelasting wordt geheven voor het houden van verblijf met overnachten tegen een vergoeding in welke vorm dan ook, van personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie van de gemeente Heeze-Leende zijn ingeschreven.

Het betreft dus niet alleen toeristen, maar ook personen die o.a. voor hun werk tijdelijk verblijven binnen de gemeente Heeze-Leende. Belastingplichtige is degene die gelegenheid tot verblijf biedt. Deze verhaalt de belasting op degene die verblijf houdt.

Het tarief per persoon per overnachting is in 2022 € 1,25 per overnachting. In afwijking hiervan geldt voor hotels en conferentiecentra een tarief van € 1,35 per overnachting, voor campings € 0,90 per overnachting en voor groepsaccommodaties € 0,75 per persoon per overnachting.

## Overzicht lastendruk

De voorgestelde tarieven leiden tot de volgende belastingdruk. In deze berekening zijn alleen die belastingen betrokken die nagenoeg voor iedereen van toepassing zijn (onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing). De heffingen die een specifieke belastingplicht hebben zijn uitgesloten.

Tabel 6.6

Lokale lastendruk	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
Afvalstoffenheffing	€ 198,69	€ 208,00	€ 208,18
Rioolheffing (bij een waterverbruik van 100-500 m3)	€ 321,36	€ 326,00	€ 326,16
Onroerendezaakbelasting eigenaar woning	€ 405,00	€ 395,00	€ 414,47
<b>Totaal lastendruk huishouden zonder eigen woning</b>	<b>€ 520,05</b>	<b>€ 534,00</b>	<b>€ 534,34</b>
<b>Totaal lastendruk huishouden met eigen woning</b>	<b>€ 925,05</b>	<b>€ 929,00</b>	<b>€ 948,81</b>

Aan gegevens in deze tabel kunnen geen rechten worden ontleend.

Toegepaste uitgangspunten bij berekening lokale belastingdruk:

- Afvalstoffenheffingen is gebaseerd op gemiddeld 7,8 ledigingen van de Gft-container (140 liter) per jaar en 4,1 keer restafval (140 liter).
- De rioolheffing is op basis van een waterverbruik van 100 tot 500 m3 per jaar.
- De gemiddelde waarde van een woning in Heeze-Leende bedroeg in het jaar 2022 € 412.000. Bij de begroting 2022 is uitgegaan van een gemiddelde waarde van een woning van € 393.000 per 1 januari 2021.

De lastendruk van een 'gemiddeld huishouden' is in 2022 circa 2,6% hoger dan in 2021. Dat wordt vooral veroorzaakt door de stijging van de afvalstoffenheffing en de onroerendezaakbelasting.

## Kwijtscheldingsbeleid

Inwoners met een laag inkomen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Bij de invordering van de overige gemeentelijke heffingen wordt geen kwijtschelding verleend.

De gemeente hanteert het uitgangspunt dat inwoners met een inkomen van 100% van de bijstandsnorm in aanmerking moeten kunnen komen voor kwijtschelding, tenzij sprake is van een vermogen dat hoger is dan het wettelijke normbedrag.

## Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

### Algemeen

Het weerstandsvermogen is een maatstaf voor de mate waarin de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen. Het gaat hierbij om tegenvallers van enige omvang, tegenvallers die, als er geen weerstandsvermogen zou zijn, de continuïteit in de uitvoering van taken in gevaar kunnen brengen. In hoeverre de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen hangt af van:

- de risico's die de gemeente loopt: deze bepalen het benodigde weerstandsvermogen;
- de middelen die de gemeente vrij kan maken om risico's op te vangen: deze bepalen de beschikbare weerstandscapaciteit.

In deze paragraaf worden de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit in beeld gebracht en wordt het weerstandsvermogen van de gemeente bepaald.

### Uitgangspunten (beleid)

De risico's worden door de gemeente ten behoeve van de begroting en de jaarrekening geïventariseerd en geactualiseerd. Ook bij de tussentijdse besluitvorming worden de risico's in beeld gebracht en, voor zover er risico's aanwezig zijn, worden deze benoemd en gekwantificeerd. Indien mogelijk worden beheersmaatregelen getroffen. Door al in een vroeg stadium na te denken over de mogelijke risico's van bepaald beleid zijn deze nog te voorkomen of kunnen eventueel ernstige gevolgen ervan worden beperkt. Risicomanagement is voor de gemeente geen doel op zich, maar is een hulpmiddel bij het bereiken van de gemeentelijke doelen.

Zoals in het 'Coalitieakkoord Heeze-Leende 2018-2023' is vastgelegd, wil de gemeente Heeze-Leende een structureel financieel gezonde organisatie zijn. Daarom wordt uitgegaan van een verantwoord financieel beleid als fundament voor een gezond weerstandsvermogen. In de uitvoering worden hierbij de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- een in meerjarig perspectief sluitende begroting;
- onderhoudsvoorzieningen van voldoende omvang;
- beheerste ontwikkeling van lokale lasten (indien mogelijk geen lastenverhoging voor inwoners en bedrijven);
- de begroting heeft jaarlijks ruimte voor onvoorziene kosten (eenmalig en structureel);
- een weerstandscapaciteit van voldoende omvang om de risico's op te kunnen vangen.

### Risico's

Om de minimale omvang van het weerstandsvermogen te kunnen bepalen is het nodig om in beeld te brengen welke risico's de gemeente loopt. Voor het voorkomen of verminderen van de gevolgen van risico's worden veelal beheersmaatregelen getroffen of zijn middelen geraamd of gereserveerd. Bij de inventarisatie van risico's gaat het dan ook om risico's die resteren: risico's die niet zijn afgedekt in de exploitatie, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen en waarvoor we geen bestemmingsreserves hebben gevormd.

Ten behoeve van de jaarrekening 2022 hebben we de risico's geactualiseerd. Hierbij ligt de nadruk op de belangrijkste risico's. Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans van optreden van het risico en het financiële gevolg als het risico zich daadwerkelijk zou voordoen. Dit resulteert in een risicobedrag.

Risico's met een geringe impact zijn niet afzonderlijk benoemd. Voor het opvangen van de kleinere risico's wordt, evenals in voorgaande jaren, een risicobedrag van € 200.000 aangehouden. Risico's die opgevangen worden door bijvoorbeeld afgesloten verzekeringen, projectbudgetten, voorzieningen of bestemmingsreserves worden niet in deze paragraaf opgenomen.

## Overzicht van geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's

Tabel 7.0

Bedragen x € 1.000

Nr	Risico	Risico-bedrag begroting	Risico-bedrag rekening
		2022	2022
1	Vervanging wegen	200	200
2	Leegstand maatschappelijk vastgoed	20	20
3	Grondexploitatie	19	114
4	Bodemverontreiniging	30	30
5	Garantstelling en verstrekte leningen	2.395	2.333
6	Planschadeclaims	15	15
7	Rampenbestrijding bij grote rampen	50	50
8	Contracten en contractbeheer	20	20
9	Vennootschapsbelasting	0	0
10	Sociaal domein	500	500
11	Personeel	35	35
12	Algemene uitkering	0	0
13	BTW Sport	0	0
14	Afvalverwerking	0	0
15	Prijsstijging aanbestedingen	500	500
	<b>Totaal grootste risico's</b>	<b>3.784</b>	<b>3.817</b>
16	Overige niet gekwantificeerde risico's	200	200
	<b>Totaal risico's</b>	<b>3.984</b>	<b>4.017</b>
	Correctie voor het tegelijkertijd optreden van risico's	90%	90%
	<b>Totaal op te vangen risico's</b>	<b>3.586</b>	<b>3.615</b>

Bij de analyse en het actualiseren van de risico's tijdens het opstellen van de nieuwe meerjarenbegroting gaan wij er vanuit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. Om hiervoor te corrigeren wordt een percentage van 90% berekend over het totaal berekende risicobedrag. Dat brengt het totaal van de risico's op € 3.615.000.

In 2022 heeft zich geen voorval voorgedaan waarbij gebruik gemaakt moest worden van de opgenomen reserves (wat altijd via een separaat raadsbesluit moet lopen).

### 1. Vervanging wegen

De gemeente Heeze-Leende heeft ruim 1,4 miljoen m<sup>2</sup> verharding in beheer. Het areaal kenmerkt zich door veel wegverhardingen met een aanlegjaar van vóór 1980 (63%). Na een periode variërend tussen de 50 en 70 jaar (afhankelijk van ondergrond en verkeersbelasting) komt de weg aan het einde van zijn technische levensduur en dient de verharding te worden vervangen (rehabilitatie). Er is, gezien de aanlegjaren, in de periode 2021-2030 een piek te verwachten bij de vervangingskosten van de wegverharding. Er is geen budget beschikbaar voor deze vervangingskosten (rehabilitaties en reconstructies). Binnen het vastgestelde wegenbeheerplan is het onderhoud op niveau gebracht. Als gevolg van de gewijzigde verslaggevingsrichtlijnen zijn we verplicht een investering maatschappelijk nut te activeren. Voor de (vervangings-)investeringen vragen we daarom separaat kredieten aan en dienen we de kapitaalslasten te dekken uit de structurele begrotingsruimte of daartoe specifiek ingestelde bestemmingsreserves. Risico is dat de gemeente, als beheerder van de wegen, niet kan voldoen aan haar taak om ervoor te zorgen dat de weg veilig blijft. Zoals vastgelegd in de financiële verordening schrijven we de investeringen in wegen af in 50 jaar. In het huidige beheerplan is aangegeven dat de totale vervangingswaarde wordt geschat op ca. € 91 miljoen. Een deel van de investering zal zich mogelijk tegelijkertijd voordoen waardoor we nu rekening houden met een risico van circa € 200.000 aan kapitaallasten. De daling van het risico ten opzichte van de begroting 2020 wordt veroorzaakt door de daling van de rente. Het beleidsplan dat liep tot eind 2021 is inmiddels geactualiseerd voor de periode 2022-2026.

In 2022 hebben zich geen calamiteiten voorgedaan op het gebied van wegen. Met het vaststellen van het nieuwe wegenbeleidsplan in december 2021 wegen is er voldoende budget toekomstige risico's op te vangen



## 2. *Maatschappelijk vastgoed*

Bij maatschappelijk vastgoed loopt de gemeente een leegstandsrisico. Dat risico geldt voor de scholen, die gehuurd worden en voor accommodaties, die in eigendom zijn of waarvoor de gemeente garant staat voor de huur. De kans dat meerdere panden tegelijkertijd langdurig leegstaan is gering. Het risicobedrag blijft identiek, door de jaren heen lopen we meer risico door de vergrijzing, maar verkleinen we dat juist door een gerichte aanpak van leegstand en invulling die het financiële risico juist weer beperkt.

## 3. *Grondexploitatie*

In 2022 zijn de lopende grondexploitaties op hoofdlijnen geactualiseerd. De calculaties van de verwachte eindwaarde van de grondexploitaties zijn met enige voorzichtigheid berekend, maar toch blijven risico's altijd bestaan. Voor de grondexploitaties zijn daarom de risico's gezien en vertaald in een worst case scenario waarin rekening is gehouden met het voordoen van deze risico's. Bij tweektal grondexploitaties is sprake van een nadelig resultaat (in totaal € 114.000 o.b.v. worst case scenario). In de jaarrekening is geen verliesvoorziening getroffen. In de paragraaf Grondbeleid is dit nader toegelicht. Voor de grondexploitaties geldt dat het grootste risico is dat de grondverkoop niet volgens de opgestelde plannen zullen verlopen. Het is belangrijk om dit te blijven monitoren.

## 4. *Bodemverontreiniging*

De gemeente beschikt over een aantal woonwagens in Leende. De ondergrond ter plaatse is verontreinigd. In 2017 is de wal en 1 standplaats (acute probleem) gesaneerd. Echter er is nog steeds sprake van bodemvervuiling onder het overige deel van het terrein (4 standplaatsen). Het risico blijft aanwezig dat ook hier sanering plaats zal moeten vinden.

Op het gebied van bodemverontreiniging hebben zich in 2022 geen ontwikkelingen voorgedaan. Gelet op het feit dat de bestaande verontreiniging niet zijn weggenomen maakt dat het risico gehandhaafd dient te worden.

## 5. *Garantstellingen en verstrekte leningen*

### *Garantstelling De Bulders Woningbouw C.V*

De gemeente Heeze-Leende staat door middel van het verstrekken van een akte van borgtocht 100% garant voor de leningen die De Bulders Woningbouw C.V. heeft aangetrokken ten behoeve van de aankoop van de gronden van de gemeente. Hier tegenover heeft de gemeente hypothecaire zekerheid op de gronden ontvangen. Op 31 maart 2022 is BNG Gebiedsontwikkeling B.V. uit de samenwerking gestapt en is de gemeente Heeze-Leende haar opgevolgd. Vanaf dat moment participeert de gemeente, direct en indirect, voor 100% in De Bulders Woningbouw C.V.

De gemeente Heeze-Leende brengt voor de garantstelling een marktconforme vergoeding van 0,55% in rekening bij De Bulders Woningbouw C.V. De hoogte van de premie is mede bepaald door de hieraan te stellen eisen rondom staatssteun. De gemeente Heeze-Leende heeft zich hierbij laten adviseren door een externe deskundige. Over de aangesproken kredietfaciliteit inclusief aangegane leningen zal de financier rente bij De Bulders Woningbouw C.V. in rekening brengen. Om aan bovenstaande uitvoering te kunnen geven dient de directie van de Bulders Woningbouw C.V. deze rentenota's steeds terstond aan de gemeente Heeze-Leende beschikbaar te stellen.

De gemeente Heeze-Leende loopt het risico dat de garantstelling door de bank wordt ingeroepen bij de gemeente. Het gaat in totaal om een garantstelling van maximaal € 16 miljoen kredietfaciliteit. Er is een afnameplicht voor 108 woningen vastgelegd waarmee een redelijke mate van zekerheid van inkomsten is gegarandeerd. Daarnaast is op basis van de residuele benadering de waarde van de gronden gezien en deze ligt in lijn met de financieringsbehoefte. Hierdoor is sprake van een redelijke mate van zekerheid. Het is belangrijk de match te blijven monitoren tussen gronduitgifte en opbrengsten en de omvang/aflossing van de lening zodat het risico voor de gemeenten niet vergroot, maar verkleind in de komende jaren. De grondexploitatie is op dit moment positief. Het is belangrijk om de afzet te blijven monitoren maar vooralsnog is er een kleine kans dat de garantstelling daadwerkelijk ingeroepen zal worden. We achten een kans van 10% reëel, zodat het risico van het daadwerkelijk voordoen ligt op € 1,6 miljoen. Daarbij in de kans benadering rekening houdend met de zekerheden die zijn gesteld.

### *Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel*

De gemeente Heeze-Leende staat nog garant voor een drietal leningen van het Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel waarvan de schuldrest eind 2022 nog € 450.000 bedroeg. Er worden al enige jaren geen nieuwe borgstellingen verstrekt. Er zijn aan deze borgstelling beperkte risico's verbonden, aangezien er een redelijk verschil bestaat tussen de werkelijke waarde van het onroerend goed en de aangegane borgstelling.

### *Overige garantstellingen en verstrekte leningen*

Onze gemeente heeft diverse garantstellingen afgegeven en leningen verstrekt om maatschappelijke doeleinden mogelijk te maken. Het risico bestaat dat deze garantstellingen worden aangesproken op het moment dat de



organisatie of vereniging/stichting waarvoor de garantstelling is afgegeven niet aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Ook loopt onze gemeente het risico dat de door haar verstrekte leningen niet kunnen worden terug betaald. De grootste leningen zijn aan woCom en stichting HSL-net verstrekt.

Het risico bij de aan woCom verstrekte leningen met een restschuld op eind 2022 van € 1,5 miljoen) is minimaal omdat het door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) gewaarborgde leningen betreft. WSW neemt de betaalverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie (ondanks de voordelige financieringsvoorwaarden) de rente en aflossing op een door WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Alleen als WSW deze betaalverplichting niet uit de overige buffers in de zekerheidsstructuur kan voldoen, moeten rijk en gemeenten bijspringen. WSW is nog nooit aangesproken op de borg en schat het risico van de gemeenten en het Rijk in als zeer klein, of zelfs theoretisch. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) behartigt de belangen van de gemeenten richting WSW.

In het kader van de financiering van de aanleg van een glasvezelnetwerk is in 2016 een verstrekt van € 5,2 miljoen aan de Stichting HSL-net. De restschuld bedraagt eind 2022 nog € 3,7 miljoen. Daarnaast heeft de gemeente in het kader van voorfinanciering Buitengebied in 2017 een bedrag van ruim € 475.000 verstrekt. De gemeente heeft volledige zeggenschap in de Stichting en 1 van de 3 bestuursleden is (statutair) een wethouder van de gemeente Heeze-Leende. Het beheer en onderhoud en een deel van de exploitatie van het netwerk is ondergebracht bij Simac Techniek uit Veldhoven. Simac Techniek staat (gedurende een periode van 8 jaar) garant voor aflossing en rente tot een restschuld van € 2,5 miljoen.

Voor de aanleg van glasvezel in het buitengebied is daarnaast een lening verstrekt van maximaal € 1,35 miljoen. De restschuld per ultimo 2022 bedraagt € 1,2 miljoen. De exploitatie van het glasvezelnetwerk is behoudend van opzet en laat de komende 20 jaar voldoende ruimte voor aflossing van de lening en betaling van de rente. De exploitatie draait probleemloos en er zijn geen signalen dat dit op korte termijn wijzigt.

De omvang van het risico wordt berekend op 10% van de garantstelling/restschulden. Ultimo 2022 is de in totale omvang van garantstellingen en restschulden € 23,3 miljoen. Het financieel risico komt neer op € 2,3 miljoen.

De leningen en garantstellingen die verstrekt zijn aan derden zijn allen op een correcte manier afgewikkeld in 2022 en er is dan ook geen aanleiding geweest om bij te springen. Naar de toekomst toe zal de blootstelling aan risico afnemen door verkoop van gronden in de Bulders en aflossing van leningen door woCom en HSLnet. Wellicht dat herberekening van de hoogte van het risico aan de orde is.

#### 6. *Planschadeclaims*

Planschadeclaims komen voor rekening van de gemeente als het gemeentelijke plannen betreft of wanneer een particulier/projectontwikkelaar de gesloten planschadeovereenkomst niet kan nakomen. Claims zijn in te dienen tot vijf jaar na het onherroepelijk wordt van de planologische wijziging. Het is moeilijk een inschatting te maken van de hoeveelheid planschadeclaims die er wordt ingediend en toegewezen en hoe hoog het uit te keren bedrag is. Bij de volgende bestemmingsplannen: kom Heeze 2015, kom Leende-Leenderstrijp, Buitengebied, de Poortmannen en De Bulders en Gymzaal de Weibossen bestaat de mogelijkheid op een dergelijke claim. Omdat de omvang van het risico zeer moeilijk in te schatten is, handhaven we vooralsnog het risicobedrag van € 15.000.

In 2022 zijn er geen onvoorziene uitgaven geweest op het gebied van planschades. In de realisatie over 2022 is het risico dus € 0 gebleken. Maar het risico bestaat nog steeds en dus graag handhaven voor volgend jaar.

#### 7. *Rampenbestrijding bij grote rampen*

Een incident of ramp is moeilijk te voorspellen. Wat we wel weten is dat een heide- of bosbrand regelmatig voorkomt. In 2010 heeft er een grote heidebrand plaatsgevonden op de Strabrechtse Heide. Een deel van de kosten van de inzet van de brandweer wordt afgewenteld op de gemeente en is niet te verhalen. Deze kosten kunnen aanzienlijk zijn als zich zo'n ramp voordoet (kan oplopen tot € 500.000). De kans hierop is echter gering (10%). We schatten dit risico daarom op € 50.000.

#### 8. *Contracten opstellen en contractbeheer*

Bij het aangaan en opstellen van contracten lopen we het risico dat onvoldoende kennis en ervaring met onderhandelen, uitvoeren en beheren van contracten resulteert in onvolkomenheden in contracten. Voor grote contracten wordt het inkoopbureau Bizob ingeschakeld, waardoor de kans op onvolkomenheden beduidend wordt verminderd. Het onvoldoende beheren van contracten leidt mogelijk tot verlengingen van ongewenste contractvoorwaarden. Vanwege de verdere samenwerking binnen de A2-gemeenten en de daarmee gepaard gaande verdere professionalisering verwachten we dat het risico de komende jaren afneemt.

### 9. *Vennootschapsbelasting*

Met ingang van 2016 is de gemeente vennootschapsbelastingplichtig. De gemeente dient vennootschapsbelasting te voldoen over de (fiscale) winst dat is behaald op activiteiten waarbij de gemeente wordt aangemerkt als overheids-onderneming. Onze gemeente is voor de activiteiten van grondexploitaties en afval voor wat betreft het onderdeel van verkoop van reststromen belastingplichtig. De omvang van de te betalen vennootschapsbelasting is begroot.

### 10. *Sociaal domein*

In de begroting zijn de uitgaven voor het sociaal domein gebaseerd op de (verwachte) ontwikkeling van het aantal inwoners met zorg, verwachte indexeringen en tarieven e.d. Toch blijft er sprake van een risico dat de opgenomen budgetten niet toereikend zullen zijn. Zo is de ontwikkeling van de uitgaven voor landelijk georganiseerde jeugdzorg moeilijk te voorspellen. Omdat het veelal complexe en daarmee ook kostbare zorg betreft leidt een toename van deze zorg direct tot fors hogere kosten. We constateren dat de risico's toenemen, ondanks de inspanningen om meer grip te krijgen op de lasten in het sociaal domein. Deze risico's worden met name veroorzaakt door externe factoren, zoals bijvoorbeeld de inkoop tarieven en de impact van de coronacrisis op de mentale gezondheid van inwoners.

### 11. *Personeel*

De relatief kleine omvang van de gemeente Heeze-Leende heeft als gevolg dat er binnen de ambtelijke organisatie weinig ruimte is om nieuwe, tijdelijke en/of incidentele werkzaamheden, opzeggingen en ziektegevallen tijdelijk binnen de aanwezige formatie op te vangen. Met het opvangen binnen de aanwezige formatie is er ook minder tijd beschikbaar bij de betreffende medewerkers voor de uitvoering van hun eigen taken. In de praktijk betekent dit dat inhuur van tijdelijk personeel noodzakelijk is. In de begroting hebben wij hiervoor weliswaar budgetten opgenomen, maar het risico blijft aanwezig dat die budgetten niet toereikend zijn. In het verleden is hier dan ook op geanticipeerd door het risico te verhogen. Het totaal benodigde inhuurbudget is de laatste jaren afgenomen doordat diverse functies die tijdelijk ingevuld werden door inhuurkrachten inmiddels zijn ingevuld door vast personeel. Welk effect dit op de langere termijn heeft is vooralsnog niet inzichtelijk. Vooralsnog wordt de omvang van dit risico gebaseerd op 10% van de lasten (€ 35.000).

### 12. *Algemene uitkering*

Het onderzoek naar de verdeling van het gemeentefonds over de gemeenten loopt nog en de invoering van de nieuwe verdeling is inmiddels uitgesteld naar 2023. De nieuwe verdeling zal leiden tot herverdeeffecten. Uit voorlopige berekeningen blijkt dat de gemeente Heeze-Leende tot één van de nadeel-gemeenten zal behoren. Dit is geen risico meer maar een realiteit omdat de minister bekend gemaakt heeft dat het streven is om de herverdeling m.i.v. 2023 in te laten gaan. Bij de kadernota en begroting 2023 komen we nader hierop terug en zal ook meer duidelijk zijn over de ontwikkeling.

### 13. *BTW Sport*

Met ingang van 2019 heeft de verruiming van het Sportbesluit zijn intrede gedaan. Deze wetsaanpassing heeft ertoe geleid dat de gemeenten geen recht op aftrek van btw over uitgaven ten behoeve van de sportaccommodaties meer hebben. Daarnaast is over de opbrengsten van die accommodaties geen btw meer verschuldigd. Per saldo leidt dit voor gemeenten tot een kostprijsverhoging voor het onderdeel sport. Om het ontstane verschil voor een deel te compenseren kunnen de gemeenten vanaf 2019 tot en met 2023 een aanvraag voor subsidie voor het ontstane verschil indienen bij het Ministerie van VWS, een zogenaamde SPUK aanvraag. Voor 2022 is op grond van de ervaringen uit voorgaande jaren niet meer als een risico beschouwd.

### 14. *Afvalverwerking Attero*

Attero en de Brabantse gewesten hadden een juridisch geschil over de garantieplicht van aanlevering van brandbaar restafval. Punt van discussie betrof de minderlevering van brandbaar restafval van de gemeenten die vallen onder de Brabantse gewesten. In 2021 is het vonnis uitgesproken door het gerechtshof in Den Haag met de strekking dat de naheffing niet hoeft te worden betaald.

Echter de Hoge Raad heeft in een uitspraak van 17 maart 2023 dit vonnis herroepen en Attero in het gelijk gesteld. Hoewel nog niet bekend is wat de omvang van de naheffing zal worden, moet er wel een voorziening voor worden getroffen. Dit kan ten laste van de reserve afval worden gebracht tot een maximum van € 450.000.

### 15. *Prijsstijging aanbestedingen*

Ondanks corona is de inflatie op dit moment hoger dan in de afgelopen jaren en komt boven de gehanteerde 1,5% uit. Dit sluit niet uit dat we in 2022 met hogere prijzen in de aanbesteding worden geconfronteerd door de tijdelijk schaarse van personeel en grondstoffen.

## 16. Overige risico's

Naast bovengenoemde grote risico's heeft onze gemeente te maken met kleinere risico's, zoals illegaal dumpen van giftige afvalstoffen, wijzigingen in wetgeving met mogelijk financiële gevolgen, onvoorziene tegenvallers bij verbonden partijen en dergelijke. Deze worden niet afzonderlijk benoemd en gekwantificeerd, maar hiervoor wordt een jaarlijks gelijkblijvend risicobedrag aangehouden van € 200.000.

## Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om niet-begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, op te vangen. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de uitvoering van taken op het huidige niveau. Structurele weerstandscapaciteit omvat de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's. De weerstandscapaciteit van de gemeente Heeze-Leende is als volgt opgebouwd:

Tabel 7.1

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2021	Rekening 2022
Algemene reserve	3.560	3.751
Bestemmingsreserves (vrij besteedbaar)	1.400	1.516
Post onvoorzien	30	30
Rekeningresultaat voor bestemming/begrotingsruimte (positief saldo)	882	1.981
Stille reserves	0	0
<b>Totaal incidentele weerstandscapaciteit</b>	<b>5.872</b>	<b>7.278</b>
Onbenutte belastingcapaciteit	2.065	2.497
<b>Totaal structurele weerstandscapaciteit</b>	<b>2.065</b>	<b>2.497</b>

### Toelichting op de weerstandscapaciteit

#### Algemene reserve

De algemene reserve is bestemd voor het afdekken van financiële tegenvallers. Naar verwachting bedraagt de reserve eind 2022 € 3.751.000.

#### Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden door de raad gevormd en hebben een specifieke bestemming gekregen. Indien de raad nog vrij kan besluiten over de bestemming van de reserve, dan kan dit deel worden ingezet voor de beschikbare weerstandscapaciteit.

Een aantal bestemmingsreserves zijn specifiek bedoeld om de kapitaallasten van aangegane investeringen af te dekken. De investering loopt en daarmee zijn de middelen niet meer vrij inzetbaar en her te overwegen.

De ontwikkelingen op 'samen mee naar de A2' en 'Centrumplan Leende' zijn niet meer omkeerbaar. Deze geclaimde middelen nemen we daarom eveneens niet mee bij het bepalen van de her te overwegen en inzetbare middelen.

#### Post onvoorzien

De post onvoorzien is een buffer voor onvoorziene uitgaven in een jaar. In de exploitatie neemt onze gemeente hiervoor jaarlijks € 30.000 op.

#### Rekeningresultaat/begrotingsruimte

Het rekeningresultaat is vrij inzetbaar voor de raad. Als de begroting sluit met een positief saldo dan is sprake van begrotingsruimte. In onze begroting wordt deze begrotingsruimte verwerkt op de post begrotingsresultaat. Deze kan ingezet worden voor financiële tegenvallers.

#### Stille reserves

Als activa zijn gewaardeerd onder de opbrengstwaarde dan is sprake van een stille reserve. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit is het van belang dat de activa, waarin een stille reserve besloten ligt, direct verkoopbaar zijn. Bij verkoop van deze activa ontstaan winsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Gedacht kan worden aan

woonhuizen die verhuurd worden, reststroken en bossen. Niet direct verkoopbare activa blijven bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing.

### Onbenutte belastingcapaciteit

Als minimumbedrag voor een maatschappelijk aanvaardbare hoogte van de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt het zogenaamde redelijke peil gehanteerd.

De gemeente kan haar belastingcapaciteit verhogen om financiële tegenvallers op te vangen. Bij de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit wordt uitgegaan van de opbrengsten die gehaald zouden kunnen worden indien de tarieven zouden worden gebaseerd op het in de Financiële verhoudingswet (artikel 12) genoemde redelijke peil. Het bedrag dat de gemeente minder ontvangt dan bij toepassing van het redelijk peil, wordt aangemerkt als de onbenutte belastingcapaciteit. Een vergelijking van de in deze begroting opgenomen belastingopbrengsten met de maximale inkomsten bij toepassing van het redelijk peil levert het volgende resultaat:

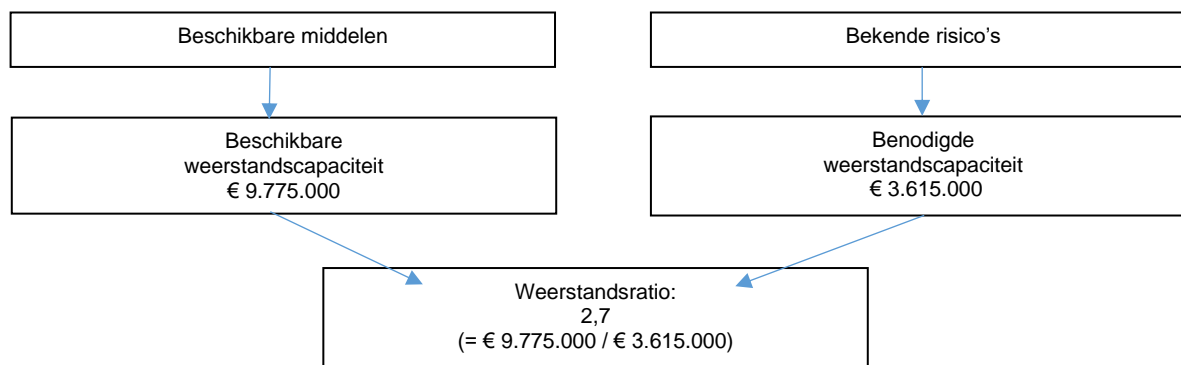
Tabel 7.2

Bedragen x € 1.000

Belastingsoort	Inkomsten 2022	Maximale inkomsten	Onbenutte capaciteit
Onroerendezaakbelastingen	3.986	6.483	2.497
Afvalstoffenheffing	1.812	1.812	0
Rioolheffing	2.155	2.155	0
<b>Totaal</b>	<b>7.953</b>	<b>10.450</b>	<b>2.497</b>

## Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit.



Door onze toezichthouder (de provincie Noord-Brabant) en het Rijk zijn geen normen met betrekking tot het weerstandsvermogen vastgesteld. Wij streven in het kader van een structureel financieel gezonde organisatie naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,5. Dit staat voor een weerstandsvermogen dat ruim voldoende is en wil zeggen dat de weerstandscapaciteit 1,5 keer zo groot is dan de risico's.

Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, dat ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	$x > 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < X < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Heeze-Leende is 2,7 en daarom te kwalificeren als uitstekend.

Conclusie: Op basis van de door ons uitgevoerde risico-inventarisatie, de weerstandsratio van 2,7 en het beeld van onze meerjarenbegroting is het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Heeze-Leende van mening dat de normale bedrijfsvoering financieel kan worden voortgezet..

## Financiële kengetallen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat op basis van nieuwe verantwoordingsregels vanaf de begroting 2017 vijf financiële kengetallen. De berekenwijze van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling. Mede op basis van deze kengetallen dient de paragraaf een analyse te geven van de financiële positie van de gemeente. Er zijn geen landelijke normen voor de kengetallen omdat deze erg afhangen van de lokale situatie.

Tabel 8.0

Kengetal		Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Veilige zone	Onveilige zone
1a	Netto schuldquote	48%	106%	40%	< 130%	> 130%
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	26%	82%	15%	< 130%	> 130%
2	Solvabiliteitsratio	30%	18%	34%	> 20%	< 20%
3	Grondexploitatie	1%	0%	3%	< 10%	> 10%
4	Structurele exploitatieruimte	-1%	2%	7%	> 0%	< 0%
5	Belastingcapaciteit	114%	113%	105%	< 100%	> 100%

### 1. Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald, is bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier is duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen zijn opgenomen.

Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren voor de netto schuldquote en daarboven de schuld af te bouwen.

### 2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.

### 3. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt

dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

#### *4. Structurele exploitatieruimte*

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

#### *5. Belastingcapaciteit*

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde uitgedrukt in een percentage. Onder de woonlasten die de belastingdruk vormen, wordt verstaan de onroerendezaakbelasting, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) publiceert ieder jaar deze lasten in de 'Atlas van de lokale lasten'.

Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven.

#### *Beoordeling kengetallen*

De indicatoren en normen zijn een grofmazig instrument om een uitspraak te kunnen doen over de financiële positie van een gemeente. Als een indicator onvoldoende scoort of meerdere jaren op rij verslechtert, kan dit aanleiding zijn om bij te sturen.

Van de bovenstaande indicatoren bevindt de indicator met betrekking tot de belastingdruk zich buiten de 'veilige zone'. De belastingdruk wijkt onvoordelig af ten opzichte van het landelijk gemiddelde met peiljaar 2022. Dit vindt met name de oorsprong in de rioolheffing. De overige indicatoren verhouden zich goed tot de normen.



## Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

### Algemeen

Onze gemeente heeft veel openbare ruimte in beheer. In die openbare ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats. Voor al die activiteiten bestaat de openbare ruimte uit de volgende kapitaalgoederen:

- Infrastructuur (wegen, riolering, civieltechnische kunstwerken);
- Voorzieningen (openbaar groen, verlichting, sportfaciliteiten e.d.);
- Gebouwen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleid ten aanzien van de verschillende kapitaalgoederen.

Het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen (openbare ruimte en gebouwen) komt in meerdere programma's van deze begroting terug. Het vormt financieel gezien een aanzienlijk deel van de begroting en is maatschappelijk gezien van groot belang. Voor het goed functioneren van de samenleving is het noodzakelijk dat de gemeente haar eigendommen (kapitaalgoederen) in goede staat onderhoudt. De kapitaalgoederen worden onderhouden op een basisniveau. In samenwerking met betrokken partijen wordt gestreefd naar een aantrekkelijke, duurzame en groene woonomgeving.

De kapitaalgoederen worden beheerd op basis van beheerplannen. In deze beheerplannen staat aangegeven wat de doelstellingen zijn en welke activiteiten door de gemeente worden verricht.

### Wegen

Doelstelling van het wegbeheer is het beheren en onderhouden van de gemeentelijke wegen op het gewenste kwaliteitsniveau binnen de financiële kaders.

Heeze-Leende heeft circa 1,4 miljoen m<sup>2</sup> aan verharde wegen in beheer. Daarnaast wordt er nog ruim 300.000 m<sup>2</sup> onverharde wegen beheerd. De gemeente wil deze wegen binnen het afgesproken kwaliteitsniveau tegen zo laag mogelijke kosten onderhouden. Hierbij is het uitgangspunt dat kapitaalvernietiging en onveilige situaties voorkomen dienen te worden.

#### *Beleidskader*

Beheer en beleidsplan wegen 2022-2026

Initiatiefvoorstel over klein onderhoud wegen, fietspaden en trottoirs (Kleine ergernissen).

#### *Activiteiten 2022*

Op basis van de resultaten van de weginspectie 2021 is een onderhoudsprogramma uitgewerkt voor 2022 en in opdracht gegeven aan de onderhoudsaannemers. Enkele onderhoudsmaatregelen zijn nog niet tot uitvoering gekomen. Deze maatregelen worden in 2023 uitgevoerd.

In gezamenlijkheid met belanggroepen is een definitieve onderhoudslijst met kleine ergernissen opgesteld. Deze lijst met kleine ergernissen is opgepakt en opgelost.

Eind 2022 is een nieuwe weginspectie uitgevoerd om de kwaliteit van het huidige areaal aan verhardingen vast te stellen en het nieuwe onderhoudsprogramma te bepalen.

#### *Financiering en kosten*

Het onderhoudsprogramma voor wegen en het oplossen van de kleine ergernissen is uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde financiële kaders. Voor het onderhoud van wegen is een voorziening 'onderhoud wegen' aanwezig. De jaarlijkse kosten voor onderhoud fluctueren.

Rehabilitaties en reconstructies vallen binnen de noemer van het wegbeheer maar vallen buiten het groot onderhoudsprogramma. Voor de vervanging van verouderde wegen is een investeringsbudget voor wegen van € 400.000 per jaar beschikbaar. Hiervoor zijn in 2022 delen van de Valkensewaardseweg, Heezerweg, Dreef en Pastoor Thijssenlaan vervangen.



## Civiele kunstwerken

De gemeente Heeze-Leende heeft 34 civiele kunstwerken in beheer. De gemeente heeft de wettelijke taak om de openbare ruimte in een veilige en bruikbare staat te houden. Civiele kunstwerken zijn belangrijke onderdelen van de openbare ruimte. Zij maken het mogelijk dat barrières zoals watergangen, treinsporen en drukke wegen veilig en eenvoudig gepasseerd kunnen worden. De gemeente wil het areaal van de infrastructurele kunstwerken in goede en veilige staat brengen en behouden.

### *Beleidskader*

Beheer en beleidsplan civiele kunstwerken 2018-2022. Eind 2022 is gestart met het opstellen van het nieuwe plan voor de civiele kunstwerken.

### *Activiteiten 2022*

Op basis van het geldende beheer- en beleidsplan civiele kunstwerken is onderhoud uitgevoerd aan de bestaande civiele kunstwerken (bruggen). Ook is in 2022 de fietsbrug aan de Pastoor Thijssenlaan vervangen.

### *Financiering en kosten*

Het onderhoudsprogramma civiele kunstwerken is uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde financiële kaders.

## Openbare verlichting

In de gemeente staan ruim 4.500 lichtmasten met armaturen. De gemeente wil haar openbare verlichting op een duurzame en maatschappelijk verantwoorde wijze beheren en onderhouden. We verlichten alleen daar waar het moet zonder dat de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid in gevaar komt.

### *Beleidskader*

Beleidsplan Openbaar verlichting 2022 – 2026.

### *Activiteiten 2022*

Op basis van het huidige ‘Beleidsplan Openbare verlichting’ is een uitvoeringsprogramma opgesteld en uitgevoerd. De volgorde van werken voor onderhoud en vervanging is bepaald door de leeftijd van de lichtmasten en armaturen. Het beleidsplan moet nog geactualiseerd worden. In 2022 is gestart met het opstellen van het nieuwe beleidsplan Openbare verlichting.

### *Financiering en kosten*

Voor de openbare verlichting is geen reserve of voorziening aanwezig. De kosten worden geactiveerd. Het onderhoud is uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde financiële kaders.

## Riolering

De kapitaalgoederen die onder riolering vallen hebben allen tot doel een bijdrage te leveren aan een doelmatige inzameling en transport van afvalwater dat geproduceerd is binnen de gemeente. Ook dient het riool zo min mogelijk overlast voor de omgeving te veroorzaken en ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater zoveel mogelijk voorkomen.

### *Beleidskader*

Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) 2016-2021 is met 1 jaar (2022) verlengd.

Het VGRP is een beleidsplan waarin de gemeente invulling geeft aan haar zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Een VGRP komt tot stand in nauw overleg met de provincie en het Waterschap de Dommel. Behalve beleidskaders geeft het VGRP ook zicht op nieuwe aanleg, onderhoud, renovatie- en vervangingsinvesteringen. In 2021 is besloten om het lopende VGRP met één jaar te verlengen en in 2022 te starten met een nieuw VGRP. Het nieuwe VGRP is in 2022 voorbereid en heeft in het kader van de Omgevingswet een nieuwe naam gekregen Plan Stedelijk Water.

### *Activiteiten 2022*

In de planperiode van het VGRP is in 2020 gestart met het project Oostrikkerdijk waarbij de vervanging van riolering en de reconstructie van de wegen samen worden uitgevoerd. Dit project wordt naar verwachting in de loop van 2023 afgerond.

De Valkenswaardseweg (Tussen Margrietlaan en Irislaan) wordt de hemelwaterafvoer hersteld. De hemelwaterafvoer werkt niet afdoende met wateroverlast en schade aan de weg tot gevolg. In 2021 is het ontwerp opgesteld. De werkzaamheden zijn in 2022 uitgevoerd.

Averbodeweg, vervanging riolering en verharding. Uitvoering van de werkzaamheden stond gepland voor 2022. In 2022 is met de voorbereiding gestart. Werkzaamheden worden in 2023 uitgevoerd.

Om aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) te voldoen is in samenwerking met Waterportaal Zuidoost Brabant een gezamenlijk pakket maatregelen opgezet onder de naam Kallisto.

#### *Financiering en kosten*

De werkzaamheden aan het rioleringssysteem vinden budgetneutraal plaats. Dit houdt in dat de kosten van de riolering via een rioolheffing aan burgers en bedrijven in rekening worden gebracht. Deze berekening vindt in het VGRP plaats.

## **Openbaar groen**

Aan de hand van een beeldbestek is de gewenste kwaliteit van het groenonderhoud uitgevoerd. Gewerkt is aan het behouden, versterken en optimaliseren van de gemeentelijke boomstructuren.

#### *Beleidskaders*

Bomenvisie 2017-2030.

Uitwerkingsplan bomen 2019-2030.

#### *Activiteiten 2022*

Ergonbedrijven en de eigen buitendienst hebben openbaar groenonderhoud uitgevoerd aan de hand van een beeldbestek (waarin de gewenste kwaliteit is omschreven). Doorlopend heeft het voorgenomen onderhoud te voldaan aan de gestelde kwaliteitsnormen. Steekproefsgewijs is hierop gecontroleerd.

- Uitvoeren maatregelen snoeiwerkzaamheden bomen
- Uitvoeren maaiwerkzaamheden ten behoeve van onderhoud bermen
- Uitvoeren maatregelen op basis van het 'Uitwerkingsplan bomen'.

#### *Financiering en kosten*

De kosten voor het groenonderhoud snoeiwerkzaamheden, onderhoud bermen en uitwerkingsplan bomen zijn binnen de reguliere budgetten van de begroting uitgevoerd.

## **Bos en natuurterreinen**

De 'Bos-nota' geeft uiting aan geïntegreerd bosbeheer, waarbij de functies natuur, recreatie en houtproductie moeten leiden tot een gevarieerder beeld. Geïntegreerd bosbeheer gaat zo veel mogelijk uit van natuurlijke processen, waarbij bijvoorbeeld grootschalige ingrepen zoals kaalkap en her-plant worden vermeden.

#### *Beleidskader*

Bos-nota 2003-2013.

Aanbevelingen en functieaccenten Beheerperiode 2015-2025.

#### *Activiteiten 2022*

Aan de hand van het opgestelde werkplan zijn de nodige beheer- en onderhoudsmaatregelen uitgevoerd. Het 'Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL)' is toegekend. Daarnaast zijn er herstelmaatregelen uitgevoerd in het Natura 2000-gebied 'Het Meerven' te Heeze.

#### *Financiering en kosten*

Een deel van de kosten van onderhoud van bos en natuurterreinen zijn opgenomen in de reguliere budgetten van de begroting. Verder is het streven van de gemeente er op gericht op een kostendekkend beheer op basis van de jaarlijkse SNL subsidie. Verder moet er gekeken worden om mogelijke inkomsten te genereren op basis van beheer gericht op natuurontwikkeling. De herstelmaatregelen worden betaald uit een beschikbaar gesteld provinciale PAS subsidie (Programma Aanpak Stikstof).

## Speel terreinen

In samenspraak met de buurtbewoners wil de gemeente veilige speelplekken creëren en behouden.

### *Beleidskader*

'Nota Spelen in Heeze-Leende'.

### *Activiteiten 2022*

Op basis van de inspecties zijn de herstel- of vervangingswerkzaamheden uitgevoerd  
Renovaties zijn in samenspraak met omwonenden opgepakt.

### *Financiering en kosten*

De onderhoudskosten van de speelplekken zijn uitgevoerd binnen de reguliere budgetten van de begroting.

## Gemeentelijke gebouwen

De gemeente bezit en beheert gemeentelijke gebouwen voor een aantal verschillende functies. Het gemeentehuis en de gemeentewerf zijn echte werklocaties. De Pompenmaker en de gymzalen zijn er voor bewegingsonderwijs en de breedtesport. De dorpshuizen faciliteren ontmoetingen in de breedste zin.

De gemeente wil deze gemeentelijke panden en objecten in de vastgestelde staat van onderhoud brengen en houden, binnen de financiële kaders.

### *Beleidskader*

Meerjarige onderhoudsplannen en bijbehorende investeringsprogramma's.

### *Activiteiten 2022*

In 2022 wordt een start gemaakt met de voorbereiding en realisatie van de verduurzaming van enkele gemeentelijke gebouwen. Deze werkzaamheden vallen waar mogelijk samen met de uitvoering van het planmatig of groot onderhoud aan deze gebouwen. Door de werkzaamheden te clusteren, voorkomen wij langdurige onderhoudstrajecten.

Daarnaast wordt aan diverse gebouwen planmatig, contract- en dagelijks onderhoud uitgevoerd om deze gebouwen op het gewenste kwaliteitsniveau te houden.

### *Financiën*

Voor de financiering van het onderhoud is de 'voorziening gemeentelijke accommodaties' ingericht. Het doel van de voorziening is om de fluctuerende kosten door de jaren heen te egaliseren en een vaste storting in de begroting op te nemen. Voor dagelijks- en contractonderhoud zijn bedragen in de exploitatiebegroting opgenomen.

## Paragraaf financiering

### Algemeen

In deze paragraaf geven we inzicht in het financieringsbeleid. De belangrijkste taak van de treasury-functie is zorgen voor voldoende financiële middelen om de gemeentelijke taken naar behoren uit te kunnen oefenen. Daarbij worden de kosten zo laag mogelijk gehouden en risico's gemeden (beperkt). De treasury-functie is onderhevig aan de regelgeving zoals die is vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Het wettelijk kader is verder uitgewerkt in het treasury-statuut van de gemeente Heeze-Leende. Hierin staan de doelstellingen, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en de administratieve organisatie rond het beheer van de liquiditeiten van de gemeente op korte en lange termijn.

### Rente- en financieringsbeleid

De rentetarieven waren historisch laag maar is in de loop van het jaar aan het stijgen. De ontwikkelingen rond het rentebeleid houden we scherp in de gaten omdat de hoogte van de rente bepaalt of we kortlopend of langlopend geld aantrekken indien het aantrekken van geld noodzakelijk is. Om renterisico's te beperken zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm ingevoerd. In deze paragraaf gaan we nader in op deze normen.

Naast deze normen wordt er ook gekeken naar de omvang van de rentedruk van de schulden van de gemeente door dit uit te drukken in de netto schuldquote: de netto schuld als aandeel van de exploitatie. Conform BBV is een toelichting op deze netto schuldquote opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

### Schatkistbankieren

Schatkistbankieren betekent dat een gemeenten haar overtollige middelen belegt in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteit aan. Voor het betalingsverkeer blijven gemeenten aangewezen op het bankwezen. Daarom is schatkistbankieren beperkt tot schatkistbeleggen.

### Kasgeldlimiet

Ter beperking van renterisico's op de korte schuld dienen gemeenten te voldoen aan de kasgeldlimiet. Dit betekent dat de korte schuld voor gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mag bedragen. De korte schuld bestaat uit de opgenomen gelden met een oorspronkelijke rente typische looptijd korter dan één jaar en de schuld in rekening-courant. De contante gelden in kas, tegoeden in rekening-courant en overige uitstaande gelden met een rente typische looptijd korter dan één jaar worden in mindering gebracht. Uitgaande van een begrotingstotaal (totaal lasten 2022 excl. dotaties aan reserves) van € 35.723.000 bedraagt de kasgeldlimiet in 2022 € 3.036.455. Uit onderstand overzicht blijkt dat de gemeente Heeze-Leende het gehele jaar ruim onder de limiet is gebleven.

Bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet 2022		3.036
Overschot middelen		Ruimte
1e kwartaal	-1.440	1.440
2e kwartaal	-1.478	1.478
3e kwartaal	-4.244	4.244
4e kwartaal	-4.330	4.330

### Renterisiconorm

Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De leningenportefeuille moet gelijkmatig over de jaren vervallen. De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. In de volgende tabel wordt de prognose van het renterisico vergeleken met de renterisiconorm.

Het begrotingstotaal bedraagt € 35.723.000 waarvan is de norm 20% dat is € 7.144.600 het werkelijke aflossingsbedrag bedroeg voor 2022 € 2.009.753 dat is onder de norm.

## Renteberekening

Rente is een onderdeel van de kostprijs van een product. Vandaar dat rentelasten toegerekend worden aan producten. Het rentebedrag dat wordt toegerekend aan een investering is de uitkomst van de som: boekwaarde x rekenrente. De hoofdregel is dat er geen rente tijdens vervaardiging van een actief wordt geactiveerd (dus geen opname in de kostprijs). Pas vanaf het moment van ingebruikname van een investering worden rentelasten toegerekend aan het product waarvoor het actief wordt gebruikt.

In het volgende overzicht geven wij inzicht in de rentelasten over 2022 en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden (exploitatie) wordt toegerekend.

Tabel 9.0

Bedragen x € 1.000	Rekening 2022	
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		530
Externe rentebaten	-	161
<b>Totaal door te berekenen externe rente</b>		<b>370</b>
Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	-	-4
Rente projectfinanciering toe te rekenen aan betreffende taakveld	-	277
Rentebaten van doorverstrekte leningen indien daar projectfinanciering voor is aangetrokken	+	115
<b>Aan taakvelden toe te rekenen externe rente</b>		<b>212</b>
Rente over eigen vermogen	+	0
Rente over voorzieningen	+	0
<b>Aan taakvelden toe te rekenen rente (xxx%)</b>		<b>212</b>
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag: 1,1%)	-	258
<b>Renteresultaat op het taakveld treasury</b>	<b>-</b>	<b>46</b>

We berekenen over de reserves en voorzieningen geen rente. Er is projectfinanciering aangetrokken voor:

- Leningen die zijn verstrekt aan woCom (woningbouw);
- Leningen die zijn verstrekt aan Stichting HSL-net (glasvezelnetwerk);
- het Centrumplan Leende.

## EMU-saldo

Binnen de Europese Unie is het EMU-saldo een belangrijke indicator voor de gezondheid van de overheidsfinanciën. Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. De EMU-systematiek werkt op een andere manier dan het stelsel van baten en lasten dat decentrale overheden hanteren. Investeringen en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst bij toepassing van het stelsel van baten en lasten, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Gemeenten moeten in hun begroting een berekening opnemen van het EMU-saldo.

Tabel 9.1

Bedragen x € 1.000		Begroting 2022	Rekening 2022
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	+	119	1.655
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	1.516	1.408
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	1.642	2.342
Investeringen in (im-)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-	11.917	2.154
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht	+		
Baten uit desinvesteringen in (im-)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	+		
Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-		
Baten bouwgrondexploitaties, voor zover niet op exploitatie verantwoord	+		
Lasten op balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-	1.948	837
Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-		
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten	-		
<b>Berekend EMU-saldo</b>		<b>-10.588</b>	<b>2.414</b>

## Paragraaf bedrijfsvoering

In deze paragraaf geven we inzicht in de ontwikkelingen van de gemeentelijke organisatie. Veranderingen in het primaire proces van de gemeente vragen om aanpassingen in de bedrijfsvoering. Beiden komen aan bod in deze paragraaf.

### Organisatieontwikkeling

De opgave voor de organisatie is om toekomstbestendig te zijn. Begin 2022 is inzichtelijk gemaakt welke opgaven en ontwikkelingen er zijn en komen voor gemeente Heeze-Leende. Dit is beschreven in de omgevingsverkenning, welk onderdeel is om te komen tot een strategie in de gemeente. Deze strategie heeft als resultaat een bestuurlijke en ambtelijke visie 2030.

In maart 2022 zijn verkiezingen geweest en zitten we in een nieuwe bestuursperiode. Voor de verkiezingen is een staat van de gemeente opgesteld. De organisatie heeft aansluitend zich bezig gehouden met het inwerkprogramma voor college en raad. Een groot succes was de informatiemarkt waarin de organisatie zich gepresenteerd heeft. Er is op deze wijze getracht invulling te geven vanuit de organisatie op de nieuwe bestuursperiode 2022-2026. Dat betekent ook een raadsprogramma waar de bestuurlijke ambities zijn weergegeven. Aansluitend is eind 2022 een college uitvoeringsprogramma opgesteld.

Op de heidagen van de raad en college is eerste schets getekend voor de bestuurlijk visie 2030. Het vormgeven van de ambtelijke visie 2030 is verschoven naar 2023. Dit met het doel om de bestuurlijke visie en het raadsprogramma te benutten en daarmee optimaal aan te laten sluiten op de ambtelijke visie 2030 en daarbij behorende strategie om daartoe te komen. In 2022 is de concept bestuurlijke visie 2030 opgesteld.

Daarnaast is er een raadsprogramma 2022-2026 opgesteld met 10 thema's. De organisatie heeft een ambtelijke reflectie hierop mogen geven. Dit heeft gezorgd voor verbinding tussen de raad en betrokken ambtenaren. Eind 2022 heeft de organisatie samen met het college een college uitvoeringsprogramma opgesteld. Daardoor is het raadsprogramma doorleefd door betrokken ambtenaren. Aansluitend is ook de organisatie hierover geïnformeerd, zodat iedereen weet wat bestuurlijk de agenda zal zijn deze bestuursperiode. De verbinding tussen raad, college en ambtelijke organisatie is daardoor versterkt. Het college uitvoeringsprogramma zal de komende jaren worden uitgevoerd en waar nodig bijgesteld.

In 2022 is in de organisatie een capaciteitsplanning tot stand gekomen op basis van bovengenoemd proces. Dit heeft erin geresulteerd dat een formatie uitbreiding in beeld is gekomen. Deze is vertaald in de begroting 2023. Daarmee is in 2022 gekeken wat er vooral benodigd is voor 2023. Om te komen tot een strategische meerjarenplanning voor personeel zijn er twee voorbereidende sessies geweest. Daar is externe ondersteuning bij. Dit heeft gezorgd dat in 2023 gestart kan worden en eind 2023 een meerjarenplanning, zowel kwalitatief als kwantitatief, inzichtelijk is.

Naast deze ontwikkeling is er ook aandacht geweest voor het plannen van de werkzaamheden. Er zijn wederom jaarplannen en een organisatieplan gemaakt. Elk team heeft inzichtelijk gemaakt welke doelstellingen er voor 2022 op de agenda staan. Dit om te komen tot meer realistische planning en aandacht te hebben voor de ontwikkeling in de teams. Bij het opstellen van jaarplannen is externe ondersteuning ingezet om de teams te faciliteren. Daarbij is er een doorontwikkeling gemaakt met de lange termijn agenda. Bij het opstellen van het college uitvoeringsprogramma is ook, voor zover mogelijk, een planning opgemaakt. Deze zal worden verwerkt begin 2023 in de lange termijn agenda. Daardoor wordt getracht om de lange termijn agenda meerjarig steeds beter in te vullen. De arbeidsmarkt is steeds krappere en dat zorgt ervoor dat we ook waar dat mogelijk is anticiperen. Het komt vaker voor dat medewerkers geen gemeentelijke en vakinhoudelijke ervaring hebben. Daarnaast is het prettig om te weten welke bestuurlijke processen er zijn in onze gemeente. Dat maakt dat er een cursus 'hoe werkt de raad' en 'hoe werkt het college' gegeven aan de nieuwe medewerkers in de organisatie. In september is de inspiratie dag voor de organisatie georganiseerd. Een externe spreker heeft ons geïnspireerd hoe er minder gemaild kan worden. Dit met het doel om elkaar op te zoeken en verbinding te leggen. Daarbij hebben de teams elkaar geïnspireerd door in gesprek te gaan over hun jaarplan. Dit werd gedaan door de vraag waar het team trots op is, hulp bij nodig heeft of wil inspireren centraal te stellen voor het gesprek.



## Personeel

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van de salarissen en de inhuur van tijdelijke personeel (excl. vergoeding voor raadsleden). Tevens is aangegeven hoe de personeelslasten zijn verdeeld over de programma's.

Tabel 10.0

Bedragen x € 1.000

Personeelslasten		Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022	Verschil begroting - rekening
<i>Verdeling naar kostensoort:</i>					
Salarissen		5.829	6.367	6.138	229
Inhuur		1.141	349	805	-456
<b>Totaal</b>		<b>6.970</b>	<b>6.716</b>	<b>6.943</b>	<b>-227</b>
<i>Verdeling naar programma:</i>					
1	Dienstverlening en bestuur	2.321	2.312	2.198	114
2	Wonen, bedrijven en recreëren	2.938	3.010	3.030	-19
3	Samen leven en participeren	1.711	1.393	1.715	-322
<b>Totaal</b>		<b>6.970</b>	<b>6.716</b>	<b>6.943</b>	<b>-227</b>

In de tabel is zichtbaar dat er meer inhuur is geweest dan begroot in 2022. Dat komt omdat de opgaven en ontwikkelingen vragen om meer formatie dan begroot. Zodoende is in 2022 ook een formatie uitbreiding aangevraagd, met als doel de inhuurkosten voor 2023 conform begroting in te vullen.

## Ontwikkelingen in de bedrijfsvoering

De bedrijfsvoeringstaakgebieden van de gemeente zijn per 1 januari 2017 ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2 gemeenten (GRSA2) van de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard. De dienstverlening van de GRSA2 heeft tot doel om de deelnemende gemeenten optimaal te faciliteren bij het realiseren van hun ambities. Dit door de uitvoering van de ondersteunende taken op het gebied van financiën, communicatie, personeel en organisatie, informatie- management, juridische zaken, inkoop, facilitaire zaken en bestuurs- en management ondersteuning. Daarnaast verzorgt de GRSA2 de uitvoerende werkzaamheden op het gebied van werk en inkomen voor de deelnemende gemeenten.

De takenbundeling op bedrijfsvoering moet voor de gemeente leiden tot meer kwaliteit, borging van de continuïteit, verminderde kwetsbaarheid, een versterking van de dienstverlening én het behalen van efficiencyvoordelen op de bedrijfsvoeringstaken in de periode 2017-2022, uitgaande van het takenpakket zoals dat is overgegaan naar de GRSA2 en de omstandigheden bij de start.

## Wat heeft de GRSA2 gedaan in 2022?

In 2022 hebben we als samenleving de beperkingen door corona grotendeels kunnen afbouwen, de voorgaande jaren was de impact van corona op de werkzaamheden van de GRSA2 een enorme uitdaging door de meer digitale manier van werken. In de praktijk zien we dat de hybride manier van werken is blijven bestaan, waardoor blijvende aandacht nodig is voor maatregelen met betrekking tot informatieveiligheid en mobile device management. De samenleving werd in 2022 geconfronteerd met de opvang van Oekraïners en de gevolgen van de energiecrisis. De afdeling Werk & Inkomen heeft in nauwe samenwerking met de gemeenten een groot aandeel gehad in het opvangen van de hiermee gepaard gaande werkzaamheden.

## Wat is er gerealiseerd in 2022?

### *Project fijn structuur/organisatieontwikkeling*

We zien dat de behoeften van onze inwoners veranderen. Maatschappelijke, demografische en technologische ontwikkelingen hebben een grote invloed op onze gemeenten en op de bedrijfsvoering op zich. Het herijken op de



nieuwe en toekomstige situatie, zodat we in gezamenlijkheid weer hetzelfde beeld hebben op de doelstellingen, uitgangspunten, structuur en formatie, is de basis voor het project fijn structuur dat met de vier organisatie is gestart in 2020. In 2021 is het rapport van onderzoeksbureau &VandeLaar opgeleverd en heeft besluitvorming over de op te volgen aanbevelingen plaatsgevonden. In 2022 zijn de voorbereidingen gestart zodat in 2023 daadwerkelijk gestart kan worden met de doorontwikkeling zoals bedoeld in het rapport fijn structuur. Vijf jaar na de start van de GRSA2 is een herijking van de taken die door de GRSA2 worden uitgevoerd legitiem, dit gaat vorm krijgen in het zogenaamde PDC-project (producten en diensten catalogus). Naast de voorbereiding op het PDC-project is er door de organisatie veel tijd en energie gestoken in de IST-SOLL analyse; een organisatie brede beschrijving van de huidige werkwijze en de gewenste werkwijze van de GRSA2. Kortom, de contouren van de toekomstige GRSA2 liggen klaar om uitgerold te gaan worden.

#### *Harmonisatie*

Door de raden van de gemeenten Heeze-Leende en Cranendonck zijn moties aangenomen die oproepen om meer inzicht te geven in de harmonisatie uitdagingen voor de GRSA2. De raden willen door middel van de motie meer grip krijgen op de kostenontwikkeling van de GRSA2. Naar aanleiding van deze moties is er een uitgebreide inventarisatie gedaan. De conclusie was dat er in de afgelopen jaren een aantal harmonisatie trajecten succesvol zijn uitgevoerd maar dat er nog diverse gemeente specifieke inrichtingen gewenst zijn in de onderliggende processen en systemen waardoor het verwachte voordeel maar beperkt gerealiseerd wordt. De raden zijn eind 2022 geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek. Bovengenoemde PDC aanpak voorziet ook in de verdere mogelijkheden van harmonisatie m.n. op het gebied van de operational excellence.

#### *Rechtmatigheidsverklaring, interne controle en frauderisico*

De rechtmatigheidsverklaring zou vanaf 2022 anders ingericht moeten zijn. In plaats van de controlerend accountant, wordt het college nu zelf verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverklaring. Echter de (wettelijke) invoering van de rechtmatigheidsverklaring is uitgesteld naar 2023. In 2022 zijn de voorbereidingen voor zover mogelijk verder opgepakt. De uitvoering van de rechtmatigheid is gelijktijdig opgepakt met het actualiseren van het IC-plan en de beschrijving van de toekomstige gewenste situatie voor de 4 organisaties van de IC en VIC. In 2022 is er meer duidelijk geworden over een nieuwe wettelijke ontwikkeling; het fraude-risicobeleid. Eind 2022 is er een overkoepelend plan opgesteld voor al deze onderwerpen die een rode draad zijn in het risicoproces van de 4 organisaties.

Het college van burgemeester en wethouders is zich bewust van de frauderisico's die de gemeente loopt en bespreekt dit thema periodiek. De gemeente heeft een frauderisicoanalyse onderhanden en concludeert dat de belangrijkste zijn ondervangen door de inrichting van de administratieve organisatie. Het college van burgemeester en wethouders heeft geen concrete aanwijzingen of vermoedens dat zich fraudes hebben voorgedaan in het afgelopen boekjaar.

#### *Onderzoek financiële beheersing GRSA2*

Naar aanleiding van diverse signalen is medio 2022 gestart met een onderzoek naar de financiële beheersing binnen de GRSA2. Het onderzoek is uitgevoerd door BMC. De onderzoeksopdracht is in nauw overleg met de gemeenten tot stand gekomen. Om de financiële sturing en control goed vorm te geven was er de nadrukkelijke wens om te onderzoeken of er risico's in de beheersing zijn bij de GRSA2 en in welke mate. Het eindrapport is eind 2022 door BMC opgeleverd, de belangrijkste conclusie is dat de financiële functie binnen de GRSA2 onvoldoende is ingericht. De aanbevelingen worden meegenomen in de uitwerking van de IST-SOLL-analyse.

#### *Aanbesteding nieuwe accountant*

Ingaande boekjaar 2022 starten we met een nieuwe accountant. Uit de doorlopen aanbesteding kwam de combinatie Astrium/KSG als nieuwe partner naar voren. Astrium is kort na de ondertekening van het contract onderdeel geworden van Flynth accountants, waardoor Flynth de nieuwe accountant is ingaande 2022 voor de 4 organisaties. KSG heeft geen rol meer in deze nieuwe constructie. In het najaar van 2022 zijn de interim-controles uitgevoerd en de managementletters opgeleverd. Een nieuwe accountant vraagt altijd extra inspanning van de organisaties, de onderlinge werkwijzen moeten op elkaar afgestemd worden.

#### *Taxeren op oppervlakte*

Al onze belastingadministraties voldeden op 01 januari 2022 aan de vereiste uitgangspunten van Taxeren op oppervlakte. De benodigde nazorg is medio q1 2022 afgerond. Kort hierop heeft de Waarderingskamer goedkeuring

afgegeven voor het mogen opleggen van de aanslagen OZB, wat vervolgens ook succesvol is uitgevoerd. De werkzaamheden t.a.v. het project Taxeren op oppervlakte zijn hiermee dan ook succesvol afgerond.

#### *Implementeren BAG/WOZ-koppeling*

In het kader van de "Common Ground" gedachte werkt de Rijksoverheid samen met overheids-organisaties aan een hervorming van de informatievoorziening.

Een belangrijk uitgangspunt in deze gedachte is het loskoppelen van data t.o.v. werkprocessen en applicaties. Data dient te worden bevraagd bij de (centrale) bron, in plaats van deze veelvuldig te kopiëren en op te slaan. Dit geldt dan ook voor de data van de Basisregistraties BAG en WOZ. Deze dienen in dit kader te worden gekoppeld en gesynchroniseerd. De koppeling is reeds operationeel en de verschillen tussen beide administraties zijn in beeld gebracht. Een aanzienlijk aandeel van deze verschillen is reeds verwerkt, het resterende gedeelte volgt op korte termijn. Naast het verwerken van de verschillen worden er nog procesafspraken gemaakt voor het terug melden en verwerken van mutaties.

#### *Omgevingswet/implementatie DSO*

In het kader van de Omgevingswet dient er te worden aangesloten op het digitale stelsel (dso). Er zijn 5 projecten benoemd in de I&A visie m.b.t. de Omgevingswet: Implementatie VTH applicatie, implementatie plansoftware, toepasbare regels, architectuur en de bijbehorende koppelingen. Implementatie nieuwe VTH-applicatie is afgerond, idem voor plansoftware en toepasbare regels. De start van de Omgevingswet is ondertussen doorgeschoven naar 2024. Voor de definitieve aansluiting op DSO moeten nog verschillende zaken in de systemen ingericht worden; duidelijk is geworden dat de omvang hiervan aanzienlijk is. Uitvoering staat gepland voor 2023.

#### *Verplichtingenadministratie en prestatieverklaring*

Het voeren van een verplichtingenadministratie draagt bij aan de kwaliteit, snelheid en efficiëntie van de financiële processen binnen een organisatie. Om deze reden is in de Management Letter 2021 van zowel de A2 organisatie als de gemeenten geadviseerd om het gebruik van een Verplichtingenadministratie te implementeren in de financiële applicatie en de bijbehorende administratieve processen. Door het gebruik van prestatieverklaringen is er in de administratie een bewijsstuk aanwezig voor de levering van een prestatie die aan een ontvangen factuur ten grondslag ligt. Door voorafgaand aan het goedkeuren van een factuur aan de hand van een prestatieverklaring vast te stellen dat de gefactureerde prestatie ook daadwerkelijk geleverd is, wordt voorkomen dat facturen worden betaald zonder dat een prestatie is geleverd. De voorbereidende werkzaamheden zijn afgerond, de module is geïnstalleerd, implementatie staat gepland voor 2023.

#### *Verzenden E-nota's*

Een elektronische nota (E-nota) is een gestructureerd, digitaal bestand (maar geen pdf) waarbij alle gegevens altijd op een vaste plek in het bestand staan en hun eigen betekenis hebben. Een e-factuur kan vanuit het ene geautomatiseerde systeem elektronisch worden verwerkt in het andere systeem. Hiermee wordt het betaalgemak voor de klant vergroot en biedt de gehanteerde standaard (Peppol) een nauwkeurige, veilige en toekomstbestendige methode voor betalen. Het kunnen ontvangen en verwerken van E-facturen is al enkele jaren geleden geïmplementeerd binnen de administratie(s) van de A2 organisatie en gemeenten. Dit initiatief betreft het zelf kunnen verzenden van E-nota's. Het verzenden van de e-nota's vraagt om zeer specifieke systeeminstellingen die, indien niet correct worden toegepast, een risico kunnen vormen t.a.v. informatieveiligheid. Dit laatste aspect wordt nog getoetst voor de definitieve uitrol.

#### *Pilot (pre) mediation*

Het doel van de pilot is om via mediation bezwaarmakers te benaderen ten einde formeel dan wel informeel het bezwaar tot een goed einde te brengen. Zowel in 2020 als in 2021 is (pre) mediation toegepast en heeft dit positieve resultaten opgeleverd. Echter door personeelwisselingen en onder invloed van corona is er nog onvoldoende getoetst hoe dit in de praktijk uitpakt. Om die reden heeft de pilot doorgelopen in 2022 om de juiste conclusies te kunnen trekken en daarop het advies te kunnen baseren. Het advies is in concept klaar en wordt in 2023 opgeleverd.

#### *Veilig e-mailen*

Veilige methodiek om e-mails te versturen incl. de mogelijkheid om grote bestandsbijlagen aan de mail toe te voegen is dit jaar geïmplementeerd. Deze functionaliteit is een onderdeel van Informatiebeveiliging 2022 en noodzakelijk

omdat ook verschillende ketenpartners (Politie, Veilig Thuis, Huisartsen e.a.) geen 'onbeveiligde' mails meer accepteren.

Er zijn afspraken met een grote pilotgroep gemaakt om deze functionaliteit in 1e kwartaal 2023 operationeel in gebruik te gaan nemen voor alle 4 de organisaties.

#### *Wet elektronische publicaties (WEP)*

Op 1 juli 2021 is de WEP in werking getreden. De WEP is een belangrijke wijziging in de Bekendmakingswet, de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeentewet. De wet heeft als doelstelling om burgers volledig digitaal te informeren over besluiten die impact hebben op de leefomgeving. Het project om deze nieuwe wet en de uitvoering goed te borgen in de organisaties is uitgevoerd en afgerond.

#### *Digitaal (samen)werken en zaakgericht werken*

De implementatie en uitrol voor 4 organisaties van het zaakstelsel Excellence is in 2022 afgerond. Veel primaire processen zijn aangesloten waardoor we "meer digitaal" kunnen werken en ook burgers en bedrijven beter via de digitale kanalen de dienstverlening vanuit de gemeenten kunnen afnemen.

Naast de koppeling met de applicatie Zorgned, iBurgerzaken en Key2Subsidies, zijn o.a. ook de processen voor grondexploitatie en bezwaar & beroep sociaal domein, subsidies, kinderopvang, gastouderschap en leerlingbegeleiding en terugbelnotities ingevoerd.

Het Document Management Systeem (DMS) is vervangen, waardoor we ook hier een slag hebben gemaakt in het gebruiksvriendelijker en efficiënter werken. Het nieuwe DMS Alfresco is gekoppeld aan het zaakstelsel Excellence. Met een directe koppeling aan het zaakstelsel worden zaken daardoor niet alleen uniformer vastgelegd, maar zijn ook processen beter ingericht en geborgd.

#### *Basis Dienstverlening HRM op orde*

Tal van zaken zijn inmiddels gerealiseerd, zoals: de aanbesteding arbodienst, aanbestedingen WGA-ERD voor de GRSA2 en de gemeente Cranendonck, evaluatie payroll dienstverlening, de afhandeling van de gemeenteraadsverkiezingen en de uitvoering van het Medewerkers Onderzoek.

Voor het introductieprogramma staat er een basis, welke verder wordt vormgegeven in 2023

#### *Nieuwe salarisadministrateur*

Eind 2022 verliep het contract met de samenwerkingspartner voor de salarisadministratie. Vooruitlopend op een aanbesteding voor een nieuwe applicatie en een nieuwe dienstverlener per 2025 is er voor 2 jaar een overbruggingsperiode met een tijdelijke dienstverlening. In 2022 zijn de nodige stappen gezet om deze overbruggingsperiode voor te bereiden.

## Invoering Wet Open overheid (WOO)

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Dit is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur. De Woo heeft tot doel om overheden en semioverheden transparanter te maken. De wet geeft regels over het actief openbaar en toegankelijk maken van overheidsinformatie en moet ervoor zorgen dat deze informatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Ten eerste verplicht de wet overheidsorganisaties documenten in de verschillende categorieën (zoals wet- en regelgeving, raadsstukken, convenanten en beschikkingen) actief openbaar te maken. Ten tweede verplicht de Woo gemeenten om de informatiehuishouding op orde te brengen en te houden.

Het afgelopen jaar zijn er al verschillende acties uitgevoerd om de Woo binnen de organisatie in te voeren. Zo zijn medewerkers via intranet geïnformeerd, zijn standaardbrieven aangepast en is er informatie over de Woo op de gemeentelijke website geplaatst. Ook zijn de verplichte Woo-contactpersonen aangewezen en heeft het college het ambitieniveau bepaald.

## Paragraaf verbonden partijen

### Algemeen

De gemeente Heeze-Leende heeft bestuurlijke en financiële belangen in een aantal verbonden partijen, die beleid ontwikkelen en of beleid uitvoeren voor de gemeente. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft.

Een verbonden partij is één van de drie mogelijkheden waarmee de gemeente haar taken uitvoert (of laat uitvoeren) om haar doelstellingen te realiseren: door een eigen dienst, door een commerciële partij of door een verbonden partij. Een verbonden partij kan onder andere zijn een deelneming in een vennootschap, een gemeenschappelijke regeling, een stichting, een vereniging of een PPS (Publieke Private Samenwerking).

### Gemeenschappelijke regelingen

Samenwerkingsverband A2 gemeenten					
<i>Visie/doel</i>	Doelstelling van de samenwerking is het verbeteren van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid, het borgen van de continuïteit en vermindering van de kosten.				
<i>Taken</i>	De Samenwerking A2 gemeenten behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemers op de gebieden van werk en inkomen en bedrijfsvoering.				
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Heeze-Leende, Cranendonck en Valkenswaard.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het college is lid van het bestuur.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Heeze-Leende				
<i>Financieel belang</i>	22,63%				
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021		2022		
	€ 4.780		€ 5.051		
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>In de paragraaf bedrijfsvoering van deze jaarrekening wordt uitgebreid ingegaan op wat de GRSA2 in 2022 heeft uitgevoerd, om die reden willen wij u voor de toelichting daarnaartoe verwijzen.</p> <p>Bij het opmaken van de jaarrekening zou de GRSA2 een positief saldo hebben van € 122.000, echter doordat nieuwe wet- en/of regelgeving verwerkt moest worden nl. verlofsparen, moest een voorziening getroffen worden van € 224.000. De maakt dat de jaarrekening van de GRSA2 met een nadeel de jaarrekening afsluit met € 102.000 negatief. Dat resulteert voor de gemeente Heeze-Leende conform de verdeelsleutel een balanspost 'nog te betalen' moet opnemen van € 40.000.</p>				
<i>Risico's</i>	Jaarlijks wordt een actuele financiële risico-inventarisatie opgesteld. Op basis daarvan bedraagt het risico voor de gemeente Heeze-Leende € 251.045.				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 0	€ -723	€ 121	€ 7.115	€ 7.771

Metropoolregio Eindhoven (MRE)	
<i>Visie/doel</i>	Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven.
<i>Taken</i>	Strategische bestuurlijke samenwerking op de thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en betaalautoriteit Brainport Development NV), Transitie landelijk gebied, Energietransitie en Mobiliteit (incl. GGA). Het fungeren als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. In de hoofdstukken vier e.v. van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De bestuursorganen laten zich in hun taakuitoefening bijstaan door portefeuillehouders overleggen en andere overlegorganen. Samenstelling en werkwijze van deze overlegorganen is geregeld in het Statuut Overlegorganen..
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven
<i>Financieel belang</i>	2,09 % Het MRE rekent met een inwonerbijdrage voor Metropoolregio Eindhoven en het Regionaal Historisch Centrum (RHCE).

<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	<i>2021</i>		<i>2022</i>		
	€ 241		€ 230		
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>Algemeen ▪ In de cassatieprocedure tussen de Brabantse gewesten en Attero over de minderlevering van restafval 2015-januari 2017 is inmiddels het advies van de procureur-generaal van de Hoge Raad aan partijen toegestuurd, de zogeheten Conclusie. De procureur-generaal adviseert om het arrest van het Hof Den Haag te vernietigen en de vernietigingsprocedure verder (opnieuw) te laten behandelen door een van de andere gerechtshoven in Nederland. De Hoge Raad heeft aangegeven op 3 maart 2023 uitspraak te gaan doen in de zaak. N.a.v. deze uitspraak zal bekeken worden welke verdere stappen moeten worden gezet. Dienst Metropoolregio Eindhoven ▪ Het Werkprogramma 2022 is beleidsmatig uitgevoerd volgens planning. ▪ Het nieuwe concept-samenwerkingsakkoord 2023-2026 opgesteld waarbij brede welvaart is toegepast als leidend perspectief. Vrijgave voor zienswijze in november 2022. ▪ Gezamenlijke kennisdeling regionale samenwerking en schaa sprong-mobiliteit en schaa sprong Brainport. ▪ Nieuwe samenstelling Dagelijks en Algemeen Bestuur n.a.v. nieuwe burgemeester gemeente Eindhoven en gemeenteraadsverkiezingen. Dienst Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) ▪ Het Programma 2022 is beleidsmatig uitgevoerd volgens planning. ▪ Nieuwe samenstelling Bestuurscommissie n.a.v. gemeenteraadsverkiezingen. ▪ Nagegaan is of het wenselijk is om RHCE en MRE te ontvlechten. Een bestuurlijk advies hierover wordt in het eerste kwartaal 2023 verwacht. Gulbergen ▪ Kaders en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van het gebied zijn in kaart gebracht en vertaald in een aantal ontwikkelrichtingen. Het Dagelijks Bestuur heeft begin 2022 kennis genomen van deze Ruimtelijke Verkenning. ▪ Volgend hierop heeft een breed communicatie- en burgerparticipatieproces plaatsgevonden wat is afgesloten met een participatieverslag. ▪ Het Dagelijks Bestuur heeft het projectteam de opdracht gegeven om te komen tot een budgettair neutrale invulling van het gebied. ▪ Naar verwachting zal er begin</p>				
<i>Risico's</i>	<p>Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsv Vermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Tevens is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken</p>				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 469	€ 14.325	€ 114.449	€ 114.427	€ 13.786

<b>Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)</b>	
<i>Visie/doel</i>	De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015).
<i>Taken</i>	De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samen met hen en de deelnemers aan de GR verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: veiliger, gezonder en minder overlast. Om dit doel te bereiken voert de ODZOB VTH-taken uit voor de deelnemers. Ook activiteiten die verwant zijn aan deze VTH-taken (specialismen) voert de omgevingsdienst uit indien provincie of gemeenten daarom verzoeken. De ODZOB opereert daarbij als strategische partner en verlengstuk van de deelnemers. Als uitvoeringsorganisatie staat de ODZOB voor de uitvoering van de door de deelnemers verstrekte opdrachten in de vorm van basistaken, verzoektaken en het collectief programma op het gebied van de fysieke leefomgeving.
<i>Deelnemende partijen</i>	Gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en de Provincie Noord-Brabant.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. In hoofdstuk drie van de GR is alles omtrent samenstelling en werkwijze van deze organen geregeld. De samenstelling van het bestuur in 2022 is weergegeven op bijlage A.
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven
<i>Financieel belang</i>	1,8 %
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	<i>2021</i>
	€ 396
	<i>2022</i>
	€ 395
<i>Ontwikkelingen</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• De inwerkingtreding van de Omgevingswet is (wederom) verschoven. Nu naar 1 januari 2024. Het ODZOB-programma ter voorbereiding op de Omgevingswet is grotendeels gereed. In het najaar 2022 is binnen de ODZOB een stresstest Omgevingswet uitgevoerd om te bepalen welke resterende opgaves en belemmerende factoren er nog aanwezig zijn. De resultaten hiervan worden verwerkt in het programmaplan voor- en nazorg Omgevingswet waarmee in januari 2023 een start wordt gemaakt.</li> <li>• De succesvolle implementatie van het nieuwe zaak- en VTH-systeem (gekoppeld aan het Digitaal Stelsel Omgevingswet) is een kans om kwaliteit (nog) beter in de werkprocessen te verankeren. De basis-</li> </ul>



Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)					
	<p>werkprocessen zijn Omgevingswet proef. De nieuwe werkprocessen moeten nog worden geoptimaliseerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• De gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) werd in 2022 van kracht. De gevolgen hiervan voor de P&amp;C-cyclus werden in het najaar gepresenteerd. Medio 2024 dient de tekst van de GR-ODZOB, met instemming van alle betrokken gemeenteraden en provinciale staten, aangepast te zijn.</li> <li>• Het stikstofdossier kende ook in 2022 vele uitdagingen met nieuwe voornemens en regelgeving vanuit Rijk en provincie. Er zijn zeer veel onduidelijkheden en rechtbanken in Nederland deden uitspraken in veel zaken die rechtstreeks de Wnb-vergunningverlening raakt. Indirect is er in veel gevallen ook impact op de Wabovergunningverlening en toezicht en handhavingstaken. De nieuwe jurisprudentie zorgt voor veel onzekerheid in de uitvoeringspraktijk. Samen met de andere Brabantse Omgevingsdiensten is door ODZOB een proces opgestart om te komen tot een nader uitvoeringskader voor de agrarische Wabovergunningverlening. Dit zal in 2023 verder vervolg krijgen.</li> </ul>				
<i>Risico's</i>	<p>Ten behoeve van Ontwerpbegroting 2024 en jaarrekening 2022 zijn de risico's opnieuw geïnventariseerd. Deze inventarisatie is opgenomen in bijlage C. Uit deze inventarisatie blijkt dat de verwachtingswaarde van de risico's met de grootste potentiële impact € 1.295.000 bedraagt.</p> <p>De algemene reserve van de ODZOB bedraagt per ultimo 2022 € 530.744. Dat zou betekenen dat de ODZOB-deelnemers het niet afgedekte deel van € 764.256 in hun eigen financiële buffers zouden moeten afdekken. In de loop van 2023 wordt aan het algemeen bestuur een voorstel gedaan om de algemene reserve te versterken tot € 1,2 miljoen (conform de regionale richtlijnen die hierover zijn opgesteld).</p>				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 0	€ 3.266	€ 1.012	€ 8.620	€ 6.637

Gemeenschappelijke Regeling Reiniging Blink (Jaarverslag 2022 nog niet beschikbaar)					
<i>Visie/doel</i>	<p>Duurzame publiek-private co-creatie leidt tot het realiseren van hogere concrete ambitieuze maatschappelijke en circulaire doelen. Sinds de vaststelling van het in 2018 vastgestelde Strategisch Meerjarenplan 2018-2022 (SMP) zijn meerdere projecten in uitvoering genomen waarvan de resultaten weer aanleiding geven tot verdere verdieping en besluitvorming (o.a. projecten van Maatschappelijke Meerwaarde zoals inzake de organisatorische doorontwikkeling van Blink). In 2022 zal een nieuw Strategisch Meerjarenplan worden opgesteld met de missie en visie van Blink voor de periode van 2022-2026.</p>				
<i>Taken</i>	<p>Blink is belast met taken op het terrein van de inzameling, sortering, commercialiseren en (eind-)verwerking van (grondstoffen in) grof en fijn huishoudelijk afval, gladheidsbestrijding en reiniging van de openbare ruimte die bij wet aan de gemeenten zijn opgedragen, dan wel voortvloeien uit de aan de gemeenten op grond van de Gemeentewet toevertrouwde zorg voor de eigen huishouding op het terrein van het milieu, zoals benoemd in de Wet milieubeheer.</p>				
<i>Deelnemende partijen</i>	<p>De gemeenten Helmond, Deurne, Nuenen, Gemert-Bakel, Someren, Asten, Laarbeek en Heeze-Leende en de private partij Suez.</p>				
<i>Bestuurlijk belang</i>	<p>Het algemeen bestuur bestaat uit één lid per deelnemende gemeente. De leden worden door de raden van de deelnemende gemeenten uit hun midden, de voorzitter van de raad inbegrepen, op aanbeveling van burgemeester en wethouders aangewezen.</p>				
<i>Vestigingsplaats</i>	<p>Helmond</p>				
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	<i>2021</i>		<i>2022</i>		
	€ 870		n.n.b.		
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>Blink wordt naast uitvoerder meer en meer kennisplatform, initiator en verbinder, projectgenerator en communicator om daarmee de doelstellingen van de gemeenten naar een meer circulaire economie mede vorm te geven.</p>				
<i>Risico's</i>	<p>Blink beschikt zelf niet over een eigen vermogen om niet begrote en onvoorziene kosten te dekken. De opzet van Blink als gemeenschappelijke regeling, is dat risico's opgevangen worden door de deelnemende gemeenten in de jaarlijkse reguliere exploitatie en niet door Blink zelf.</p>				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	n.n.b.	Niet van toepassing, risico's worden opgevangen door deelnemende gemeenten.		€ 5.055	n.n.b.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)					
<i>Visie/doel</i>	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).				
<i>Taken</i>	<p>De dienstverlening van de GGD betreft gezondheid, preventie en snelle interventie. Taken die hieronder vallen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Infectieziektebestrijding (incl. TBC bestrijding, SOA-bestrijding, reizigerszorg en hygiënezorg)</li> <li>- Medische milieukunde</li> <li>- Toezichhoudende taken (o.a. kinderopvang, WMO)</li> <li>- Jeugdgezondheidszorg 0–18 jaar</li> <li>- Onderzoek en beleidsadvisering</li> <li>- Gezondheidsbevordering</li> <li>- Ambulancezorg</li> </ul>				
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	In het dagelijks en algemeen bestuur van de GGD zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd. Het algemeen bestuur stelt de hoofdlijnen van het GGD beleid vast alsmede de begroting en de jaarrekening. Het dagelijks bestuur ziet toe op de dagelijkse gang van zaken, bereidt samen met de directeur de AB-vergaderingen voor en draagt zorg voor het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur. Zowel het DB als het AB vergadert ca 5 keer per jaar.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven				
<i>Website</i>	www.ggdbzo.nl				
<i>Financieel belang</i>	2 % De bijdrage aan de GGD bestaat uit een reguliere bijdrage op basis van een tarief per inwoner en een marktconforme tarieven voor de plustaken.				
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021		2022		
	€ 513		€ 547		
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>Organisatieontwikkeling.</p> <p>In 2022 heeft de organisatie een belangrijke vervolgstap gemaakt in het kader van de Wendbare GGD. Zelforganisatie en continu verbeteren (Lean) zijn kernelementen van onze sturingsfilosofie omdat we erin geloven dat dit meer ruimte voor de professionals en betere zorg voor de inwoners oplevert. Zo maken we meer maatschappelijke impact.</p> <p>De aangepaste managementstructuur heeft verder vorm gekregen doordat de functies van de managers vanuit deze nieuwe structuur opnieuw beschreven zijn. De (overwegend interne) wervingsprocedure voor deze functies is afgerond. Ook is een nieuwe teamindeling ingevoerd waarbij teams zoveel mogelijk geografisch geclusterd zijn. Teams hebben verdere stappen gezet om te groeien naar zelforganiserende teams.</p> <p>Het gedachtegoed van continu verbeteren is verder verspreid. Er is structuur aangebracht om verbeteringen en resultaat te boeken waarbij we gedrag stimuleren om de onderliggende oorzaken in kaart te brengen en op te lossen in plaats van 'het blussen van brandjes'. En er zijn diverse procesoptimalisaties en verbetertrajecten uitgevoerd. (zie ook paragraaf 4.4.8)</p> <p><b>Uitbreiding contracttaken</b></p> <p>Om de financiële armslag van de GGD te vergroten is een aantal inhoudelijke contracttaken uitgebreid. Voorbeelden van nieuwe taken die succesvol zijn geïmplementeerd zijn de Wijk GGD'er (in 2021 voor 3 gemeenten, in 2022 uitbreiding in Eindhoven en vanaf 2023 in Geldrop-Mierlo), de Wvggz-taken (in 2021 voor 8 gemeenten en vanaf 2022 voor 13 gemeenten) en Vroeghulp (basistaak GGD vanaf 2022). Ook zijn er nieuwe projecten gestart zoals Kansrijke Start (in diverse gemeenten), Nu Niet Zwanger (in Helmond en in 2022 een uitrolplan gemaakt voor de hele regio) en de JOGG-regisseur (Eindhoven). De omzet bij Reizigerszorg die in de eerste twee Covid-19jaren een flinke daling liet zien, heeft zich hersteld maar is nog niet op het niveau van 2019.</p>				
<i>Risico's</i>	Uit een analyse per verbonden partij komt geen specifieke te duiden risico voort.				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 412	€ 4.707	€ 5.465	€ 33.896	€ 35.243



Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)					
<i>Visie/doel</i>	<p>Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin brandweer, GHOR (bureau Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) en RAV (Regionale Ambulancevoorziening) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden.</p> <p>VRBZO is de bindende partij voor alle partners in het omvangrijke speelveld van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Met als missie: zorg voor veiligheid. VRBZO werkt aan een veilige leefomgeving voor mensen die in Zuidoost-Brabant wonen of verblijven. En als het noodzakelijk is, biedt de veiligheidsregio professionele hulp.</p>				
<i>Taken</i>	<p>Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost is verantwoordelijk voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- het instellen en in stand houden van een brandweerorganisatie;</li> <li>- het instellen en in stand houden van een GHOR-organisatie;</li> <li>- het organiseren van de gemeenschappelijke meldkamer;</li> <li>- het adviseren over het voorkomen van branden, rampen en crises;</li> <li>- het opstellen van een risicoprofiel: een overzicht van de rampen en crises die een reële bedreiging zijn voor onze regio;</li> <li>- het organiseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing;</li> <li>- het aanschaffen en onderhouden van gemeenschappelijk materieel, zoals brandweerwagens.</li> </ul>				
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven				
<i>Financieel belang</i>	2,01 %				
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021		2022		
	€ 878		€ 894		
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>Het jaar 2022 stond voor Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) in het teken van de 'ongekende' crisis. Kort nadat de meeste coronamaatregelen werden opgeheven, brak de oorlog in Oekraïne uit. De veiligheidsregio's werden gevraagd om de eerste opvang van vluchtelingen te coördineren. Daarvoor is een zogenaamde regionale hub-locatie in Eindhoven ingericht. Vanuit deze locatie worden Oekraïense vluchtelingen over de regio verspreid. Hierbij werken we nauw samen met gemeenten om opvangplekken te vinden.</p> <p>Richting de zomer werd de druk op de asielketen groot. Om te voorkomen dat mensen buiten moesten slapen, kreeg elke veiligheidsregio de vraag om 225 tot 450 mensen op te vangen in locaties voor noodopvang. In onze regio stelden diverse gemeenten locaties beschikbaar om voor enkele weken vluchtelingen op te vangen. Tijdens de opvangperiode organiseert en faciliteert de veiligheidsregio de dagelijkse gang van zaken. Dat betekent: zorgen voor een veilige leefomgeving; zorgen voor eten en drinken; organiseren van medische noodzorg en schoonmaak en zorgen voor een nuttige dagbesteding om verveling tegen te gaan.</p> <p>Ook op het gebied van brandweezorg was 2022 een druk jaar. Na het vervallen van de coronamaatregelen steeg het aantal evenementen in de regio weer richting het niveau van voor corona. Dat zorgde voor meer adviesaanvragen en controles bij (grote) evenementen. Verder had de brandweer in 2022 meer dan 5.600 uitrukken voor de bestrijding van incidenten, ruim 15% meer dan in 2021. Belangrijkste oorzaak van de stijging is het aantal natuurbranden in de regio. Door het droge en warme weer waren er meer natuurbranden, waarbij de inzet bij de brand in de Mariapeel het meest in het oog sprong.</p> <p>Al deze ontwikkelingen zorgen voor een grote (werk)druk op de organisatie. De extra taken voor crisishulpverlening zorgen voor druk op medewerkers. Daarbij is de hoge werkdruk van de coronacrisis nog niet verwerkt. De stijging van het aantal en de toenemende complexiteit van incidenten zorgt voor druk op brandweerpersoneel, zowel bij beroepskrachten als bij vrijwilligers. Aanbestedingstrajecten bij de brandweer verlopen op het scherpst van de snede door de hoge inflatie. Binnen bedrijfsvoering vragen de ondersteuning op deze ontwikkelingen en nieuwe wetgeving (zoals BIO, HR-vraagstukken en andere wet- en regelgeving) veel extra capaciteit.</p>				
<i>Risico's</i>	De omvang van de algemene reserve is onvoldoende t.o.v. het gewenste weerstandsvermogen op basis van de analyse van de risico's. Het is niet reëel dat alle benoemde risico's zich gelijktijdig en in de geraamde omvang voordoen. Daarmee achten we het acceptabel dat niet alle risico's via de algemene reserve zijn afgedekt.				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 390	€ 2.145	€ 2.167	€ 40.392	€ 40.266

Ergon – Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE)					
<i>Visie/doel</i>	<p>Ergonbedrijven is het uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE). De missie van Ergon is 80% van de werkzoekenden die bij Ergon starten, binnen zes maanden aan betaald werk te helpen. Daarbij worden de mensen gestimuleerd om het uiterste uit zichzelf te halen. Dit wordt gerealiseerd door de mensen inzicht te geven in hun eigen mogelijkheden en hen te laten groeien in werk- en vakvaardigheden, met als doel passend werk voor hen te vinden. En als mensen aan het werk zijn, dan worden ze begeleid op inhoudelijk en sociaal vlak. Dit doet Ergon samen met haar partners.</p> <p>Binnen de gemeenschappelijke regeling zijn de volgende rechtspersonen aanwezig:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Stichting Bevordering Werkgelegenheid Sociale Werkvoorziening (BWSW) te Eindhoven;</li> <li>- Stichting Werkgelegenheid Arbeid (WGA)</li> </ul> <p>Ergon Holding BV te Eindhoven met een deelneming in Kringloopbedrijf Het Goed Regio Eindhoven BV voor 49%;</p>				
<i>Taken</i>	<p>De GRWRE (Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven) draagt bij aan de gemeentelijke programmalijn 6 Sociaal Domein: het bieden van werkgelegenheid aan mensen met een handicap onder aangepaste omstandigheden.</p> <p>De GRWRE voert onder de participatiewet de Wet Sociale Werkvoorziening, de Loonkostensubsidie en Beschut Werken uit. Daarnaast voert de GRWRE andere vormen van gesubsidieerde arbeid en (onderdelen van) re-integratie trajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt uit. De GRWRE voert deze taken uit voor de deelnemende gemeenten: Eindhoven, Veldhoven, Valkenswaard, Heeze-Leende en Waalre uit. De gemeente Geldrop-Mierlo maakt op basis van een aanwijzingsbesluit op inkoopbasis gebruik van de GRWRE, voor een gedeeltelijke uitvoering van de WSW.</p>				
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Eindhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. De gemeente Geldrop-Mierlo heeft een inkooprelatie (geen deelnemer).				
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het college is met de wethouders Werk & Inkomen en Wmo en zorg vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en Ergon.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven				
<i>Financieel belang</i>	De middelen die de gemeente Heeze-Leende van het rijk ontvangt voor de uitvoering van WSW-taken worden doorbetaald naar Ergon. Hiernaast wordt een jaarlijkse vergoeding betaald voor de begeleiding van inwoners die werken met een loonkostensubsidie. Ook draagt de gemeente Heeze-Leende bij aan de kosten van het Participatiebedrijf.				
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021		2022		
	€ 3.462		€ 3.517		
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>Sinds 1 januari 2017 heeft het rijk aan gemeenten de verplichting opgelegd om beschut werk uit te voeren. Het Rijk bepaalt jaarlijks het aantal te realiseren plekken per gemeente. Met de andere GRWRE-gemeenten en met Ergon concretiseren we de implementatie van beschut werk. Uitgangspunt is dat deze doelgroep geplaatst wordt door Ergon.</p> <p>We zetten extra in op loonkostensubsidie als instrument om mensen - naar vermogen - maximaal aan het werk te helpen. De uitvoering van deze regeling is regeltechnisch en arbeidsintensief en daarom regionaal ondergebracht bij de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening Regio Eindhoven (GRWRE).</p>				
<i>Risico's</i>	<p>De algemene reserve van Ergon bedraagt voor resultaatbestemming per 31 december 2022 € 11,0 miljoen. Deze reserve dient als weerstandsvermogen om risico's financieel op te vangen. Op basis van het vastgestelde risicobeleid zijn de organisatie brede risico's in 2022 geïnventariseerd en gekwalificeerd. Het risicobeleid bestaat uit de stappen: identificeren &amp; classificeren, kwalificeren en sturen &amp; beheersen. Op basis van de gekwalificeerde risico's wordt het weerstandsvermogen berekend. Rekening houdend met kans en impact van de risico's is de vastgestelde hoogte van het weerstandsvermogen afdoende.</p> <p>Het niet-gedekte risico voor gemeente Heeze-Leende is nihil.</p>				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 761	€ 12.600	€ 12.530	€ 9.272	€ 10.683

## Vennootschappen en coöperaties

Heeze De Bulders B.V.					
Visie/doel	De activiteiten omvatten het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met, het besturen van en adviseren aan, evenals het (doen) financieren van andere ondernemingen, in welke vorm dan ook.				
Taken	Via Heeze De Bulders B.V. heeft de gemeente Heeze-Leende een 50% belang genomen in De Bulders Woningbouw B.V. Heeze. De Bulders B.V. heeft hiervoor € 9.000, zijnde 50% van het geplaatst aandelenkapitaal gestort. Daarnaast heeft Heeze De Bulders B.V. een belang van 50% in De Bulders Woningbouw C.V. en wel voor 49,5% direct en de resterende 0,5% via haar belang in De Bulders Woningbouw B.V. Zij treedt op als één van de twee stille vennoten. Heeze De Bulders B.V. brengt op afroep van De Bulders Woningbouw C.V. 50% van het commanditair kapitaal in.				
Deelnemende partijen	Gemeente Heeze-Leende				
Bestuurlijk belang	De gemeente Heeze-Leende is enig aandeelhouder.				
Vestigingsplaats	Heeze				
Financieel belang	100%				
Ontwikkelingen	In het kader van het vereenvoudigen van de besturingsstructuur van De Bulders is er voor gekozen deze BV op korte termijn te beëindigen. Hierover vindt overleg plaats met de inspecteur van de Belastingdienst				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2022	Eigen vermogen per 31-12-2021	Eigen vermogen per 31-12-2022	Vreemd vermogen per 31-12-2021	Vreemd vermogen per 31-12-2022
	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.

De Bulders Woningbouw B.V.					
Visie/doel	De vennootschap heeft als doel het als beherend venoot deelnemen in en het besturen van De Bulders Woningbouw C.V.				
Taken	Het voorzien in de financieringsbehoefte van De Bulders Woningbouw C.V., het beheren van en beschikken over alle soorten goederen en het stellen van zekerheden. Het sluiten van overeenkomsten en zich voor De Bulders Woningbouw C.V. verbinden.				
Deelnemende partijen	De gemeente Heeze-Leende en Heeze De Bulders B.V.				
Bestuurlijk belang	De wethouder vertegenwoordigt de gemeente Heeze-Leende als aandeelhouder in De Bulders Woningbouw B.V. Heeze De Bulders is eveneens aandeelhouder.				
Vestigingsplaats	Heeze				
Financieel belang	50% rechtstreeks en 50% via Heeze De Bulders B.V. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 90.000. Hiervan is € 18.000 geplaatst.				
Ontwikkelingen	-				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2022	Eigen vermogen per 31-12-2021	Eigen vermogen per 31-12-2022	Vreemd vermogen per 31-12-2021	Vreemd vermogen per 31-12-2022
	€ 13	€ 133	€ 144	€ 354	€ 117

De Bulders Woningbouw C.V.					
Visie/doel en taken	De Bulders Woningbouw C.V. heeft ten doel de integrale voorbereiding, ontwikkeling en het (doen) realiseren van de aanleg van de Randweg, en de realisatie van woningbouw in drie fasen gelegen in plangebied 'De Bulders'.				
Deelnemende partijen	De Bulders Woningbouw B.V. als enig beherend venoot. Heeze De Bulders B.V. als commanditaire venoot.				
Bestuurlijk belang	De C.V. wordt bestuurd door De Bulders Woningbouw B.V. In de raad van vennoten wordt deelgenomen door de burgemeester van de gemeente Heeze-Leende.				
Vestigingsplaats	Heeze				
Financieel belang	50% via Heeze De Bulders B.V. (49,5% direct en 0,5% via De Bulders Woningbouw B.V.). In De Bulders Woningbouw C.V. wordt deelgenomen door De Bulders Woningbouw B.V. voor € 20.000 en Gemeente Heeze-Leende en Heeze De Bulders B.V., ieder voor € 1.000.000.				
Ontwikkelingen	-				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2022	Eigen vermogen per 31-12-2021	Eigen vermogen per 31-12-2022	Vreemd vermogen per 31-12-2021	Vreemd vermogen per 31-12-2022
	€ -149	€ 1.875	€ 1.726	€ 11.680	€ 8.128

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten					
<i>Visie/doel en taken</i>	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De deelneming kan dan ook als een duurzame belegging worden beschouwd.				
<i>Deelnemende partijen</i>	De publieke sector in Nederland, zoals gemeenten, provincies en de Staat der Nederlanden.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	De vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders is de wethouder Financiën.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Den Haag				
<i>Financieel belang</i>	De gemeente heeft 10.020 aandelen à € 2,50 BNG in haar bezit die voor de verkrijgingsprijs van € 22.734 onder financiële vaste activa staan gewaardeerd. Hiermee bezit de gemeente Heeze-Leende 0,01799% van de stemmen en bedraagt het aandeel in het vermogen en het dividend tevens 0,01799%.				
<i>Financiële informatie</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	€ 300 miljoen	€ 5 miljard	€ 4.6 miljard	€ 144.802 miljoen	€ 107.459 miljoen

Brabant Water N.V.					
<i>Visie/doel en taken</i>	Brabant Water N.V. is het waterleidingbedrijf voor vrijwel geheel Noord-Brabant. De aandelen zijn in handen van de provincie Noord-Brabant en het overgrote deel van de gemeenten in het voorzieningsgebied.				
<i>Deelnemende partijen</i>	De aandelen zijn in handen van de provincie Noord-Brabant en het overgrote deel van de gemeenten in het voorzieningsgebied.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	De vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders is de wethouder.				
<i>Vestigingsplaats</i>	's-Hertogenbosch				
<i>Financieel belang</i>	De gemeente heeft in haar bezit 14.074 aandelen tegen de nominale waarde van € 0,10 per aandeel. Hiermee bezit de gemeente Heeze-Leende 0,50% van de stemmen en bedraagt het aandeel in het vermogen en het dividend tevens 0,50%. Dit bezit staat op de balans onder financiële vaste activa opgenomen tegen de verkrijgingsprijs van € 1.407.				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	n.n.b.	€ 278	n.n.b.	€ 223	n.n.b.

## Stichtingen en verenigingen

Stichting Bureau Inkoop & Aanbestedingen Zuidoost Brabant	
<i>Visie/doel en taken</i>	Het streven binnen de inkooptrajecten naar maximale waarde voor de gemeente of publieke organisatie door het toepassen van maatschappelijk verantwoord inkopen binnen de inkooptrajecten. Dit bestaat uit het toepassen van Social return en Duurzaamheidscriteria en de toegang voor (regionaal) MKB tot overheidsopdrachten. Het streven binnen de gemeenten en haar gelieerde organisaties naar efficiency binnen de inkoopprocessen.
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Gemert-Bakel, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het algemeen bestuur van de stichting bestaat uit een tweetal leden per deelnemende gemeente. Uit de leden van het algemeen bestuur is een dagelijks bestuur samengesteld. Dit bestaat uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en twee leden. De stichting kent een algemeen directeur.
<i>Vestigingsplaats</i>	Oirschot
<i>Financieel belang</i>	De entreegelden die als goodwill zijn betaald door gemeenten die later zijn aangesloten, worden tot het eigen vermogen van de stichting gerekend. Deze worden niet eerder dan bij liquidatie van de stichting aan de gemeenten terugbetaald. Het entreegeld voor de gemeente Heeze-Leende bedroeg € 10.833.

<b>Stichting HSLnet</b>	
<i>Visie/doel en taken</i>	Aanleg en in stand houden van een glasvezelnetwerk als nutsvoorziening voor de kernen en het buitengebied van Heeze-Leende.
<i>Deelnemende partijen</i>	Het juridische eigendom van het open glasvezelnetwerk is in handen van de Stichting HSLnet en het economische eigendom is in handen van Coöperatie HSLnet u.a., die is opgericht specifiek voor het beheer en de exploitatie van het netwerk.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente heeft volledige zeggenschap in de Stichting en 1 van de 3 bestuursleden is (statutair) een wethouder van de gemeente Heeze-Leende.
<i>Vestigingsplaats</i>	Heeze-Leende
<i>Financieel belang</i>	In het kader van de financiering van de aanleg van een glasvezelnetwerk is in 2016 een lening van € 5,2 miljoen verstrekt aan de Stichting HSL-net. De lening bedraagt eind 2022 nog € 3.705.000.

<b>Natuurghrenspark De Groote Heide</b>					
<i>Visie/doel</i>	De BGTS (Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking) maakt de aanwezige natuur en recreatiemogelijkheden tot economische factoren van betekenis. De organisatie schept werkgelegenheid voor de regio, omdat de natuur van de Groote Heide kan functioneren als spin-off voor verblijfsaccommodaties, horeca en verdienmodellen voor toerisme.				
<i>Taken</i>					
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Heeze-Leende, Pelt (B), Hamont-Achel (B), Cranendonck, Valkenswaard, Eindhoven.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het college is met wethouder Jan de Bruin als vicevoorzitter vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en Natuurghrenspark De Groote Heide.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Valkenswaard				
<i>Financieel belang</i>	n.n.b.				
<i>Bijdrage gemeente Heeze Leende (bedragen x € 1.000)</i>		<i>2021</i>		<i>2022</i>	
		€ 44		€ 44	
<i>Ontwikkelingen</i>					
<i>Risico's</i>	Het niet-gedekte financiële risico voor gemeente Heeze-Leende bedraagt € 4.400 (op basis van 10% bijdrage 2019, definitieve cijfers 2022 n.n.b.).				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2022</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2022</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2022</i>
	n.n.b.	€ 84	n.n.b.	€ 115	n.n.b.

## Paragraaf grondbeleid

### Algemeen

Het gemeentelijk grondbeleid is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken. Die doelstellingen liggen op het terrein van de in programma 2 *Wonen, bedrijven en recreëren* opgenomen onderwerpen huisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, infrastructuur, recreatie en natuur.

In deze paragraaf nemen wij u mee in de uitgangspunten met betrekking tot het grondbeleid. We laten zien welke grondexploitaties lopen en geven inzicht in de risico's die we lopen.

### Uitgangspunten/parameters voor bouwgrondexploitaties in eigen beheer

Door het tijdig opstellen en actualiseren van de grondexploitaties in eigen beheer worden kosten opbrengsten in relatie met elkaar gebracht en ontstaat inzicht in de mogelijke financiële risico's. De grondexploitaties worden tweemaal per jaar geactualiseerd (ten behoeve van de begroting en ten behoeve van de jaarrekening).

Bij de actualisatie van de grondexploitaties ten behoeve van deze jaarrekening zijn de volgende uitgangspunten/parameters gehanteerd:

Uitgangspunten/parameters	Begroting 2022	Rekening 2022
Parameter rente	1,1% over de boekwaarde per 1 januari	1,7% over de boekwaarde per 1 januari
Parameter kostenstijging	3%	6%
Parameter opbrengstenstijging	0%	0%
Percentage voorbereiding en toezicht/algemene kosten	15%	15%
Looptijd van grondexploitaties	maximaal 10 jaar	Maximaal 10 jaar

Zowel de parameter rente als de parameter kostenstijging is gewijzigd ten opzichte van de gehanteerde parameters in de begroting 2022. De overige parameters zijn niet gewijzigd.

#### Parameter rente

Volgens de commissie BBV moet het rentepercentage worden gebaseerd op het gewogen gemiddelde rentepercentage van de lening portefeuille van de gemeente naar verhouding van het vreemd vermogen ten opzichte van het totaal vermogen, indien er geen sprake is van projectfinanciering. Dit resulteert in een rentepercentage van 1,7%.

#### Disconteringsvoet

Hiervoor wordt het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone gehanteerd. Dit streefpercentage bedraagt op dit moment nog steeds 2%.

#### Parameter kostenstijging

Voor de korte termijn wordt een kostenstijging van 4 tot 8% verwacht en voor de middellange termijn een stijging van 3 tot 5% en voor de lange termijn een stijging van 2%. Dit is gebaseerd op het rapport 'Outlook grondexploitaties 2023'. Omdat alle kosten op korte termijn gemaakt worden, is het percentage verhoogd van 3% naar 6%.

#### Parameter opbrengstenstijging

De opbrengsten bestaan bij alle grondexploitaties enkel uit de opbrengsten van grondverkoop. De grondprijzen zijn bij het vaststellen van de begroting 2023 gewijzigd. Omdat inmiddels alle gronden zijn verkocht behalve het terug te kopen perceel aan Biesven (grondexploitatie Breedvennen) heeft de wijziging van de grondprijzen nauwelijks effect op de lopende grondexploitaties. Daarom wordt bij de lopende exploitaties een opbrengstenstijging van 0% aangehouden.

#### Parameter voorbereiding en toezicht/algemene kosten

Bij de kosten voor voorbereiding en toezicht en de algemene kosten gaan we uit van een gemiddeld jaarlijks percentage van 15%.



## Grondprijzen

Bij het vaststellen van de begroting 2023 zijn de grondprijzen gewijzigd. De volgende per 1 januari 2023 geldende grondprijzen zijn zoals hierboven aangegeven dus nauwelijks meer van invloed op de actualisatie van de grondexploitaties.

Omschrijving	Prijs per m2 in 2023 (exclusief btw)
Eventuele nieuwe projecten/kavels	Taxatieprijs met bandbreedte tussen € 325 tot € 475 per m2
Sociale koopwoningen	Taxatieprijs
Kavels t.b.v. sociale huurwoningen	€ 275,00
Bedrijfsgrond	€ 174,00

## Bouwgrondexploitaties in eigen beheer

De actualisatie van de grondexploitaties leidt tot de volgende prognose per einde van de exploitaties:

Bedragen x € 1.000

Exploitatie	Boekwaarde per 31 december 2022	Verwacht resultaat	Verwacht resultaat vorige actualisatie (juli 2022 t.b.v. begroting 2022)	Verschil verwacht resultaat	Jaar van afsluiting
De Poortmannen, Heeze	1488 V	1.246 V	1.269 V	23 N	2023
De Breedvennen, Leende	590 V	125 V	301 V	176 N	2023
Domein, Sterksel	200 V	6 V	19 V	13 N	2023
Centrumplan/Schoolstraat, Leende	263 V	95 V	68 V	27 V	2023
Gymzaal Marijkeplein, Leende	52 V	1 V	2 V	1 N	2023

De actualisatie van de exploitaties leidt tot een bijstelling van de verwachte resultaten. De grootste afwijking is te zien bij de grondexploitatie van de Breedvennen en heeft te maken met de terugkoop van het perceel van het takel- en bergingsbedrijf en de administratieve verkoop van dit perceel t.b.v. de politiepost. Voor de politiepost is een kleinere oppervlakte benodigd waardoor de overgebleven groenstrook niet toegerekend kan worden naar de politiepost.

## Grondexploitatie op basis van samenwerking

### De Bulders, Heeze

Deze wijk is vanaf 2011 ontwikkeld in samenwerking met de Bank Nederlandse Gemeente via de tak van Gebieds Ontwikkeling (kortweg: BNG GO). Er is een randweg gerealiseerd en er worden 350 woningen gerealiseerd.

In 2022 is de BNG GO uit de samenwerking gestapt. De gemeente heeft het door de BNG ingebrachte kapitaal in de BV/CV van € 1 miljoen overgenomen en een uittreedvergoeding van € 500.000 betaald. Per 31 december 2022 bedraagt het ingebrachte kapitaal daarmee € 2 miljoen. Deze bedragen zijn door de gemeenteraad beschikbaar gesteld bij raadsbesluit van 7 maart 2022.

Gelijktijdig met dit besluit zijn er ook een bedrag van € 60.000 voor overname van grond en € 100.000 voor adviezen beschikbaar gesteld. De kosten voor overname van de grond bestonden eruit dat voor het wegnemen van bezwaren tegen een deel van de ontwikkeling er een vorm van grondruil plaatsvond, kostte de gemeente de vooraf ingeschatte € 60.000. Met name op het gebied van de adviezen zijn de kosten hoger geworden dan vooraf ingeschat. In het totaal is er voor € 148.000 aan adviezen van derden ingewonnen op het gebied van juridische ondersteuning bij de bezwaren tegen de ontwikkeling van een bouwplan en juridische vraagstukken rondom de overname van het aandeel en de daarbij behorende fiscaliteit en financiering.

De gemeente heeft gedurende de looptijd van de samenwerking altijd één van de twee directeuren van de CV geleverd. Deze dienst werd vergoed door De Bulders Woningbouw CV. De directeur stond tot 2022 op de loonlijst van de gemeente. Omdat de gedeclareerde kosten hoger waren dan de feitelijke loonsom leverde dit, afhankelijk van de inzet, een positief resultaat op. In de loop van 2021 is de directeur Bulders vervangen en werd deze rol vervuld door een externe welke een vergoeding ontving die nagenoeg gelijk was aan het te declareren bedrag. Het gevolg daarvan is dat er geen 'winst' meer gemaakt werd op de dienstverlening van de directeur en dat het begrote resultaat niet behaald is.



## Woningbouwprojecten niet in eigen beheer

Naast een actieve grondexploitatie kan de gemeente in voorkomende gevallen kiezen voor een faciliterend grondbeleid, waarbij sprake kan zijn van kostenverhaal. Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente het particulieren mogelijk maakt grond te exploiteren. Gemeentelijke kosten verbonden aan het desbetreffende exploitatiegebied kunnen op de particuliere exploitant worden verhaald. De gemeente koopt dus zelf geen grond aan; ze beperkt zich tot de wettelijke publieke taak. Deze taak bestaat vooral uit inspraakprocedures en het vaststellen van het bestemmingsplan. Daarnaast wordt het eigendom en beheer van de eventuele openbare ruimte vaak door de gemeente overgenomen.

De gemeente kent nog één woningbouwproject welke niet in eigen beheer wordt ontwikkeld. Dit betreft Kloostervelden in Sterksel. Hierbij is sprake van een langer lopende gebiedsontwikkeling waarbij geldt dat we op basis van de anterieure overeenkomst een afkoopsom voor de totale kosten (exclusief leges) hebben ontvangen.

## Overige bouwgronden (normaal vermogensbeheer)

Dit betreft de gronden aan de Halfeindschestraat/Steenakker welke we via een ruil hebben verkregen. Deze gronden worden in januari 2023 verkocht.

## Risico's grondexploitatie

In het verleden was de gemeente voor het voeren van een goed grondbeleid verplicht om een genormeerde reserve grondexploitatie te vormen. Inmiddels is deze verplichting vervallen. Het is daarom van belang om te bezien met welke risico's we rekening dienen te houden bij het bepalen van het noodzakelijk weerstandsvermogen van de gemeente (zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing). De resultaten van de grondexploitaties vormen door het vervallen van de verevening via de reserve grondexploitaties onderdeel van de het resultaat van de gemeente Heeze-Leende.

### Risico's bij grondexploitaties in eigen beheer

De risico's zijn per grondexploitatie bezien. Binnen de grondexploitaties kan sprake zijn van marktontwikkelingen (vertraging van de afzet als gevolg van gewijzigde woon- en werkbehoeften en conjunctuurontwikkelingen) en specifieke projectrisico's (bestemmingsplan, milieu, flora en fauna, archeologie).

De calculaties van de verwachte eindwaarde van de grondexploitaties zijn met enige voorzichtigheid berekend, maar toch blijven risico's altijd bestaan. Voor de grondexploitaties zijn daarom de risico's bezien en vertaald in een worst case scenario waarin rekening is gehouden met het voordoen van deze risico's. Onderstaand overzicht toont aan dat er bij de grondexploitaties geen sprake is van een nadelig resultaat in het worst case scenario.

Bij de beoordeling van het weerstandsvermogen is het dus niet noodzakelijk om deze resultaten als risico mee te nemen (zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing).

Bedragen x € 1.000

Exploitatie	Verwacht resultaat	Verwacht resultaat worst case
De Poortmannen, Heeze	1.246 V	1.200 V
De Breedvennen, Leende	125 V	114 V
Domein, Sterksel	6 V	1 V
Centrumplan/Schoolstraat, Leende	95 V	90 V
Gymzaal Marijkeplein, Leende	1 V	1 V

### De Poortmannen, Heeze

De risico's in de Poortmannen zijn beperkt omdat alle gronden, op een kleine reststrook na, inmiddels verkocht zijn. Voorts is er een onherroepelijk bestemmingsplan en zijn de diverse onderzoeken uitgevoerd.

### De Breedvennen, Leende

De gronden in de Breedvennen waren inmiddels verkocht echter inmiddels is besloten om 1 kavel terug te kopen en te gaan gebruiken voor de bouw van een politiepost. Het risico bestaat dat de bouw van deze politiepost uiteindelijk niet doorgaat. Het risico hierop is echter klein.

Er heeft een archeologisch onderzoek en een bodemonderzoek plaatsgevonden.

### *Domein, Sterksel*

Inmiddels zijn alle gronden verkocht waardoor er geen risico meer bestaat voor wat betreft de afzet. Het bestemmingsplan is onherroepelijk en daarmee is er geen risico. Bodem- en archeologisch onderzoek is uitgevoerd.

### *Centrumplan/Schoolstraat, Leende*

Inmiddels is de grond verkocht en is het bestemmingsplan onherroepelijk. Tevens hebben de diverse onderzoeken plaatsgevonden. De mogelijkheid bestaat dat er door uitvoering van dit plan, verzoeken tot planschade worden ingediend. Het risico daarop is groot. Vanwege dit grote risico is hiermee al rekening gehouden in de grondexploitatie.

### *Gymzaal Marijkeplein, Leende*

Omdat alle werkzaamheden inmiddels zijn uitgevoerd blijft er alleen nog het risico voor verzoeken van planschade. Hiermee is in het base case scenario al rekening gehouden.

## **Risico's bij grondexploitaties op basis van samenwerking**

### *De Bulders*

De Bulders BV/CV is als aparte entiteit verantwoordelijk voor haar eigen risico's. Daarom heeft zij binnen haar eigen grondexploitatie een risicobuffer opgenomen.

Met de levering van de gronden van de gemeente aan de Bulders is een ander risico voor de gemeente ontstaan. De Bulders heeft vreemd vermogen aan moeten trekken voor het kunnen aankopen van de gronden en het starten met bouwrijp maken van de gronden. De gemeente staat 100% garant voor deze lening. Dit risico is benoemd en verwerkt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

### **Overige bouwgronden (materieel vast actief)**

Dit betreft de gronden aan de Halfeindschestraat in Leende welke we via een ruil hebben verkregen. Inmiddels zijn alle bouwkavels verkocht waardoor er geen afzetrisico meer is.

## **Winstneming**

Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het uiteraard noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. In de nadere uitleg door de commissie BBV is de wijze waarop de tussentijds te nemen winst moet worden berekend, vastgelegd. Voor het bepalen van de tussentijdse winst is aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek (percentage of completion), waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitaties. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is immers niet primair gericht op het behalen van financieel rendement, maar op het bereiken van het gewenste voorzieningenniveau voor inwoners en bedrijven. De percentage of completion (Poc) methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. Daarnaast is deze methode eenvoudig toepasbaar en kan eenduidig worden gehanteerd voor alle positieve grondexploitaties die door de gemeente worden uitgevoerd.

Bij toepassing van de Poc-methode wordt voor wat betreft de berekeningsmethodiek en de planinhoudelijke uitgangspunten niet afgeweken van de grondexploitatie of herziening zoals deze tot en met het verslagjaar door het college en/of de raad zijn vastgesteld. De tussentijdse winst wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. Indien nog geen gronden zijn verkocht is er dus nog geen sprake van gerealiseerde winst. Maatgevend is de realisatie tot en met het lopende jaar ten opzichte van het totaal van de kosten en opbrengsten van de grondexploitatie. Bij de berekening van de tussentijdse winst volgens Poc-methode worden de volgende formules gehanteerd:

$\% \text{ kostenrealisatie} \times \% \text{ opbrengstrealisatie} = \% \text{ Poc}$
$\% \text{ Poc} \times \text{verwachte winst} = \text{tussentijdse winstneming}$

Op de verwachte winst worden de project specifieke risico's becijferd en in mindering gebracht. Bij de gemeente Heeze-Leende hanteren we daarom bij de berekening van de tussentijdse winstneming het verwachte resultaat volgens het worst case scenario.

Vanwege de eenduidigheid en eenvoud worden geen uitzonderingen gemaakt voor het toepassen van de Poc-methode. Dit betekent dat de Poc-methode moet worden gehanteerd voor het bepalen van de tussentijdse winstneming.

Toepassing van de Poc-methode op onze grondexploitaties leidt tot de volgende berekening van de in deze jaarrekening verwerkte tussentijdse winstneming:

Bedragen x € 1.000

Exploitatie	% kosten-realisatie	% opbrengsten-realisatie	% Poc (A)	Verwacht resultaat worst case (B)	Tussentijdse winstneming 2022 (= A x B)
De Poortmannen, Heeze	97,4	99,9	97,3	1200	1167
De Breedvennen, Leende	90,2	95,4	86,0	114	98
Centrumplan/Schoolstraat, Leende	69,7	100	69,7	90	63
Domein, Sterksel	85,4	100	85,4	1	1
Gymzaal Marijkeplein, Leende	63,7	100	63,7	1	0
<b>Totaal</b>					<b>1329</b>

De tussentijdse winstneming in 2022 leidt tot een negatief resultaat van € 53.000 (in 2021 tussentijdse winstneming van € 1.382.000). Het tussentijds winstnemen leidt tot een toename/afname van het resultaat vóór bestemming maar betekent ook dat het risico met betrekking tot de grondexploitaties toeneemt. Immers worden winsten al genomen voordat het project helemaal is afgerond en de werkelijke winst definitief is. Om deze risico's te beperken, heeft uw raad bij het vaststellen van de begroting 2019 besloten om de tussentijdse winstneming te storten in een nieuw te vormen reserve grondexploitaties. De toename van de risico's als gevolg van tussentijdse winstneming worden dan gedekt door deze reserve en het resultaat na bestemming wordt niet beïnvloed door de tussentijdse winstnemingen.

## Paragraaf begrotingsrechtmatigheid

Op grond van BBV-artikel 28, lid a moet in de toelichting op de programmarekening een analyse van de afwijkingen tussen begroting na wijziging en realisatie worden gemaakt. Op grond artikel 198, lid 3 Gemeentewet zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten onrechtmatig. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium passend binnen het door de raad uitgezette beleid van belang.

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als: "Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn."

Omdat het budgetrecht van de gemeenteraad formeel van toepassing is op het niveau van programma's wordt hieronder per programma een toelichting gegeven op de onrechtmatige begrotingsafwijkingen.

De algemene lijn is dat begrotingsoverschrijdingen die binnen de beleidskaders van de raad passen niet meegewogen worden in het accountantsoordeel.

Programma	Begroting 2022 na wijzigingen	Rekening 2022	Vershil begroting na wijzigingen - rekening
<b>Lasten</b>			
1 Dienstverlening en bestuur	10.250	10.890	-640
2 Wonen, bedrijven en recreëren	10.618	12.150	-1.531
3 Samen leven en participeren	16.615	16.785	-171
<b>Totaal lasten</b>	<b>37.483</b>	<b>39.825</b>	<b>-2.342</b>
<b>Baten</b>			
1 Dienstverlening en bestuur	29.824	31.513	1.690
2 Wonen, bedrijven en recreëren	5.302	7.328	2.026
3 Samen leven en participeren	2.378	2.639	261
<b>Totaal baten</b>	<b>37.504</b>	<b>41.480</b>	<b>3.977</b>
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>20</b>	<b>1.655</b>	<b>1.635</b>
<b>Toevoegingen aan reserves</b>			
1 Dienstverlening en bestuur	56	106	-50
2 Wonen, bedrijven en recreëren	242	242	
3 Samen leven en participeren			
<b>Toevoegingen aan reserves</b>	<b>298</b>	<b>348</b>	<b>-50</b>
<b>Onttrekkingen aan reserves</b>			
1 Dienstverlening en bestuur	332	251	-82
2 Wonen, bedrijven en recreëren	314	196	-118
3 Samen leven en participeren	241	228	-12
<b>Onttrekkingen aan reserves</b>	<b>887</b>	<b>675</b>	<b>-212</b>
<b>Saldo mutatie reserves</b>	<b>589</b>	<b>327</b>	<b>-262</b>
<b>Saldo na bestemming (resultaat)</b>	<b>609</b>	<b>1.982</b>	<b>1.373</b>

Bedragen x € 1.000

## Analyse begrotingsrechtmatigheid

Op grond van artikel 198, lid 3 Gemeentewet zijn alle begrotingsoverschrijdingen op de lasten onrechtmatig. Voortvloeiend uit de tabel Totaal overzicht begrotingsrechtmatigheid zijn in de onderstaande tabel alleen de lastenoverschrijdingen opgenomen.

Programma	Analyse begrotingsoverschrijdingen		
	Lastenoverschrijding	Onrechtmatigheid, maar telt niet mee voor oordeel	Onrechtmatigheid, telt mee voor het oordeel
<b>Lasten</b>			
1 Dienstverlening en bestuur	-640	-640	
2 Wonen, bedrijven en recreëren	-1.531	-1.531	
3 Samen leven en participeren	-171	-171	
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-2.342</b>	<b>-2.342</b>	
<b>Toevoegingen aan reserves</b>			
1 Dienstverlening en bestuur	-50	-50	
2 Wonen, bedrijven en recreëren			
3 Samen leven en participeren			
<b>Saldo mutatie reserves</b>	<b>-50</b>	<b>-50</b>	
<b>Resultaat</b>	<b>-2.392</b>	<b>-2.392</b>	

## Begrotingsafwijkingen – Wat zegt het BBV

Er kunnen zeven verschillende begrotingsoverschrijdingen worden onderscheiden. In onderstaand overzicht geven we aan wat naar de mening van de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de consequentie van de betreffende overschrijding moet zijn voor het accountantsoordeel.

Soorten begrotingsafwijkingen	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel.
1. Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2. Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
3. Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
4. Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
5. Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X

6.	Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.		
6 a.	<b>Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar</b>		X
6 b.	<b>Geconstateerd na verantwoordingsjaar</b>	X	
7.	Budgetoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen of totaal geautoriseerd budget) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		
7 a.	<b>Jaar van investeren</b>		X
7 b.	<b>Afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren</b>	X	

### Begrotingsafwijkingen - Werkelijk

In de tabel leest u per programma de lastenoverschrijding ten opzichte van de begroting per soort begrotingsafwijking.

Omdat een lastenoverschrijding op programmaniveau een saldo is van meerdere programmaonderdelen, is het mogelijk dat de nadere uitsplitsing van de overschrijdingen leidt tot een hoger bedrag aan overschrijdingen dan het saldo op het programma.

Op bepaalde programmaonderdelen zijn ook lagere lasten dan begroot gerealiseerd. Deze lieten we in het kader van de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid buiten beschouwing tenzij deze relevant zijn voor beoordeling.

De overschrijding in programma 1 Dienstverlening en bestuur telt voor € 609.000 niet mee met het oordeel omdat deze passen binnen het bestaande beleid en telt voor € 31.000 niet mee voor het oordeel omdat hier direct gerelateerde baten tegenover staan.

De overschrijding in programma 2 Wonen, bedrijven en recreëren telt voor € 1.181.000 niet mee met het oordeel omdat deze passen binnen het bestaande beleid en telt voor € 350.000 niet mee voor het oordeel omdat hier direct gerelateerde baten tegenover staan.

De overschrijding in programma 3 Samen leven en participeren telt voor € 149.000 niet mee met het oordeel omdat deze passen binnen het bestaande beleid en telt voor € 21.000 niet mee voor het oordeel omdat hier direct gerelateerde baten tegenover staan.

Bij de overschrijding in de reserves van programma 1 Dienstverlening en bestuur telt voor € 50.000 niet mee met het oordeel omdat deze passen binnen het bestaande beleid.

Samengevat:

Programma	Budgetoverschrijding	Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid	Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten
1   Dienstverlening en bestuur	-640	-609	-31
2   Wonen, bedrijven en recreëren	-1.531	-1.181	-350
3   Samen leven en participeren	-171	-149	-21
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-2.342</b>	<b>-1.939</b>	<b>-402</b>
1   Dienstverlening en bestuur	-50	-50	0
<b>Saldo mutatie reserves</b>	<b>-50</b>	<b>-50</b>	<b>0</b>
<b>Resultaat</b>	<b>-2.392</b>	<b>-1.989</b>	<b>-402</b>

(bedragen \* € 1.000)

### **Conclusie**

Op basis van interne analyse constateerden we alleen begrotingsonrechtmatigheden die niet meetellen voor het accountantsoordeel.



# Jaarrekening

## Overzicht van baten en lasten

Tabel 11.0

Bedragen x € 1.000

Programma	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijzigingen	Rekening 2022	Verschil begroting na wijzigingen - rekening
<b>Lasten</b>					
1 Dienstverlening en bestuur	9.889	9.707	10.250	10.890	-640
2 Wonen, bedrijven en recreëren	13.136	9.603	10.618	12.150	-1.531
3 Samen leven en participeren	16.395	16.413	16.615	16.785	-171
<b>Totaal lasten</b>	<b>39.420</b>	<b>35.723</b>	<b>37.483</b>	<b>39.825</b>	<b>-2.342</b>
<b>Baten</b>					
1 Dienstverlening en bestuur	27.619	28.098	29.824	31.513	1.690
2 Wonen, bedrijven en recreëren	9.158	5.232	5.302	7.328	2.026
3 Samen leven en participeren	3.524	2.511	2.378	2.639	261
<b>Totaal baten</b>	<b>40.301</b>	<b>35.842</b>	<b>37.504</b>	<b>41.480</b>	<b>3.977</b>
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>880</b>	<b>119</b>	<b>20</b>	<b>1.655</b>	<b>1.635</b>
<b>Toevoegingen aan reserves</b>					
1 Dienstverlening en bestuur	579	524	56	106	-50
2 Wonen, bedrijven en recreëren	208		242	242	
3 Samen leven en participeren					
<b>Toevoegingen aan reserves</b>	<b>788</b>	<b>524</b>	<b>298</b>	<b>348</b>	<b>-50</b>
<b>Onttrekkingen aan reserves</b>					
1 Dienstverlening en bestuur	332	85	332	251	-82
2 Wonen, bedrijven en recreëren	293	190	314	196	-118
3 Samen leven en participeren	165	131	241	228	-12
<b>Onttrekkingen aan reserves</b>	<b>789</b>	<b>405</b>	<b>887</b>	<b>675</b>	<b>-212</b>
<b>Saldo mutatie reserves</b>	<b>2</b>	<b>-119</b>	<b>589</b>	<b>327</b>	<b>-262</b>
<b>Saldo na bestemming (resultaat)</b>	<b>882</b>	<b>0</b>	<b>609</b>	<b>1.982</b>	<b>1.373</b>

# Toelichting op het overzicht van baten en lasten

## Analyse van de afwijkingen per programma

In de volgende analyse op programmaniveau worden de afwijkingen ten opzichte van de begroting toegelicht.

### Programma 1: Dienstverlening en bestuur

Tabel 11.1

Bedragen x € 1.000

Thema	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijzigingen	Rekening 2022	Vershil begroting na wijzigingen - rekening
<b>Lasten</b>					
1.1 Bestuur	1.023	1.282	1.307	1.479	-172
1.2 Samenwerking	228	205	205	214	-9
1.3 Openbare orde en veiligheid	1.495	1.317	1.347	1.393	-46
1.4 Burgerzaken	517	482	482	524	-42
1.5 Algemene dekkingsmiddelen	183	79	113	121	-8
1.6 Overhead	6.332	6.264	6.691	6.811	-120
1.7 Overige baten en lasten	60	30	30	302	-272
1.8 Vennootschapsbelasting	50	47	75	46	29
<b>Totaal lasten</b>	<b>9.889</b>	<b>9.707</b>	<b>10.250</b>	<b>10.890</b>	<b>-640</b>
<b>Baten</b>					
1.1 Bestuur	2			31	31
1.2 Samenwerking					
1.3 Openbare orde en veiligheid	151	105	155	160	5
1.4 Burgerzaken	241	164	164	241	77
1.5 Algemene dekkingsmiddelen	27.132	27.775	29.464	30.891	1.427
1.6 Overhead	91	53	40	55	15
1.7 Overige baten en lasten	1			136	136
1.8 Vennootschapsbelasting					
<b>Totaal baten</b>	<b>27.619</b>	<b>28.098</b>	<b>29.824</b>	<b>31.513</b>	<b>1.690</b>
<b>Saldo van baten en lasten programma 1</b>	<b>17.730</b>	<b>18.391</b>	<b>19.573</b>	<b>20.623</b>	<b>1.050</b>
Toevoegingen aan reserves	579	524	56	106	-50
Onttrekkingen aan reserves	332	85	332	251	-82
<b>Saldo mutatie reserves</b>	<b>-247</b>	<b>-439</b>	<b>276</b>	<b>145</b>	<b>-132</b>
<b>Saldo na bestemming programma 1</b>	<b>17.483</b>	<b>17.952</b>	<b>19.849</b>	<b>20.768</b>	<b>918</b>

## Afwijkingen

Bedragen x € 1.000

Thema / omschrijving	S/I *	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
<b>1.1 Bestuur</b>					
Zie algemene baten en lasten (1.7)					
<i>College B&amp;W</i>	I	-146			-146
In 2022 heeft er een overschrijding plaatsgevonden t.o.v. de begrote kosten voor de verkiezingen. Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt m.b.t. begeleiding APPA en de onttrekking van wachtgelden. Tot slot is een gedeelte van de overschrijding te verklaren door een hoger CAO en de daaraan gekoppelde lasten die op dit grootboek drukken.					
<i>Overige verschillen &lt;10K</i>		-26	31		5
<b>Totaal afwijkingen product 1.1 Bestuur</b>		-172	31		-141
<b>1.2 Samenwerking</b>					
Een overschrijding als gevolg van contributie VNG.					
<i>Overige verschillen &lt;10K</i>		-9			-9
<b>Totaal afwijkingen product 1.2 Samenwerking</b>		-9			-9
<b>1.3 Openbare orde en veiligheid</b>					
<i>Brandweergarages</i>	S	6	12		18
Schoonmaakkosten voor de brandweerkazerne Heeze zijn nagefactureerd. Daardoor zijn de huuropbrengsten hoger dan initieel begroot.					
<i>Integraal veiligheidsbeleid</i>	I	-57	-7		-64
In 2022 is er meer besteed aan integraal veiligheidsbeleid. Dit heeft te maken met een structurele overschrijding van advieskosten. O.a. 'Ondermijning 2022' ligt hier ten grondslag aan.					
<i>Overige verschillen &lt;10K</i>		5	-0		5
<b>Totaal afwijkingen product 1.3 Openbare orde en veiligheid</b>		-46	5		-41
<b>1.4 Burgerzaken</b>					
<i>Secretarieleges</i>	I	-31	62		31
Door Corona zijn er in 2022 meer mensen die reisdocumenten hebben aangevraagd dan vooraf geprognostiseerd. Bovendien is er ook de trend dat mensen enerzijds eerder reisdocumenten vervangen vanwege uiterlijke veranderingen en anderzijds kiest men er vaker voor om zowel een paspoort en een identiteitskaart in het bezit te hebben. Meer leges reisdocumenten zorgt ook voor meer kosten. Dit verklaart aan de ene kant de hogere lasten en aan de andere kant de hoger uitgevallen baten. Tot slot waren er in 2022 ook meer leges door huwelijken op duurdere locaties. Uiteindelijk zorgt dit gezamenlijk voor een positief saldo op dit item.					
<i>Overige verschillen &lt;10K</i>		-11	14		4
<b>Totaal afwijkingen product 1.4 Burgerzaken</b>		-42	77		35

Thema / omschrijving	S/I *	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
<b>1.5 Algemene dekkingsmiddelen</b>					
<i>Deelnemingen De Bulders</i>	I	-0	50		50
De van De Bulders Woningbouw CV ontvangen premie garantstelling was niet geraamd. De premie is gestort in de reserve garantstelling De Bulders (zie product 1.7).					
<i>Deelneming BNG</i>	I	-0	13		13
Er is in 2022 meer dividend ontvangen dan begroot					
<i>Kapitaallasten</i>	I	-1	87		87
In 2022 blijkt toch geen nieuwe lening nodig te zijn. De verwachte rente is daardoor lager dan begroot. Daarnaast was de rente van het schatkistbankieren vanaf het derde kwartaal na een lange tijd weer positief, wat de afwijking ook deels verklaart. De rente op geactiveerde uitgaven is tenslotte lager dan begroot omdat diverse investeringen vertraging hebben opgelopen.					
<i>Uitvoering wet WOZ woningen</i>	I	-14			-14
Hogere lasten als gevolg van proceskosten.					
<i>Heffing en invordering gemeentelijke belastingen</i>	I	6	9		15
Meer debiteuren betalen te laat. De verschuldigde bedragen zijn ook groter waardoor meer dwangbevelkosten in rekening zijn gebracht dan verwacht in 2022.					
<i>Gemeentefonds</i>	I		2.389		2.389
De september en decembercirculaire zijn cijfermatig niet in de begroting 2022 verwerkt. Via het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2022 worden deze mutaties toegelicht.					
<i>Integratie-uitkering sociaal domein</i>	I		-1.139		-1.139
<i>Overige verschillen &lt;10K</i>		-0	19		19
<b>Totaal afwijkingen product 1.5 Algemene dekkingsmiddelen</b>		-8	1.427		1.419
<b>1.6 Overhead</b>					
<i>Personeel en organisatie</i>	I	154	9		163
<i>Organisatieontwikkeling</i>	I	39			39
<i>Bedrijfsvoering GRSA2</i>	I	-274			-274
Een nadeel t.o.v. de begroting. Voor details zie jaarstukken GRSA2.					
<i>Voorlichting</i>	I	-32			-32
De Podcastserie in 2022 was niet begroot. Verder kan de overschrijding worden verklaard door diverse kosten m.b.t. verkiezingen, fotoshoots, infoavonden e.d.					
<i>Vervoermiddelen/tractie</i>	I	24			24
Er is een achterstand in de aanschaf van voertuigen.					
<i>Overige verschillen &lt;10K</i>		-31	6		-25
<b>Totaal afwijkingen product 1.6 Overhead</b>		-120	15		-105

Thema / omschrijving	S/I *	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
<b>1.7 Overige baten en lasten</b>					
<i>Algemene baten en lasten</i>	I	-302	136	0	-167
De lasten WKR 2022 die hier terugkomen zijn begroot bij raad en raadscommissies. Conform BBV voorschriften is er daarnaast in 2022 een voorziening verlofsparen gevormd.					
<i>Onvoorziene uitgaven</i>	I	30			30
In 2022 is er geen aanspraak gemaakt op de post onvoorziene uitgaven					
Begrotingssaldo 2022					
<i>Overige verschillen &lt;10K</i>					
<b>Totaal afwijkingen product 1.7 Overige baten en lasten</b>		-272	136	0	-137
<b>1.8 Vennootschapsbelasting</b>					
<i>Vennootschapsbelasting (VpB)</i>	I	29			29
Vennootschapsbelasting 2018 t/m 2022					
<i>Overige verschillen &lt;10K</i>					
<b>Totaal afwijkingen product 1.8 Vennootschapsbelasting</b>		29			29
<b>Totaal structurele afwijkingen</b>	S	6	12		18
<b>Totaal incidentele afwijkingen</b>	I	-646	1.678	-132	900
<b>Totaal reguliere afwijkingen programma 1</b>		-640	1.690	-132	918

## Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren

Tabel 11.2

Bedragen x € 1.000

Thema		Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijzigingen	Rekening 2022	Vershil begroting na wijzigingen - rekening
<b>Lasten</b>						
2.1	Wonen en bouwen	3.763	1.709	2.409	3.082	-673
2.2	Openbare ruimte	3.008	2.613	2.648	2.741	-93
2.3	Ruimtelijke ordening	361	228	240	445	-204
2.4	Milieu	991	499	663	526	137
2.5	Afval	1.323	1.427	1.427	1.359	68
2.6	Water	1.568	1.633	1.633	1.682	-49
2.7	Economische zaken	783	237	267	926	-659
2.8	Recreatie en toerisme	1.340	1.256	1.331	1.388	-57
<b>Totaal lasten</b>		<b>13.136</b>	<b>9.603</b>	<b>10.618</b>	<b>12.150</b>	<b>-1.531</b>
<b>Baten</b>						
2.1	Wonen en bouwen	2.719	680	680	1.415	735
2.2	Openbare ruimte	219	66	135	189	54
2.3	Ruimtelijke ordening	142	41	41	185	144
2.4	Milieu	578	6	6	76	70
2.5	Afval	1.954	1.812	1.812	1.984	172
2.6	Water	2.101	2.247	2.247	2.352	105
2.7	Economische zaken	1.054	153	153	733	581
2.8	Recreatie en toerisme	391	229	229	394	165
<b>Totaal baten</b>		<b>9.158</b>	<b>5.232</b>	<b>5.302</b>	<b>7.328</b>	<b>2.026</b>
<b>Saldo van baten en lasten programma 2</b>		<b>-3.978</b>	<b>-4.371</b>	<b>-5.316</b>	<b>-4.821</b>	<b>495</b>
Toevoegingen aan reserves		208		242	242	
Onttrekkingen aan reserves		293	190	314	196	-118
<b>Saldo mutatie reserves</b>		<b>85</b>	<b>190</b>	<b>72</b>	<b>-46</b>	<b>-118</b>
<b>Saldo na bestemming programma 2</b>		<b>-3.894</b>	<b>-4.181</b>	<b>-5.245</b>	<b>-4.868</b>	<b>377</b>

## Afwijkingen

Bedragen x € 1.000

Thema / omschrijving	S/I *	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
<b>2.1 Wonen en bouwen</b>					
<i>Bouwgrondexploitatie algemeen</i>	I	10	2		12
<i>Grex Breedvennen</i> De baten en lasten met betrekking tot de grondexploitaties, die jaarlijks fluctueren, worden jaarlijks afgewikkeld ten laste resp. ten gunste van de balans (verwerkt als onderhanden werk). Dit geldt ook voor de aan de grondexploitaties toegerekende overhead. Een nadere toelichting op de grondexploitaties is opgenomen in de paragraaf Grondbeleid.	I	-581	479		-102
<i>Grex Bulders</i> Een nadere toelichting op de Bulders is terug te vinden in de jaarrekening onder grote projecten en in de paragrafen weerstandsvermogen en risicobeheersing en de paragraaf verbonden partijen.	I	-270	35		-235
<i>Grex Domein Sterksel-Averbodeweg</i> De baten en lasten met betrekking tot de grondexploitaties, die jaarlijks fluctueren, worden jaarlijks afgewikkeld ten laste resp. ten gunste van de balans (verwerkt als onderhanden werk). Dit geldt ook voor de aan de grondexploitaties toegerekende overhead. Een nadere toelichting op de grondexploitaties is opgenomen in de paragraaf Grondbeleid.	I	0	-12		-12
<i>Grex Centrumplan Schoolstraat Leende</i> De baten en lasten met betrekking tot de grondexploitaties, die jaarlijks fluctueren, worden jaarlijks afgewikkeld ten laste resp. ten gunste van de balans (verwerkt als onderhanden werk). Dit geldt ook voor de aan de grondexploitaties toegerekende overhead. Een nadere toelichting op de grondexploitaties is opgenomen in de paragraaf Grondbeleid.	I	-0	43		43
<i>De Bulders NIET ZIJNDE grondtransacties</i>	I	-160	223		64
<i>Woningbouw</i>	I	21	-68		-47
<i>Overige aangelegenheden betr de volkshuisvesting</i>	I				
<i>Bouw-, woning- en welstandstoezicht</i> De Omgevingswet is wederom uitgesteld. Het budget van 167K is derhalve overgeheveld naar 2023. Daarnaast heeft de omgevingsdienst niet alle werkzaamheden uit kunnen voeren m.b.t. agrarische vergunningen en controles die waren opgenomen in het werkprogramma 2022.	I	318	1		319
<i>Bouwleges</i>	I		21		21
<i>Overige verschillen &lt; 10K</i>		-11	10		-1
<b>Totaal afwijkingen product 2.1 Wonen en bouwen</b>		<b>-673</b>	<b>735</b>		<b>62</b>
<b>2.2 Openbare ruimte</b>					
<i>Mutaties reserves programma 2 HL</i>	I			-118	-118
<i>Wegen, straten en pleinen</i> In 2022 is er een stijging geweest in aanvragen degeneratie waardoor de baten hoger zijn uitgevallen dan begroot. De kosten i.r.t. gladheidsbestrijding zijn hoger uitgevallen dan begroot doordat de strooi beurten duurder zijn geworden. Echter, door een achterstand in de reconstructie van wegen en de daaraan gekoppelde uitgave zorgt dit in het totaalbeeld voor een positief saldo.	I	65	58		123
<i>Openbare verlichting</i> De afgelopen jaren zijn de kosten voor de openbare verlichting gestegen. Hogere kosten voor verbruik en energiebelasting, toename areaal (meer verbruik) en minder verduurzaming hebben dit veroorzaakt waardoor het begrote bedrag niet toereikend is.	S	-55			-55



Thema / omschrijving	S/I *	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
<b>Straatmeubilair</b>	I	31	4		35
Er zijn in 2022 minder verkeersonderzoeken verricht dan verwacht.					
<b>Verkeersplannen en verkeersveiligheid</b>	I	-138	-1		-139
Voor het mobiliteitsplan en de advieskosten algemeen zijn budgetten overgeheveld van 2021 naar 2022. Uitgaven hebben ook plaatsgevonden, terwijl deze door de overheveling niet waren begroot. Dit zorgt voor de overschrijding. Verder zijn de personele lasten in 2022 hoger dan begroot.					
<b>Waterlossingen en bermsloten</b>	I	-10			-10
Er is 10k aan dieseltoeslag in rekening gebracht door de leverancier wegens toenemende brandstofprijzen. Dit is niet begroot.					
<b>Overige verschillen &lt; 10K</b>		15	-8		7
<b>Totaal afwijkingen product 2.2 Openbare ruimte</b>		-93	54		-40
<b>2.3 Ruimtelijke ordening</b>					
<b>Bestemmingsplannen</b>	I	-206	144		-62
Er zijn in 2022 meer aanvragen voor afwijken van het bestemmingsplan ontvangen dan verwacht, waardoor de legesopbrengst hoger is uitgevallen dan primair begroot. Daarnaast heeft de geplande onttrekking voor een woningonderzoek in 2022 niet plaatsgevonden en is in 2022 maar één bijdrage aan de landschapsprojecten verstrekt. Aan de lasten kant zijn er in 2022 meer planologische werkzaamheden verricht dan verwacht en zijn de personele lasten hoger dan begroot.					
<b>Overige verschillen &lt; 10K</b>		2			2
<b>Totaal afwijkingen product 2.3 Ruimtelijke ordening</b>		-204	144		-60
<b>2.4 Milieu</b>					
<b>Milieubeheer</b>	I	178	29		207
<u>Uitgaven milieu algemeen</u>					
De bedoeling was in 2022 stappen te zetten m.b.t. de warmtetransitie. Door te kort aan personele capaciteit is de warmtetransitie niet verder opgepakt. Bovendien was het de insteek om in 2022 stappen te zetten binnen de verschillende thema's van het duurzaamheidsbeleid. Echter, doordat andere lopende processen meer tijd hebben gekost is er een capaciteitsprobleem ontstaan waardoor de keuze is gemaakt om in te zetten op lopende processen.					
<b>Overige verschillen &lt; 10K</b>		-41	42		1
<b>Totaal afwijkingen product 2.4 Milieu</b>		137	70		207
<b>2.5 Afval</b>					
<b>Afvalinzameling en -verwerking</b>	I	68			68
In de begroting is uitgegaan van 1000 ton restafval à € 90. Dit is geworden 890 ton á € 83. De inzamelkosten van m.n. pmd, papier en GFT zijn hoger uitgevallen (meer aanbod), die van restafval zijn daarentegen weer iets lager. Ook was er in de begroting 2022 nog geen rekening gehouden met de inzameling van blad. De milieustraat Valkenswaard en de milieustraat Geldrop zijn juist weer aanzienlijk goedkoper uitgevallen dan begroot.					
<b>Afvalstoffenheffing</b>	I		172		172
In de begroting is uitgegaan van een papierprijs van € 75/ton en van 950 ton in te zamelen papier. De papierprijs schoot eind 2021 omhoog tot een max van € 177 in het 2e kwartaal 2022. Er is uiteindelijk 860 ton ingezameld tegen een gemiddeld dagtarief van € 145/ton. Een meeropbrengst van € 60K. Het textiel was in 2021 € 0 waard en heeft uiteindelijk in 2022 toch nog € 11K opgebracht. Dit heeft dus ook een meeropbrengst tot gevolg gehad.					
<b>Overige verschillen &lt; 10K</b>					
<b>Totaal afwijkingen product 2.5 Afval</b>		68	172		240

Thema / omschrijving	S/I *	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
<b>2.6 Water</b>					
<i>Riolen en rioolgemalen</i> Door een hoger verbruik (o.a. uitbreiding aantal pompen) en hogere kosten voor elektriciteit is deze overschrijding ontstaan.	S	-49	19		-31
<i>Rioolrechten</i>	I		86		86
<b>Totaal afwijkingen product 2.6 Water</b>		-49	105		55
<b>2.7 Economische zaken</b>					
<i>Economische ontwikkeling</i> In 2022 is een budgetoverheveling opgenomen. Voor zowel de herinrichting van de Kapelstraat en Jan Deckersstraat als de ontwikkeling van het gebied rondom het gemeentehuis zijn reeds opdrachten verstrekt. Om diverse redenen hebben deze wat vertraging opgelopen waardoor de kosten niet in 2022 gemaakt zijn, maar in 2023 gemaakt gaan worden. Verder zijn de personele lasten lager uitgevallen dan begroot.	I	51	2		54
<i>Grex Industrierrein De Poortmannen</i> De baten en lasten met betrekking tot de grondexploitaties, die jaarlijks fluctueren, worden jaarlijks afgewikkeld ten laste resp. ten gunste van de balans (verwerkt als onderhanden werk). Dit geldt ook voor de aan de grondexploitaties toegerekende overhead. Een nadere toelichting op de grondexploitaties is opgenomen in de paragraaf Grondbeleid.	I	-686	703		17
<i>Agrarische zaken, jacht en visserij</i> De verkoop van de gronden vindt pas in 2023 plaats.	I	-22	-124		-146
<i>Overige verschillen &lt; 10K</i>		-2	-1		-3
<b>Totaal afwijkingen product 2.7 Economische zaken</b>		-659	581		-78
<b>2.8 Recreatie en toerisme</b>					
<i>Stimulering toerisme</i> Op het gebied van onderhoud is er budget over. Er is door Routebureau Brabant namelijk naast structureel onderhoud in 2022 geen extra onderhoud gepleegd aan de routes.	I	26			26
<i>Toeristenbelasting</i> Het aantal overnachtingen in 2022 was groter dan begroot.	I	5	80		85
<i>Openbaar groen</i> In 2022 zijn er geen curatieve maatregelen bestrijding eikenprocessierupsen nodig geweest. De overlast van de eikenprocessierups was lager dan voorgaande jaren wat als logisch gevolg heeft dat er ook lagere kosten zijn geweest in 2022 m.b.t. preventieve maatregelen. De post ingeleend personeel was echter niet begroot in 2022 en hier is wel gebruik van gemaakt. Dit zorgt voor een uiteindelijke overrealisatie op dit grootboek.	I	-30	4		-25
<i>Bos- en natuurterreinen</i> De kosten m.b.t. uitvoer Natuur en Landschapsbeheer door middel van begrazing de Grote Heide en bosverjonging zijn hierop geboekt in 2022 evenals de kosten m.b.t. de bestrijding van de Aziatische duizendknop. Daar staan subsidies vanuit de Provincie tegenover. Gemaakte kosten zijn uiteindelijk hoger geweest dan de ontvangen subsidies.	I	-95	82		-13
<i>Openluchtrecreatie</i> Er zijn een aantal vacatures niet ingevuld waardoor de personele lasten aanzienlijk lager uitvallen dan begroot.	I	44			44
<i>Overige verschillen &lt; 10K</i>		-8	-1		-9
<b>Totaal afwijkingen product 2.8 Recreatie en toerisme</b>		-57	165		108

Thema / omschrijving	S/I *	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
<b>Totaal structurele afwijkingen</b>	<b>S</b>	<b>-104</b>	<b>19</b>		<b>-86</b>
<b>Totaal incidentele afwijkingen</b>	<b>I</b>	<b>-1.427</b>	<b>2.008</b>	<b>-118</b>	<b>463</b>
<b>Totaal reguliere afwijkingen programma 2</b>		<b>-1.531</b>	<b>2.026</b>	<b>-118</b>	<b>377</b>

## Programma 3: Samen leven en Participeren

Tabel 11.3

Bedragen x € 1.000

Thema		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Rekening 2021	Vershil begroting na wijzigingen - rekening
<b>Lasten</b>						
3.1	Onderwijs	1.639	1.670	1.707	1.902	-195
3.2	Jeugd	3.571	4.033	3.814	3.608	206
3.3	Maatschappelijke ondersteuning	3.740	3.938	3.972	3.858	114
3.4	Gezondheid	602	620	620	612	8
3.5	Participatie	4.457	3.997	4.112	4.286	-174
3.6	Dorpshuizen	949	844	1.007	995	12
3.7	Sport	886	800	832	957	-125
3.8	Cultuur	551	511	551	567	-16
<b>Totaal lasten</b>		<b>16.395</b>	<b>16.413</b>	<b>16.615</b>	<b>16.785</b>	<b>-171</b>
<b>Baten</b>						
3.1	Onderwijs	350	315	342	406	64
3.2	Jeugd	57				
3.3	Maatschappelijke ondersteuning	69	48	48	60	13
3.4	Gezondheid	10			9	9
3.5	Participatie	2.675	1.924	1.759	1.893	134
3.6	Dorpshuizen	103	108	108	114	6
3.7	Sport	258	111	116	151	36
3.8	Cultuur	3	5	5	5	0
<b>Totaal baten</b>		<b>3.524</b>	<b>2.511</b>	<b>2.378</b>	<b>2.639</b>	<b>261</b>
<b>Saldo van baten en lasten programma 3</b>		<b>-12.872</b>	<b>-13.902</b>	<b>-14.237</b>	<b>-14.146</b>	<b>90</b>
Toevoegingen aan reserves						
Onttrekkingen aan reserves		165	131	241	228	-12
<b>Saldo mutatie reserves</b>		<b>165</b>	<b>131</b>	<b>241</b>	<b>228</b>	<b>-12</b>
<b>Saldo na bestemming programma 3</b>		<b>-12.707</b>	<b>-13.771</b>	<b>-13.996</b>	<b>-13.918</b>	<b>78</b>

## Afwijkingen

Bedragen x € 1.000

Thema / omschrijving	S/I *	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
<b>3.1 Onderwijs</b>					
<i>Huisvesting primair onderwijs</i>	I	-80	10		-69
Huisvesting primair onderwijs is structureel te laag begroot. Verder wordt de begroting HL geïndexeerd a.d.h.v. de begrotingsindex. Bij de huurcontracten voor o.a. kinderopvang wordt de bij vastgoed gebruikelijke consumentenprijs index (CPI) van het CBS gebruikt. Die is de laatste tijd fors hoger dan de begrotingsindex, waardoor er een afwijking is ontstaan in 2022. Bovendien zijn er extra onderhoudskosten geweest voor de Talentoren in 2022 en structureel hogere kapitaallasten voor basisschool De Triangel.					
<i>Huisvesting speciaal onderwijs</i>	I	-26			-26
Overschrijding op huisvesting speciaal onderwijs is grotendeels te verklaren door de hoger uitgevallen huurlasten.					
<i>Lokaal onderwijsbeleid</i>	I	-43	-7		-49
De huisvestigingsonderzoek heeft niet plaatsgevonden in 2022. Verder zijn er meer VVE-indicaties afgegeven met een hoger tarief.					
<i>Leerlingenvervoer</i>	I	-29			-29
Meer leerlingen en meer scholen die niet te combineren zijn. Dit zorgt voor meer ritten en daarnaast een hoger tarief.					
<i>Peuteropvang</i>	I	-0	41		41
<i>Overige verschillen &lt; 10K</i>		-17	19		2
<b>Totaal afwijkingen product 3.1 Onderwijs</b>		-195	64		-131
<b>3.2 Jeugd</b>					
<i>1e lijnsloket jeugd</i>	I	-28			-28
Voor voorkomen huiselijk geweld zijn er gelden overgeheveld naar 2022. Deze zijn echter niet besteed in 2022 ivm vertraagde respons door Veilig Thuis op het verzoek om trainingen te geven. Daarentegen is de door het college ingestemde verhoging van € 47k m.b.t. 0e&1e lijn budget uitvoeringskosten niet meegenomen in de Berap 2022. Gevolg is dat er onder aan de streep een overschrijding is op 1e lijns loket jeugd.					
<i>Individuele voorzieningen natura jeugd</i>	I	185			185
Minder jongeren in verblijf t.o.v. 2021 en minder afname van jeugdzorg van de duurdere vormen van jeugdzorg.					
<i>Landelijk ingekochte jeugdhulp</i>	I	50			50
Lagere instroom van cliënten op landelijke zorg dan verwacht.					
<i>Jeugdbescherming en jeugdreclassering</i>	I	18			18
Minder opgelegde beschermingsmaatregelen en jeugdreclassering door de kinderrechter in 2022.					
<i>Algemene voorzieningen jeugd</i>	I	-19			-19
<i>Overige verschillen &lt; 10K</i>		-0			-0
<b>Totaal afwijkingen product 3.2 Jeugd</b>		206			206
<b>3.3 Maatschappelijke ondersteuning</b>					
<i>Collectief vervoer</i>	I	22			22
In 2022 hebben we nog enige maanden gehad waar het aantal vervoersbewegingen (ritten) minder was als gevolg van corona. Dit vertaald zich in lagere kosten.					

Thema / omschrijving	S/ *	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
<i>1e lijnsloket Wmo</i>	I	-78	18		-61
Van 2021 naar 2022 is € 24k overgeheveld voor onafhankelijke clientondersteuning. Er zijn uiteindelijk minder trajecten clientondersteuning ingezet dan vooraf begroot. Verder had de helft van de te betalen kosten voor Veilig Thuis ten laste moeten komen van GBR 66082000. In het totaal van de Wmo - maatwerkvoorzieningen (o.a. bij individueel vervoer) is de taakstelling behaald.					
<i>Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel Wmo</i>	I	12			12
Op het gebied van huishoudelijke hulp is er 4% minder uitgegeven dan begroot. De raming van de uitgaven is gebaseerd op diverse kengetallen (aantal gebruikers, tarief, gemiddeld aantal uren). Het aantal gebruikers in 2022 is wat lager uitgevallen, dit mede als gevolg, van de langere wachttijden bij aanbieders. Eind 2022 was dit vraagstuk niet (meer) aan de orde. Voor de post begeleiding zijn bij zorg in natura meer uitgaven dan begroot. Bij de post begeleiding (pgb) is nagenoeg hetzelfde bedrag minder besteed. In zijn totaliteit is de post begeleiding in 2022 qua kosten nagenoeg neutraal. Op de post individueel vervoer zijn minder uitgaven, als gevolg van een eerder ingezette beleidswijziging. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor lokaal vervoer en niet voor bovenregionaal vervoer, dit conform het wettelijke kader / taken van de gemeenten. Compensatie t.g.v. Corona vallen ook onder dit grootboek. Deze kosten worden nog uitbetaald / ingediend door aanbieders. Definitieve afhandeling, werwerking wordt regionaal afgestemd en nadien afgehandeld.					
<i>PGB Wmo</i>	I	79			79
Voor de post begeleiding zijn bij zorg in natura meer uitgaven dan begroot. Bij de post begeleiding (pgb) is minder besteed. In zijn totaliteit is er v.w.b. pgb begeleiding WMO een onderrealisatie in 2022.					
<i>Transformatiebudget</i>	I	68			68
<i>Overige verschillen &lt; 10K</i>		11	-5		6
<b>Totaal afwijkingen product 3.3 Maatschappelijke ondersteuning</b>		114	13		127
<b>3.4 Gezondheid</b>					
<i>Gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD)</i>	I	11			11
<i>Overige verschillen &lt; 10K</i>		-3	9		6
<b>Totaal afwijkingen product 3.4 Gezondheid</b>		8	9		17
<b>3.5 Participatie</b>					
<i>Opvang asielzoekers</i>	I	-49	110		61
Salariskosten gemaakt voor opvang mogen wij doorbelasten aan het COA. Hiervoor was geen bedrag opgenomen in de begroting 2022. De origine loonsom van betreffende afdelingen of medewerkers zijn verwerkt volgens de capaciteitsplanning en dus komen deze niet rechtstreeks op de opvang asielzoekers. De coördinator van de Gemeente heeft aangegeven welke uren en hoeveel we mogen doorbelasten aan het COA vandaar dit positieve resultaat. Deze kosten gaan we in 2023 declareren.					
<i>Bijstand</i>	I	200	-26		174
In 2022 is er een toename geweest van het uitkeringen bestand +6 (90-> 96). De instroom tov 2021 is +7 hoger en de uitstroom is -18 lager. In 2022 zijn er ook meer uitkeringen aan vergunninghouders verstrekt. Het begrote bedrag is op de verkeerde Gbr/kostensoort begroot. Dit had overgeheveld dienen te worden naar loonkostensubsidies, hierdoor ontstaat er een vertekenend beeld. Het begrote bedrag en het ontvangen budget van het min. SZW zijn namelijk op 2 verschillende kostensoorten geraamd en geboekt. Tot slot is er een incidentele afboeking geweest van een vordering Pw wat zijn invloed heeft op de totale hoogte van de baten.					
<i>IOAW/IOAZ</i>	I	100	8		107
De verwachte crisis is uitgebleven. De mensen die nu in de uitkering zitten vragen meer inspanning om bemiddeling te bereiken. Ondanks dat is het uitkeringsbestand nagenoeg gelijk gebleven.					
<i>Uitkeringen zelfstandigen (BUIG)</i>	I	2	-47		-45
Betreft een correctie op een foutieve administratieve verwerking van de in een vorig dienstjaar verstrekte geldlening voor Bbz Levensonderhoud naar een Bbz lening voor Bedrijfskapitaal.					
<b>Totaal afwijkingen product 3.7 Sport</b>		-125	36		-89

Thema / omschrijving	S/ *	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
<i>Loonkostensubsidies</i>	I	-129			-129
Zoals vermeld bij Bijstand, is het begrote bedrag verkeerd weggezet. Hierdoor is op loonkostensubsidies alleen de realisatie in 2022 geboekt.					
<i>Bijstand zelfstandigen (BBZ)</i>	I	43	-10		33
Er zijn geen bedrijfskredieten verstrekt in 2022. Door de administratieve overboeking van de in een vorig dienstjaar verstrekte geldlening voor Bbz Levensonderhoud naar de lening voor Bedrijfskapitaal, is dit ook bijgesteld op de benodigde voorziening op de inbaarheid van deze vorderingen. Enerzijds een negatieve boeking op Bbz levensonderhoud en anderzijds een opboeking op Bbz bedrijfskapitaal.					
<i>Bijzondere bijstand/minimavoorzieningen</i>	I	-239	43		-196
De uitgaven zijn voornamelijk opgelopen doordat er aan meer vergunninghouders bijzondere bijstand is verstrekt voor inrichtingskosten. Dit gebeurt in de vorm van een lening. Hierdoor zijn zowel de uitgaven bijzondere bijstand als de debiteurenbaten hoger. Daarnaast is vanuit de mei- en september circulaire het bedrag wat beschikbaar is gesteld voor Energietoeslag niet aangepast in de begroting. Bovendien is het energie voorschot over 2023 reeds (gedeeltelijk) uitbetaald in 2022. De baten voor inzet Sociaal Raadsliedenwerk zijn op hier geboekt. De lasten zijn onder kinderparticipatie opgevoerd.					
<i>Leefgeld Oekraïners</i>	I	-118			-118
<i>TOZO</i>	I	2	20		22
Dit betreffen de aflossingen op de verstrekte TOZO bedrijfskapitalen welke verplicht is gestart op 1-7-2022.					
<i>Sociale werkvoorziening</i>	I	-15			-15
Het budget 2022 wat voor WSW vanuit de mei- en uiteindelijk in de septembercirculaire ter beschikking is gesteld voor Heeze-Leende bedraagt € 958k.					
<i>Participatiebudget</i>	I	35	10		45
<i>Overige verschillen &lt; 10K</i>		-6	26		19
<b>Totaal afwijkingen product 3.5 Participatie</b>		-174	134		-41
<b>3.6 Dorpshuizen</b>					
<i>Beheer accommodatie Het Perron</i>	I	36			36
<i>Overige verschillen &lt; 10K</i>		-24	6		-18
<b>Totaal afwijkingen product 3.6 Dorpshuizen</b>		12	6		18
<b>3.7 Sport</b>					
<i>Sportaangelegenheden algemeen</i>	I	1	49		49
<i>Subsidie sportaccommodaties</i>	I	-21	-1		-22
Tegenover deze uitgaven post staat een inkomstenpost waarin voldoende middelen zitten om deze kosten te dekken.					
<i>Sportcentrum de Pompenmaker</i>	I	-75	-5		-80
Door een hoger verbruik en hogere kosten voor aardgas is deze overschrijding ontstaan.					
<i>Gymnastieklokaal Strabrecht</i>	I	-19	7		-12
<i>Gymnastieklokaal Leenderstrip</i>	I	-27	-1		-28
<i>Overige verschillen &lt; 10K</i>		16	-12		3
<b>3.8 Cultuur</b>					
<i>Kunst en cultuur</i>	I	-18			-18
<i>Historisch archief</i>	I	14			14
<i>Monumentenzorg</i>	I	-12	0		-12
<i>Overige verschillen &lt; 10K</i>		1			1
<b>Totaal afwijkingen product 3.8 Cultuur</b>		-16	0		-15



Thema / omschrijving	S/I *	Afwijking lasten	Afwijking baten	Afwijking reserves	Afwijking saldo
<b>Totaal structurele afwijkingen</b>	<b>S</b>	0	0	0	0
<b>Totaal incidentele afwijkingen</b>	<b>I</b>	-171	261	-12	78
<b>Totaal reguliere afwijkingen programma 3</b>		-171	261	-12	78

## Analyse kredieten

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Beschikbaar krediet	Realisatie t/m 2022	Ruimte	Handhaven of afsluiten?	Toelichting
<b>Investerings in materiële vaste activa</b>					
Vorbereiding toekomstige grondexploitatie Ginderover 58 e.o.	60	39	21	Handhaven	Project stilgelegd tot invoering Omgevingswet
Verduurzaming gemeentehuis	708		708	Handhaven	Uitvoeringjaar werkzaamheden 2023
Vrachtwagen 2021	100		100	Handhaven	Wordt doorgeschoven ivm dat huidig materieel voldoet
Volkswagen Crafter 2x	116		116	Handhaven	Aanbesteding loopt
Frees Ferrarie 2021	10		10	Handhaven	Wordt doorgeschoven ivm dat huidig materieel voldoet
Versnipperaar	28		28	Handhaven	Wordt doorgeschoven ivm dat huidig materieel voldoet
Massey met voorlader	60		60	Handhaven	Is aanbesteed en wordt in 2023 geleverd
Grasveegmachine	15	17	-2	<b>Afsluiten</b>	Aangekocht
Volkswagen Crafter	58		58	Handhaven	Aanbesteding loopt
Vorbereiding politiepost Leende	2.308	24	2.284	Handhaven	
Wegreconstructie Muggenberg	504	470	34	<b>Afsluiten</b>	
Deklaag vervanging Muggenberg	121		121	Handhaven	Handhaven voor nog uit te voeren gedeelte.
Rotonde Geldropseweg	800	24	776	Handhaven	Handhaven voor nog uit te voeren gedeelte.
2 <sup>e</sup> fase Langstraat/Oostrikkerstraat, Leende	135		135	Handhaven	Nog in uitvoering t.b.v. traject 2019-2023
Kruispunt Muggenberg	630		630	Handhaven	Handhaven voor nog uit te voeren gedeelte.
Bruggen 2021	37	33	4	<b>Afsluiten</b>	
Rijbaan Oudenmolen-Kreijl	910	627	283	Handhaven	Handhaven voor nog uit te voeren gedeelte.
Rehabiliteren wegen Somerenseweg	1.100	-149	1.249	Handhaven	Project wordt momenteel uitgevoerd
Vorbereidingskrediet Kloosterlaan	50	44	6	Handhaven	De voorbereiding duurt langer en is nog niet afgerond
Aanvullende maatregelen Sterksel	267	329	-62	<b>Afsluiten</b>	Overschrijding door omvangrijkere bodemsanering dan voorzien
Inrichten entrees/rotondes	50		50	Handhaven	In voorbereiding
Kapelstraat- Jan Deckersstraat	150		150	Handhaven	Handhaven voor uitvoering in 2024
Verharden Ronde Bleek	100	1	99	Handhaven	Project nog niet uitgevoerd
Aanpak fietsverbinding Sandermannen	175	142	33	Handhaven	Project uitgevoerd nog niet alle kosten verrekend
Investeringsbudget	400	122	278	Handhaven	Vervangingen deel uitgevoerd/deels in voorbereiding
Fietspad Geldropseweg (vorbereiding)	50	4	46	Handhaven	
Fietspad Strabrechtse Heide	150		150	Handhaven	In voorbereiding

Randweg Heeze-Leenderweg voorbereiding	50		50	Handhaven	
Reconstructie Ginderover voorbereiding	50		50	Handhaven	In voorbereiding
Vervanging masten	46	14	32	Handhaven	Werkzaamheden zijn nog niet afgerond
Vervanging armaturen	34	9	25	Handhaven	Werkzaamheden zijn nog niet afgerond
Wifi wagenbouwers	40	35	5	<b>Afsluiten</b>	
Nieuwbouw de Berkenschutse	1.020		1.020	Handhaven	De voorbereidingen waarvoor dit krediet beschikbaar is gesteld is, is in 2023 gestart
Nieuwbouw gymzaal Heeze	1.140	25	1.115	Handhaven	
Tech installaties gymzaal Heeze	380		380	Handhaven	
Verduurzaming de Pompenmaker	422		422	Handhaven	Uitvoeringsjaar werkzaamheden 2023
Verduurzaming PV panelen	784	2	782	Handhaven	Uitvoeringsjaar werkzaamheden 2023
Dak Pompenmaker groot onderhoud	271	5	266	Handhaven	Uitvoeringsjaar werkzaamheden 2023
Waterreservoir Hockey Heeze	24	24	0	<b>Afsluiten</b>	Reservoir is gereed en in gebruik
Kunstgrasveld RKSv Heeze	490	331	159	Handhaven	Afronding aanleg veld is in maart 2023
Kunstgrasveld RKSv Heeze onderbouw	190	196	-6	Handhaven	Afronding aanleg veld is in maart 2023
Multifunctionele acc. Lambrek	1.696		1.696	Handhaven	MP Lambrek loopt door in 2023
Valentijn 2021	53	5	48	Handhaven	Uitvoeringsjaar werkzaamheden 2023
Aanpassing Valentijn	200		200	Handhaven	Aanpassing Valentijn start na gereed zijn pve in 2023
Verduurzaming Valentijn	352	1	351	Handhaven	Uitvoeringsjaar werkzaamheden 2023
Verduurzaming PV panelen Valentijn	188		188	Handhaven	Uitvoeringsjaar werkzaamheden 2023
Infra CPL	785	734	51	Handhaven	het werk is nog niet afgerond
<b>Uitgaven ten laste van de voorzieningen</b>					
Riolering Spoorlaan-Schoolstraat, Heeze (t.l.v. voorziening riolering)	965	927	38	Handhaven	werk Prorail Spoorwegovergangen Emmerikstaat en Schoolstraat.
2 <sup>e</sup> fase Riolvervanging en reconstructie Langstraat-Oostrikerstraat, Leende (t.l.v. voorziening riolering)	326	112	214	Handhaven	Nog in uitvoering t.b.v. traject 2019-2023
Asfalt- en onderhoudsprogramma 2020(t.l.v. voorziening wegen)	667	654	13	<b>Afsluiten</b>	Werkzaamheden zijn in 2022 uitgevoerd en gereed.
Groot onderhoud wegen 2021	603	553	50	Handhaven	Handhaven voor nog uit te voeren onderhoud
Kleine ergernissen 2021	100	68	32	Handhaven	Handhaven voor nog uit te voeren punten
Civiele kunstwerken 2021	21	16	5	<b>Afsluiten</b>	
Kleine ergernissen 2022	100	43	57	Handhaven	Nog in uitvoering
Groot onderhoud wegen 2022	856	251	605	Handhaven	Onderhoudsprogramma nog in uitvoering
Civiele kunstwerken 2022	56		56	Handhaven	Onderhoud in uitvoering

Rioolrenovatie Emmerikstraat/Oude Stationstraat, Heeze (t.l.v. voorziening riolering)	722	626	96	Handhaven	Afhandeling duiker Prorail spoorwegovergangen Emmerikstraat en Schoolstraat
Groot onderhoud vrij verval riolering (t.l.v. voorziening riolering)	382	370	12	<b>Afsluiten</b>	Werzaamheden zijn in 2022 uitgevoerd en gereed
Drukriolering E/M (t.l.v. voorziening riolering)	142	49	93	Handhaven	Werzaamheden zijn in 2022 aanbesteed en worden in 2023 uitgevoerd
Randvoorzieningen E/M (t.l.v. voorziening riolering)	409	25	384	Handhaven	Werzaamheden zijn in 2022 aanbesteed en worden in 2023 uitgevoerd
Rioolvervangning Valkenswaardseweg	436	436	0	<b>Afsluiten</b>	Project klaar
Oostrikkerstraat/Voordenweg/Annastraat 2021	630	-26	656	Handhaven	Werk is in uitvoering
<b>Totaal generaal</b>	<b>23.722</b>	<b>7.212</b>	<b>16.510</b>		
<b>Totaal af te sluiten kredieten</b>	<b>2.393</b>	<b>2.384</b>	<b>9</b>		
<b>Totaal te handhaven kredieten</b>	<b>21.329</b>	<b>4.828</b>	<b>16.501</b>		

## Overzicht incidentele baten en lasten

Op grond van het BBV dient een overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen te worden. Baten en lasten voortkomende uit éénmalige activiteiten en projecten, afwikkelingsverschillen, onvoorziene inkomsten en uitgaven alsmede (eenmalige) toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidentele baten en lasten beschouwd. Daarnaast worden lasten en baten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen als incidenteel aangemerkt en in de jaarrekening opgenomen. De belangrijkste incidentele baten en lasten (groter dan € 10.000) treft u in het volgende overzicht aan.

Bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten > € 10.000	Thema	Omschrijving	Rekening 2022		
A. Lasten	Dienstverlening en Bestuur	Openbare orde en veiligheid	Naleving controles op coronatoegangsbewijzen	27	
		Burgerzaken Overige baten en lasten	Begraafplaatsen	11	
			Algemene baten en lasten	302	
	Wonen, Bedrijven en Recreëren	Wonen en bouwen	Grex Breedvennen	581	
			Grex Domein Sterksel-Averbodeweg	-0	
			Grex Centrumplan Schoolstraat Leende	0	
			De Bulders NIET ZIJNDE grondtransacties	760	
			Grex Industrierrein De Poortmannen	686	
		Economische zaken	Agrarische zaken, jacht en visserij	79	
		Samen leven en Participeren	Jeugd	Algemene voorzieningen jeugd	19
			Participatie	Opvang asielzoekers	49
				Bijstand	1.278
				Uitkeringen zelfstandigen (BUIG)	-2
	Loonkostensubsidies			129	
	Bijstand zelfstandigen (BBZ)	13			
		Leefgeld Oekraïners	118		
		TOZO	-2		
	<b>Totaal A. Lasten</b>			<b>4.048</b>	
	B. Baten	Dienstverlening en Bestuur	Overige baten en lasten	Algemene baten en lasten	136
Wonen, Bedrijven en Recreëren			Wonen en bouwen	Grex Breedvennen	479
				Grex Domein Sterksel-Averbodeweg	-12
		Grex Centrumplan Schoolstraat Leende		43	
		De Bulders NIET ZIJNDE grondtransacties		223	
		Grex Industrierrein De Poortmannen		703	
Economische zaken		Agrarische zaken, jacht en visserij	25		
Samen leven en Participeren		Participatie	Opvang asielzoekers	110	
			Bijstand	1.679	
			Uitkeringen zelfstandigen (BUIG)	-47	
			Bijstand zelfstandigen (BBZ)	44	
			TOZO	20	
<b>Totaal B. Baten</b>			<b>3.404</b>		
<b>Eindtotaal</b>			<b>-644</b>		

## Overzicht structurele mutaties reserves

Op grond van het BBV dient een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves opgenomen te worden. Dit betreft mutaties waarbij jaarlijkse een bepaald bedrag ten gunste of ten laste van de exploitaties komt. Deze mutaties worden niet als incidenteel aangemerkt. De in de jaarrekening opgenomen structurele mutaties in de reserves treft u in het volgende overzicht aan.

Bedragen x € 1.000

Structurele mutatie reserves			Omschrijving	Realisatie 2022
C. Mutatie reserves	Onttrekking en	Dienstverlening en Bestuur	Aanw reserve klein materieel	-4
			Aanw reserve kapitaallasten materieel BD	-21
			Wonen, Bedrijven en Recreëren	Aanw/toev reserve brug oude dijk en strijperdijk
		Aanw/toev reserve fietspad Plaetse-Boschlaan		-6
		Aanw/toev reserve herinr Spoorlaan-Schoolstraat		-3
		Aanw reserve bovenwijkse voorzieningen		
		Aanw reserve totaaloplossing verkeersproblematiek		-79
		Aanw reserve Strijperpad		-1
		Aanw reserve openbaar groen Spoorlaan Schoolstraat		-1
		Samen leven en Participeren	Toev reserve openbaar groen Spoorlaan Schoolstraat	
			Aanw reserve gemeentelijke monumenten	-23
			Aanw reserve Centrumplan Leende	-102
			Aanw reserve klimaatinstallatie De Pompenmaker	-17
			Reserve hekwerk de Groote Speel	-2
				Reserve klemsysteem hockey Heeze (kpl)
<b>Totaal Onttrekkingen</b>				<b>-268</b>
<b>Totaal C. Mutatie reserves</b>				<b>-268</b>
<b>Eindtotaal</b>				<b>-268</b>

Een overzicht van alle mutaties in de reserves treft u aan in de toelichting op de balans.

# Balans

Tabel 12.0

Bedragen x € 1.000

Activa	31-12-2022	31-12-2021
<b>Vaste activa</b>		
<i>Immateriële vaste activa</i>		
Bijdragen aan activa van derden	5	6
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	39	39
<i>Totaal immateriële vaste activa</i>	44	45
<i>Materiële vaste activa</i>		
Investerings met een economisch nut	24.342	24.345
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	898	1.083
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	5.927	5.847
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	31.168	31.275
<i>Financiële vaste activa</i>		
Kapitaalverstrekkingen deelnemingen	1.051	42
Leningen aan woningbouwcoöperaties	1.489	1.612
Leningen aan deelnemingen	1.000	1.000
Overige langlopende leningen	6.720	6.577
Overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer	-	0
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	10.260	9.233
<b>Totaal vaste activa</b>	<b>41.472</b>	<b>40.553</b>
<b>Vlottende activa</b>		
<i>Vorraden</i>		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-1.264	-219
Gereed product en handelsgoederen	1	1
<i>Totaal voorraden</i>	-1.263	-218
<i>Uitzettingen</i>		
Vorderingen op openbare lichamen	2.885	2.712
Rekening-courantverhouding met het Rijk	299	2.619
Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	379	268
Overige vorderingen	2.965	1.543
<i>Totaal uitzettingen</i>	6.528	7.143
<i>Liquide Middelen</i>	107	105
<i>Overlopende activa</i>		
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	3	438
Nog te ontvangen bijdragen van overige Nederlandse overheden	441	35
Overige overlopende vlottende activa	2.697	1.516
<i>Totaal overlopende activa</i>	3.141	1.991
<b>Totaal vlottende activa</b>	<b>8.512</b>	<b>9.022</b>
<b>Totaal activa</b>	<b>49.984</b>	<b>49.575</b>



Bedragen x € 1.000

Passiva	31-12-2022	31-12-2021
<b>Vaste passiva</b>		
<i>Eigen vermogen</i>		
Algemene reserve	3.751	3.560
Bestemmingsreserves	10.815	10.450
Resultaat na bestemming	1.982	882
<i>Totaal eigen vermogen</i>	<b>16.548</b>	<b>14.892</b>
<i>Voorzieningen</i>	7.238	5.954
<i>Vaste schulden</i>		
Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen	17.665	19.552
Onderhandse leningen openbare lichamen (artikel 1a Wet Fido)	1.300	1.300
Door derden belegde gelden	1.489	1.612
Waarborgsommen	26	1
<i>Totaal vaste schulden</i>	<b>20.480</b>	<b>22.465</b>
<b>Totaal vaste passiva</b>	<b>44.265</b>	<b>43.311</b>
<b>Vlottende passiva</b>		
<i>Vlottende schulden</i>		
Overige vlottende schulden	3.648	5.033
<i>Totaal vlottende schulden</i>	<b>3.648</b>	<b>5.033</b>
<i>Overlopende passiva</i>		
Vooruitontvangen bedragen van het Rijk	1.121	922
Vooruitontvangen bedragen van overige Nederlandse overheden	458	306
Overige overlopende vlottende passiva	491	-
<i>Totaal overlopende passiva</i>	<b>2.070</b>	<b>1.228</b>
<b>Totaal vlottende passiva</b>	<b>5.718</b>	<b>6.261</b>
<b>Totaal passiva</b>	<b>49.984</b>	<b>49.572</b>

## Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening gemeente Heeze-Leende 2020, waarin door de gemeenteraad op 13 maart 2017 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

## Toelichting op de balans

### Vaste activa

#### Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende drie soorten immateriële vaste activa:

- De kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio.
- De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief.
- De bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd indien:

- a. het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- b. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooiën vaststaat;
- c. het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
- d. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling betreffen onderzoekskosten voor een mogelijke grondexploitatie Ginderover en worden afgeschreven in 5 jaar.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- Er is sprake van een investering door een derde.
- De investering draagt bij aan de publieke taak.
- De derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen.
- De bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, waarbij de afschrijvingsduur maximaal gelijk is aan de verwachte gebruiksduur van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2022:

Tabel 12.1

Bedragen x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde per 31-12-2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	Boekwaarde per 31-12-2022
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	39	0	0	0	39
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	6	0	0	1	5
<b>Totaal</b>	<b>45</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>44</b>

## Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut.
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut worden geactiveerd.

Vanaf 1 januari 2017 is de keuzemogelijkheid ten aanzien van het wel of niet activeren van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut vervallen. Vanaf 1 januari 2017 dienen alle investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut geactiveerd te worden en over de gebruiksduur te worden afgeschreven. Tevens is het vanaf deze datum niet langer toegestaan om reserves direct op deze activa in mindering te brengen en/of versneld af te schrijven.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de financiële verordening 2020. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode. Afschrijvingen geschieden daarnaast onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt. Eventuele boekverliezen zijn als incidentele last verwerkt.

Onderstaande overzichten geven het verloop weer van de vaste activa gedurende 2022.

Tabel 12.2 Investerings met een economisch nut

Bedragen x € 1.000

Investerings met economisch nut	Boekwaarde per 31-12-2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Afschrijvingen	Boekwaarde per 31-12-2022
Gronden en terreinen	1.787	834	1	10	2.609
Woonruimten	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	22.201	50	0	832	21.420
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	67	0	0	9	58
Vervoermiddelen	127	0	0	17	110
Machines, apparaten en installaties	117	29	0	40	106
Overige materiële vaste activa	46	0	0	6	40
<b>Totaal</b>	<b>24.345</b>	<b>913</b>	<b>1</b>	<b>915</b>	<b>24.342</b>

Tabel 12.3 Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Bedragen x € 1.000

Investerings met economisch nut en heffing	Boekwaarde per 31-12-2021	Vermeerderingen	Verminderings	Afschrijvingen	Boekwaarde per 31-12-2022
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.083	275	314	146	898
Overige materiële vaste activa	-				
<b>Totaal</b>	<b>1.083</b>	<b>275</b>	<b>314</b>	<b>146</b>	<b>898</b>

Tabel 12.4 Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Bedragen x € 1.000

Investering openbare ruimte met maatschappelijk nut	Boekwaarde per 31-12-2021	Vermeerderingen	Verminderings	Afschrijvingen	Boekwaarde per 31-12-2022
Gronden en terreinen	10	0	0	3	6
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.172	948	539	278	5.303
Machines, apparaten en installaties	325	0	0	25	300
Overige materiële vaste activa	341	18	0	41	318
<b>Totaal</b>	<b>5.848</b>	<b>966</b>	<b>539</b>	<b>347</b>	<b>5.927</b>

## Erfpacht

In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

## Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Tabel 12.5

Bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde per 31-12-2021	Vermeerderingen	Verminderings	Aflossingen	Boekwaarde per 31-12-2022
Kapitaalverstrekking deelnemingen	42	1.009	0	0	1.051
Leningen aan woningbouwcoöperaties	1.612	0	0	0	1.489
Leningen aan deelnemingen	1.000	0	0	0	1.000
Overige langlopende leningen	6.577	243	0	401	6.720
Overige uitzettingen met een looptijd van één jaar of langer	-				0
<b>Totaal</b>	<b>9.231</b>	<b>1.252</b>	<b>0</b>	<b>401</b>	<b>10.260</b>

De overige langlopende leningen bestaan uit de verstrekte leningen aan de Stichting HSLnet en leningen SVN.

## Vlottende activa

### Voorraden

*Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie.* De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Tabel 12.6

Bedragen x € 1.000

Activa	31-12-2022	31-12-2021
Bouwgronden in exploitatie (na tussentijdse winstneming/verliesvoorziening)	-1.264	-219
<b>Totaal</b>	<b>-1.264</b>	<b>-219</b>

#### *Bouwgronden in exploitatie*

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen en is de werkelijk over vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (met ingang van 2016 is dit percentage 2%).

De risico's alsmede de algemene uitgangspunten zijn nader toegelicht in de paragraaf *Grondbeleid*. De risico's zijn eveneens nader toegelicht in de paragraaf *Weerstandsvermogen*.

Voor het tussentijds verantwoorden van winst is het noodzakelijk dat voldoende zekerheid bestaat over het (verwachte) resultaat van de grondexploitatie, ofwel het resultaat moet op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Overeenkomstig de betreffende notitie van de commissie BBV wordt de methode 'percentage of completion' gehanteerd. Rekening wordt gehouden met de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie ten opzichte van de geraamde totale kosten en opbrengsten en eventuele risico's.

In 2021 is een voorlopig resultaat genomen. Het totaal aan voorlopige winstneming bedraagt € 1.382.000 en is toegevoegd aan de hiervoor gevormde reserve grondexploitaties.

Het verloop van de bouwgronden in exploitatie gedurende het jaar 2022 wordt in het volgende overzicht weergegeven:

Tabel 12.7

Bedragen x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie / Complex	Boekwaarde per 31-12-2021	Vermeerderingen	Verminderingen	Boekwaarde per 31-12-2022 (vóór winstneming/)	Afsluiting/ winstneming/ voorziening	Boekwaarde per 31-12-2022
De Poortmannen, Heeze	314	34	686	-338	17	-321
De Breedvennen, Leende	135	57	581	-389	-102	-492
Domein, Sterksel	-199	11	0	-188	-12	-199
Centrumplan/Schoolstraat, Leende	-399	156	0	-243	43	-200
Gymzaal Marijkeplein, Leende	-69	17	0	-52	0	-52
<b>Totaal</b>	<b>-219</b>	<b>275</b>	<b>1.267</b>	<b>-1.210</b>	<b>-54</b>	<b>-1.264</b>

De in totaliteit geraamde nog te maken kosten, geraamde nog te ontvangen opbrengsten en het geraamd eindresultaat bedragen:

Tabel 12.8

Bedragen x € 1.000

Complex	Boekwaarde per 31/12/2022	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat nominaal	Geraamd resultaat contante waarde (disconto 2%)
De Poortmannen, Heeze	-338	257	15	1.246	1.106
De Breedvennen, Leende	-390	864	398	123	117
Domein, Sterksel	-188	195	0	7	6
Centrumplan/Schoolstraat, Leende	-243	168	0	95	91
Gymzaal Marijkeplein, Leende	-52	53	0	0	1
<b>Totaal</b>	<b>-1.211</b>	<b>1.537</b>	<b>413</b>	<b>1.471</b>	<b>1.321</b>

### Gereed product en handelsgoederen

De voorraad eigen verklaringen is gewaardeerd tegen de laatst bekende verrekenprijzen van de leverancier. De overige voorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs. Indien de marktwaarde lager is, dan wordt tegen marktwaarde gewaardeerd.

## Uitzettingen (met een rente typische looptijd korter dan één jaar)

De uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

### Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden.

Het drempelbedrag is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. De drempel is nooit lager dan € 1.000.000. De benutting van het drempelbedrag wordt berekend als gemiddelde over alle dagen in het kwartaal. Gemiddeld mag een decentrale overheid dus maximaal het drempelbedrag buiten de schatkist hebben gehouden. In het besluit begroting en verantwoording (BBV) is opgenomen dat in de toelichting bij de balans gerapporteerd moet worden over het drempelbedrag en het gebruik daarvan in elk kwartaal.

Het drempelbedrag is in 2022 niet overschreden.

Tabel 12.9

Bedragen x € 1.000

<b>Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)</b>					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1.000			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	
		Kwartaal 4			
(2)	<b>Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen</b>	128	101	92	98
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	872	899	908	902
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
<b>(1) Berekening drempelbedrag</b>					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	35.723			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	35.723			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
	(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is dan is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1.000		
<b>(2) Berekening kwartaalcijfer op dag basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen</b>					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	11.496	9.197	8.509	9.048
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dag basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	128	101	92	98

## Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

## Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

De in de balans opgenomen te ontvangen voorschotbedragen van het Rijk voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt worden gespecificeerd:



Tabel 12.10

Bedragen x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2022
<b>Rijk:</b>				
Subsidie spoor	438	3	-	441
Rijk uitsubs (gevel) geluidaanp spoor (wel SiSa)	0	26	23	3
<b>Totaal Rijk</b>	<b>438</b>	<b>29</b>	<b>23</b>	<b>443</b>
<b>Overige nederlandse overheden</b>				
	0	0	0	0
<b>Totaal</b>	<b>438</b>	<b>29</b>	<b>23</b>	<b>443</b>

## Vaste passiva

### Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, bestemmingsreserves en het nog te bestemmen resultaat. In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve.

Tabel 12.11

Bedragen x € 1.000

Eigen vermogen	Saldo 31-12-2021	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Saldo 1-1-2022	Toe- voegingen	Onttrek- kingen	Aanwending ter dekking van afschrij- vingen	Saldo 31-12- 2022
<b>Algemene reserve</b>	<b>3.560</b>	<b>202</b>	<b>3.762</b>		<b>11</b>		<b>3.751</b>
<b>Bestemmingsreserves:</b>							
Reserve bovenwijkse voorzieningen	929		929				929
Reserve totaaloplossing verkeersproblematiek	2.246	75	2.321	75	79		2.317
Reserve samen naar de A2	1.281		1.281				1.281
Reserve mobiliteitsplan buitenwegen (fietspaden)	116		116				116
Reserve verharding en verlichting langzaam verkeer Kloosterv	100		100				100
Reserve vervangen bruggen Oude Dijk/Strijperdijk (kpl)	120		120		10		110
Reserve herinrichting Spoorlaan-Schoolstraat (kapitaallst)	224		224		3		221
Reserve openbaar groen Spoorlaan-Schoolstr (kplst)	28		28		1		27
Reserve Streekontwikkeling (vh Rec Bugeb)	125		125		5		119
Reserve Strijperpad (kpl)	30		30		1		29
Reserve fietspad Plaetse-Boschlaan (kpl)	78		78		6		73
Reserve gemeentelijke monumenten	127		127		23		103

Eigen vermogen	Saldo	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Saldo	Toevoegingen	Onttrekkingen	Aanwending ter dekking van afschrijvingen	Saldo
Reserve nieuwbouw / renovatie onderwijs	93		93				93
Reserve Centrumplan Leende	1.025		1.025		102		923
Reserve bibliotheek rijks subsidie		103	103				103
Reserve digitalisering bouw- en milieuvergunningen	60		60				60
Reserve dorps huis Heeze	235		235		83		152
Reserve duurzaamheid 2020	76		76	167	38		206
Reserve HSLnet buffer	87		87				87
Reserve garantstelling De Bulders	225		225	50			275
Reserve klein materieel Openbare Werken	425		425		24		401
Reserve Goede Doelen	12		12		1		11
Reserve Buig	312		312				312
Reserve Corona compensatie	595		595	56	215		437
Reserve onderhoud sportvelden	30		30				30
Reserve klemsysteem hockey Heeze (kpl)	14		14		1		13
Reserve hekwerk Groote Speel Leende (kpl)	28		28		2		26
Reserve klimaatinstallatie Pompenmaker (kpl)	237		237		17		220
Reserve kwaliteitsimpuls personeel	162		162				162
Reserve ontwikkeling organisatie		250	250				250
Reserve HNG	1		1				1
Reserve Riolering							
Reserve Afvalkosten		252	252				252
Reserve de Poortmannen tussentijdse winstneming	1.150		1.150	17			1.167
Reserve de Breedvennen tussentijdse winstneming	200		200	-102			98
Reserve Domein Sterksel Averbodeweg TW	13		13	-12			1
Reserve CP Schoolstraat Leende TW	20		20	43			63
Reserve Marijkeplein Leende TW	0		0	0			0
Reserve Volkshuisvesting	45		45				45
<b>Totaal bestemmingsreserves</b>	<b>3.928</b>	<b>502</b>	<b>4.430</b>	<b>220</b>	<b>381</b>		<b>4.269</b>
<b>Nog te bestemmen resultaat</b>							
<b>Totaal</b>	<b>3.929</b>	<b>502</b>	<b>4.430</b>	<b>220</b>	<b>381</b>		<b>4.269</b>

### Nadere toelichting op de reserves

Algemene reserve	
Doel	De algemene reserve dient als buffer van rekeningtekorten en als algemeen weerstandsvermogen.
Toelichting mutaties 2022	<p>In 2022 heeft de volgende dotatie aan de algemene reserve plaatsgevonden:            Resultaatbestemming jaarrekening 2021: € 528.000 ten gunste van diverse reserves, budgetoverhevelingen totaal € 119.000 en resterend saldo jaarrekening 2021 € 235.000</p> <p>In 2022 hebben de volgende onttrekkingen aan de algemene reserve plaatsgevonden:            € 11.396 werkelijke bestede budgetoverhevelingen 2021</p>

Reserve bovenwijkse voorzieningen (kapitaallasten)	
Doel	De reserve is bedoeld voor het realiseren van bovenwijkse voorzieningen. Dit zijn voorzieningen die een zodanig karakter hebben dat meerdere wijken hiervan nut hebben.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 hebben geen mutaties op deze reserve plaatsgevonden.
Handhaven of opheffen?	Bij het vaststellen van de begroting 2020 is besloten de reserve bovenwijkse voorzieningen in te zetten ter dekking van de kapitaallasten van de investeringen in 2020 in flankerende maatregelen voor de Muggenberg. In 2021 wordt deze reserve dus omgezet in een reserve ter dekking van de kapitaallasten.

Reserve mobiliteitsplan	
Doel	Doel van deze reserve is om fietsroutes aan te pakken en het instellen 60 km/uur gebieden op de buitenwegen van Leende en Leenderstrijp.
Toelichting mutaties 2022	De in de begroting opgenomen onttrekking van € 10.000 is in 2022 niet uitgevoerd.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve totaaloplossing verkeersproblematiek	
Doel	Oplossen verkeersproblematiek in de kernen.
Toelichting mutaties 2022	Op 12 december 2016 heeft de raad besloten om gedurende 25 jaar jaarlijks maximaal € 51.240 te besteden voor Samen naar de A2. In totaal € 1.281.0000. Tot op heden zijn hiervoor geen kosten gemaakt welke uit de reserve gedekt dienden te worden. In 2021 is in de raad besloten om voor de variantenstudie Randweg-Poortmannen € 80.000, De werkelijke kosten in 2022 bedroegen € 78.909. Vanuit de jaarrekening 2021 is er € 75.000 gestort ter compensatie van de jaarlijkse kosten. Verder heeft de raad via een amendement bij de bestuur rapportage 2022 besloten € 75.000 extra te doteren.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve verharding en verlichting Kloostervelden	
Doel	Verharding en verlichting langzaam verkeersroute Kloostervelden via de Ten Brakeweg.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 zijn er geen kosten gemaakt. Deze reserve is bestemd voor dekking van de toekomstige kapitaallasten.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve streekontwikkeling	
Doel	Bekostiging van plannen in het buitengebied.
Toelichting mutaties 2022	Op 4 december 2018 is door de raad besloten voor de periode 2019-2022 € 80.000 ter beschikking te stellen uit deze reserve voor landschapsprojecten. In 2022 is hiervoor € 5.250 onttrokken. Onttrekking Ontsnippering Somerenseweg € 16.667 heeft in 2022 nog niet plaatsgevonden.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve kapitaallasten Strijperpad	
Doel	Deze reserve dient ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingslasten inzake de verbreding van het Strijperpad gedurende 50 jaar.
Toelichting mutaties 2022	De afschrijvingslasten 2022 ad € 678 zijn in 2022 ten laste van deze reserve gebracht.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve gemeentelijke monumenten	
Doel	Voorheen was het een voorziening, maar omdat er geen meerjarig onderhoudsplan aan ten grondslag ligt dient het een reserve te zijn.
Toelichting mutaties 2022	Er is € 23.100 onttrokken aan de reserve en beschikbaar gesteld aan particulieren.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve nieuwbouw/renovatie onderwijs	
Doel	In 2014 is de voorziening onderhoud schoolgebouwen vrijgefallen. Als onderdeel van de bestemming van het rekeningresultaat 2014 is vervolgens besloten tot het oprichten van deze reserve. De gemeente Heeze-Leende blijft wettelijk nog verantwoordelijk voor een aantal zaken in het primair onderwijs, (nieuw)bouw en verzekeringen.
Toelichting mutaties 2022	Geen onttrekkingen in 2022.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve centrumplan Leende	
Doel	Deze reserve is in 2006 gevormd om samen met Wooninc., woCom en Wonen Weert de herontwikkeling centrum Leende en bouw schoolwoningen te realiseren. Per 1 juli 2015 is de nieuwe Woningwet in werking getreden waarin geregeld is dat corporaties terug moeten keren naar hun kerntaak: het bouwen, verhuren en beheren van sociale huurwoningen. De samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en woningcorporaties is ontbonden. Op 3 juli 2017 heeft de gemeenteraad besloten om gronden in het centrum aan te kopen en om zelf te investeren in het nieuwe M.F.A.. Een te betalen bedrag aan schadeloosstelling en het exploitatieresultaat incl. lasten van de investering zuiveren we de eerste jaren aan vanuit de reserve.
Toelichting mutaties 2022	De onttrekking bedroeg € 102.232 conform begroting.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve bibliotheek rijkssubsidie	
Doel	Deze reserve is gevormd bij jaarrekening 2021 ten behoeve van toekomstige exploitatie tekorten tot 2030.
Toelichting mutaties 2022	n.v.t.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve digitalisering milieu- en bouwvergunningen	
Doel	Deze reserve heeft als doel inhuur met betrekking tot de digitalisering te bekostigen. In 2018 wordt er een begin gemaakt aan het scannen van de vergunningen en zullen de stukken via het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) digitaal toegankelijk worden.
Toelichting mutaties 2022	In 2019 is de eerste helft van de aanwezige papieren bouwdoSSIERS Heeze gescand en in 2020 gaat dit proces verder. De planning is om eind 2020 het merendeel van de dossiers te hebben gedigitaliseerd. In 2022 hebben geen mutaties op de reserve plaatsgevonden, omdat er voldoende budget in de exploitatie beschikbaar was.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve dorps huis Heeze	
Doel	Op 1 december 2006 is d'n Toversnest te Heeze aan Stichting Wooninc. verkocht voor een bedrag van € 5.300.900. Uit de verkoopprijs onder aftrek van gemaakte verkoop- en overige kosten en minus inhaalafschrijvingen in verband met desinvestering is deze reserve gevormd. De raad heeft immers besloten om op basis van inschrijving d'n Toversnest te verkopen om hiermee middelen te genereren voor de realisatie van een nieuw dorps huis te Heeze. Door de pandemie ligt er grote druk op de financiën van de dorps huizen, ook bij 't Perron. Daarnaast is er een wens voor aanpassingen aan de foyer in 2022, derhalve handhaven
Toelichting mutaties 2022	Op 11 juli 2022 is er door de raad aan het Perron € 110.000 beschikbaar gesteld voor de verbouwing van de foyer. De bijdrage bedroeg in 2022 € 83.374.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve duurzaamheid 2020	
Doel	In 2019 zijn vanuit de decembercirculaire middelen voor klimaatmiddelen (warmtetransitie) , energieloket en wijkaanpak beschikbaar gesteld waarbij de bestedingsplannen pas in 2020 werden opgesteld. In 2021 en 2022 geldt dezelfde werkwijze.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 is € 37.808 onttrokken ten behoeve kosten warmtetransitie 2022 en de storting bedroeg € 167.000 overbruggingsbudget naar aanleiding van de bestuur rapportage 2022.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve HSL buffer	
Doel	HSLnet heeft leningsfaciliteiten aangetrokken met garantstelling door de gemeente Heeze-Leende. Bij raadsbesluit 11 april 2011 is besloten de premie-inkomsten garantstelling te bestemmen voor verglazing van het buitengebied. Als nadere uitwerking komen de premie-inkomsten pas vrij voor aanleg buitengebied op het moment dat de risicobuffer van voldoende niveau is. Met de risicobuffer moet twee jaar aflossing van de gegarandeerde leningen opgevangen kunnen worden. Op grond hiervan zou er een risicobuffer van € 475.000 moeten worden opgebouwd, vooraleer bedragen beschikbaar worden gesteld. De tot nu toe gefactureerde premies zijn aan de reserve toegevoegd. In december 2016 is besloten tot revitalisering van het HSLnet. Dit heeft geleid tot een herfinanciering. In de besluitvorming is de reserve HSL niet voor een ander doel bestemd. Deze reserve blijft daarmee tot op heden beschikbaar voor de verglazing van het buitengebied. In 2018 werd er aanspraak op deze reserve gedaan voor aansluitingen in het buitengebied.
Toelichting mutaties 2022	Geen mutaties
Handhaven of opheffen?	Handhaven
Reserve klein materieel openbare werken	
Doel	Via de exploitatiebegroting wordt jaarlijks op basis van het vervangingsschema een bedrag aan deze reserve toegevoegd. Volgens de verordening worden activa van minder dan € 10.000 niet geactiveerd. Uitgaven betreffende de vervanging van materieel van openbare werken beneden dit bedrag worden gedekt uit deze reserve.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 is er € 3.840 onttrokken ten behoeve van aanschaf materialen onder de € 10.000. De geplande investeringen in aanschaf voertuigen loopt achter.
Handhaven of opheffen?	Handhaven
Reserve Goede doelen	
Doel	Het doel van deze reserve is de opbrengst van textielinzameling beschikbaar te stellen aan goede doelen voor de jaren 2016-2017 en 2018. In 2018 is besloten niet meer te storten.
Toelichting mutaties 2022	In de 2022 is, na overleg in de werkgroep 'goede doelen', € 500 onttrokken aan deze reserve.
Handhaven of opheffen?	Handhaven
Reserve Buig	
Doel	Het doel van deze reserve is om de toekomstige hogere uitgaven te dekken.
Toelichting mutaties 2022	Gevormd naar aanleiding van jaarrekening 2020. Geen mutaties in 2022
Handhaven of opheffen?	Handhaven
Reserve Corona	
Doel	Het doel van deze reserve is om toekomstige lasten met betrekking tot Corona te dekken.
Toelichting mutaties 2022	Gevormd naar aanleiding van jaarrekening 2020. De volgende onttrekkingen hebben plaatsgevonden: Overhead (gemeentehuis) € 803 Veiligheid € 26.988 Dorpshuizen € 134.800 Kunst en cultuur € 32.631 Sociaal Domein € 22.398 Verkiezingen € 3.103 De storting vanwege ontvangen corona-compensatie maart -en meicirculaire 2022 € 56.000
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve onderhoud sportvelden	
Doel	Op 26 januari 2018 heeft de raad besloten om de privatisering van de buitensportvelden te verlengen. Derhalve dient deze reserve in stand te worden gehouden voor de eventuele gevolgen van herijking en om nieuwe wensen te kunnen faciliteren. Ontwikkelingen op het gebied van onderhoud sportvelden zijn aanleiding tot handhaven van de reserve. De kosten van ongediertebestrijding, met name larvenbestrijding en verduurzaming van het onderhoud leiden tot hogere kosten. Daarom is het wijsheid om een buffer in stand te houden.
Toelichting mutaties 2022	Geen mutaties in 2022
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve kwaliteitsimpuls personeel	
Doel	Reserve gevormd voor organisatieontwikkeling en daarmee begeleiden en ontwikkelen van personeel en voor het oplossen van eventuele fricties. In 2019 is het college door de raad gemandateerd om deze reserve in te zetten.
Toelichting mutaties 2022	Geen mutaties in 2022
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve ontwikkeling organisatie	
Doel	De gemeentelijke organisatie is in ontwikkeling en staat op diverse vlakken voor grote uitdagingen. Om deze te kunnen ondervangen is bij de jaarrekening 2021 besloten een reserve te vormen.
Toelichting mutaties 2022	Geen mutaties in 2022
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve afvalkosten	
Doel	Reserve is bij de jaarrekening 2021 gevormd om toekomstige stijgingen van kosten voor energie op te vangen. Via een amendement is de dotatie verhoogd.
Toelichting mutaties 2022	Geen mutaties in 2022
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve garantstelling De Bulders	
Doel	De reserve is gevormd naar aanleiding van de garantstelling door de gemeente voor de leningen die De Bulders woningbouw C.V. heeft aangetrokken ten behoeve van de aankoop van de gronden van de gemeente. De gemeente Heeze-Leende brengt voor de garantstelling een marktconforme vergoeding van 0,55% in rekening bij De Bulders Woningbouw C.V. De in rekening gebracht premie wordt gestort in de reserve garantstelling De Bulders.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 is de ontvangen premie ad € 49.777 aan de reserve toegevoegd.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve de Poortmannen tussentijdse winstneming	
Doel	Op basis van de verslaggevingsrichtlijnen moet bij de grondexploitatie De Poortmannen worden overgegaan tot tussentijdse winstneming. Omdat de winst nog niet definitief is, wordt deze tussentijdse winstneming gestort in een reserve. In de paragraaf <i>Grondbeleid</i> is dit nader toegelicht.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 is de tussentijdse winstneming voor de grondexploitatie Poortmannen opnieuw bepaald. Er is € 17.341 gestort
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve de Breedvennen tussentijdse winstneming	
Doel	Op basis van de verslaggevingsrichtlijnen moet bij de grondexploitatie De Breedvennen worden overgegaan tot tussentijdse winstneming. Omdat de winst nog niet definitief is, wordt deze tussentijdse winstneming gestort in een reserve. In de paragraaf <i>Grondbeleid</i> is dit nader toegelicht.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 is de tussentijdse verliesneming ad € 102.249 onttrokken aan de reserve.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve Domein Sterksel Averbodeweg tussentijdse winstneming	
Doel	Op basis van de verslaggevingsrichtlijnen moet bij deze grondexploitatie worden overgegaan tot tussentijdse winstneming. Omdat de winst nog niet definitief is, wordt deze tussentijdse winstneming gestort in een reserve. In de paragraaf <i>Grondbeleid</i> is dit nader toegelicht.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 is de tussentijdse verliesneming ad € 11.560 onttrokken aan deze reserve.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve Centrumplan Schoolstraat Leende tussentijdse winstneming	
Doel	Op basis van de verslaggevingsrichtlijnen moet bij deze grondexploitatie worden overgegaan tot tussentijdse winstneming. Omdat de winst nog niet definitief is, wordt deze tussentijdse winstneming gestort in een reserve. In de paragraaf <i>Grondbeleid</i> is dit nader toegelicht.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 is de tussentijdse winstneming ad € 43.171 toegevoegd aan deze reserve.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve Marijkeplein Leende tussentijdse winstneming	
Doel	Op basis van de verslaggevingsrichtlijnen moet bij deze grondexploitatie worden overgegaan tot tussentijdse winstneming. Omdat de winst nog niet definitief is, wordt deze tussentijdse winstneming gestort in een reserve. In de paragraaf <i>Grondbeleid</i> is dit nader toegelicht.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 is de tussentijdse winstneming ad € 99 toegevoegd aan deze reserve.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve Volkshuisvesting	
Doel	Bij de jaarrekening 2020 is deze reserve gevormd uit de opbrengsten uit speculatiebeding.
Toelichting mutaties 2022	De begrote onttrekking vanwege woningonderzoek heeft in 2022 niet plaatsgevonden.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve klemsysteem hockey Heeze	
Doel	Deze reserve is voor het opvangen van de kapitaallasten, deze reserve dan ook handhaven totdat het klemsysteem is afgeschreven
Toelichting mutaties 2022	In 2019 gevormd (€ 16.500) ten laste van reserve onderhoud sportvelden. In 2022 zijn de afschrijvingslasten van € 1.089 ten laste van de reserve gebracht.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve kapitaallasten hekwerk de Grootte Speel	
Doel	Opvangen kapitaallasten hekwerk de Grootte Speel, deze reserve dan ook handhaven totdat het hekwerk is afgeschreven.
Toelichting mutaties 2022	In 2019 gevormd (€ 30.000) ten laste van reserve onderhoud sportvelden. Eind 2021 is het hekwerk geplaatst en afschrijving bedroeg in 2022 €1.994
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve kapitaallasten vervangen bruggen Oude Dijk/Strijperdijk	
Doel	Opvangen van de jaarlijkse afschrijving voortkomende uit de investering inzake vervanging van de bruggen Oude Dijk/Strijperdijk.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 zijn de afschrijvingslasten van € 9.726 ten laste van de reserve gebracht.
Handhaven of opheffen?	Handhaven



Reserve kapitaallasten fietspad de Plaetse-Boschlaan	
Doel	Opvangen van de jaarlijkse afschrijving voortkomende uit de investering inzake de aanleg van fietspad de Plaetse-Boschlaan.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 zijn de afschrijvingslasten van € 5.509 ten laste van de reserve gebracht.
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve kapitaallasten Schoolstraat-Spoorlaan	
Doel	Opvangen van de jaarlijkse afschrijving voortkomende uit de investering Schoolstraat-Spoorlaan.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 zijn de afschrijvingslasten van € 3.021 ten laste van de reserve gebracht
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve kapitaallasten openbaar groen Schoolstraat-Spoorlaan	
Doel	Opvangen van de jaarlijkse afschrijving voortkomende uit de investering openbaar groen Schoolstraat-Spoorlaan.
Toelichting mutaties 2022	In 2022 zijn de afschrijvingslasten van € 1.021 ten laste van de reserve gebracht
Handhaven of opheffen?	Handhaven

Reserve kapitaallasten klimaatinstallatie de Pompenmaker	
Doel	Opvangen kapitaallasten klimaatinstallatie de Pompenmaker.
Toelichting mutaties 2022	In 2019 is deze bestemmingsreserve gevormd voor 'kapitaallasten klimaatinstallatie de Pompenmaker' vanuit een overheveling (vrijval) uit de voorziening gemeentelijke accommodaties. De gemeente heeft ten behoeve van (onderhoud/vervanging van) de klimaatinstallatie in het verleden bedragen in de voorziening gereserveerd. In 2019 is besloten tot daadwerkelijke vervanging van de klimaatinstallatie. Hiervoor was op dat moment € 270.000 in de voorziening beschikbaar. Gezien de omvang van de investering en het BBV is overgegaan tot activering van de installatie en ter dekking van de hieruit voortkomende kapitaallasten is deze reserve gevormd uit de vrijval van de voor deze vervanging in de voorziening opgenomen posten. In 2022 zijn de afschrijvingslasten van € 16.667 ten laste van de reserve gebracht
Handhaven of opheffen?	Handhaven

## Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde of het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Het verloop van de voorzieningen wordt in het volgende overzicht weergegeven:

Tabel 12.12

Bedragen x € 1.000

	Saldo 31-12-2021	Toevoegingen	Vrijval	Aanwending	Saldo 31-12-2022
<b>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</b>					
Pensioen wethouders	1.268		37		1.231
Wachtgeld wethouders		289	61		228
Bovenwettelijk verlof		113			113
<b>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</b>	<b>1.268</b>	<b>402</b>	<b>97</b>		<b>1.573</b>
<b>Onderhoudsegregalisatievoorzieningen</b>					
Onderhoud wegen	515	807		544	779
Onderhoud bruggen	49	56		16	89
Gemeentelijke accommodaties	1.400	206	4	22	1.581
Renovatie hockeyvelden	254	48	11		291
Molen St Victor	45				45
Parkeerfonds	1				1
<b>Onderhoudsegregalisatievoorzieningen</b>	<b>2.265</b>	<b>1.117</b>	<b>15</b>	<b>582</b>	<b>2.785</b>
<b>Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting</b>					
Riolering	2.325	822	109	254	2.784
Afwikkeling schade hagelstorm	82				82
AED's	14				14
<b>Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting</b>	<b>2.421</b>	<b>822</b>	<b>109</b>	<b>254</b>	<b>2.880</b>
<b>Totaal</b>	<b>5.954</b>	<b>2.342</b>	<b>221</b>	<b>837</b>	<b>7.238</b>

\*exclusief voorziening dub. debiteuren

#### Nadere toelichting op de voorzieningen

Voorziening pensioen wethouders	
Doel	Voor de pensioenopbouw van bestuurders is de laatste jaren een verzekering afgesloten. Voor de bestuurders waarvoor geen (volledige) verzekering kan worden afgesloten is deze voorziening gevormd.
Toelichting mutaties 2022	Met ingang van 2020 is de pensioenvoorziening berekend worden volgens nFTK (nieuw Financieel toetsingskader) grondslagen. Deze grondslagen houden nauwkeuriger rekening met de leeftijd en levensverwachting dan de methode van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK). Per saldo leidt de overgang naar de nieuwe berekeningsmethode tot een onttrekking van € 53.586 in 2022. Vanwege een correctie over 2021 is er € 17.022 aan de voorziening onttrokken.

Voorziening wachtgeld wethouders	
Doel	Opvangen wachtgeldverplichting
Toelichting mutaties 2022	In 2022 is deze voorziening gevormd voor € 289.361. De onttrekking bedroeg in 2022 € 60.918.

Voorziening bovenwettelijk verlof	
Doel	Bovenwettelijk verlof
Toelichting mutaties 2022	Op basis van de CAO 2022 kunnen medewerkers bovenwettelijke verlofuren sparen. Alle bovenwettelijke verlofuren dienen eind 2022 in een nieuw te vormen voorziening te zijn opgenomen, de berekening van de hoogte van de voorziening is, eind 2022, in het BBV voorgeschreven (aantal verlofuren x uurtarief per medewerker. Voor de gemeente Heeze-Leende gaat het om een bedrag van € 113.000.

Voorziening onderhoud wegen	
Doel	De voorziening dient om de kosten van onderhoud wegen te egaliseren. De jaarlijkse dotatie en de per jaar uit te voeren werkzaamheden liggen vast in het Beheer en beleidsplan wegen 2017-2021.

Toelichting mutaties 2022	De storting in de voorziening bedroeg conform de begroting € 806.685. De onttrekking in 2022, in totaal € 543.603, heeft betrekking op de in 2022 uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden.
---------------------------	---

Voorziening onderhoud bruggen	
-------------------------------	--

Doel	De voorziening dient om de kosten van onderhoud bruggen te egaliseren. De jaarlijkse dotatie en de per jaar uit te voeren werkzaamheden liggen vast in het Beheer en beleidsplan civiele kunstwerken 2018-2022.
------	---

Toelichting mutaties 2022	De storting in de voorziening bedroeg conform de begroting € 56.159. De onttrekking in 2022, in totaal € 16.387, heeft betrekking op de in 2022 uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden.
---------------------------	---

Voorziening gemeentelijke accommodaties	
---	--

Doel	Het betreft hier een voorziening voor groot onderhoud aan de gemeentelijke accommodaties en gebouwen. Via de exploitatiebegroting vinden ten laste van de betreffende accommodaties/gebouwen jaarlijks stortingen in de voorziening plaats. De uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste van de voorziening gebracht. De jaarlijkse dotatie en de per jaar uit te voeren werkzaamheden liggen vast in de Meerjarige onderhoudsplannen en bijbehorende investeringsschema.
------	--

Toelichting mutaties 2022	De storting in de voorziening bedroeg conform de begroting € 206.375. De onttrekking vanwege onderhoud bedroeg in 2022 € 26.014.
---------------------------	--

Voorziening renovatie hockeyvelden	
------------------------------------	--

Doel	De gemeente Heeze-Leende is verantwoordelijk voor onderhoud en renovatie van de hockeyvelden. Hiervoor worden met ingang van 2010 bedragen in deze voorziening gestort.
------	---

Toelichting mutaties 2022	De storting in de voorziening bedroeg conform de begroting € 47.848. In 2022 is er € 11.132 vanwege kosten voor een onderzoek onttrokken
---------------------------	---

Voorziening molen St. Viktor	
------------------------------	--

Doel	In 2007 gevormd voor onderhoud aan de molen Sint Victor.
------	--

Toelichting mutaties 2022	Geen mutaties
---------------------------	---------------

Voorziening parkeerfonds	
--------------------------	--

Doel	Op grond van de bouwverordening dient een ontwikkelaar voldoende openbare parkeervoorzieningen op eigen terrein te realiseren. Omdat hier niet volledig in kan worden voorzien is in 2008 een parkeervereenkomst met de gemeente gesloten. De gemeente verplicht zich tegen ontvangst van een overeengekomen bedrag binnen tien jaar een parkeerplaats te realiseren. Voldoet de gemeente hier niet aan is de ontwikkelaar gerechtigd een vooraf vastgesteld gedeelte van dit bedrag van de gemeente terug te vorderen. De gemeente heeft in 2009 een parkeervisie laten opstellen.
------	---

Toelichting mutaties 2022	In 2022 hebben geen mutaties op de voorziening plaatsgevonden.
---------------------------	--

Voorziening riolering	
-----------------------	--

Doel	In de raadsvergadering van 7-9-2015 is het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) vastgesteld. In dit plan wordt de invulling voor de zorgtaken rondom afval-, hemel- en grondwater genoemd. Deze voorziening dient ter egalisatie van de kosten van onderhoud e.d. m.b.t. riolering.
------	--

Toelichting mutaties 2022	De storting in de voorziening bedroeg conform de begroting € 525.239 en € 297.000 vanwege artikel 44.2 BBV. De onttrekking in 2022, in totaal € 254.375, heeft betrekking op de in 2022 uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden en € 108.654 vrijval van de voorziening.
---------------------------	--

Voorziening AED's	
-------------------	--

Doel	Uit ontvangen bedragen is de voorziening AED's gevormd. Ten laste van deze voorziening kunnen onder andere kosten voor onderhoud AED's worden gebracht. Vanaf 2014 is besloten niet meer in de voorziening te storten.
------	--

Toelichting mutaties 2022	In 2022 hebben geen mutaties op de voorziening plaatsgevonden.
---------------------------	--

## Vaste schulden met looptijd langer dan één jaar

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

In het volgende overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2022.

Tabel 12.13

Bedragen x € 1.000

Vaste schulden	Saldo 31-12-2021	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2022
Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen	19.552		1.887	17.665
Onderhandse leningen openbare lichamen	1.300		0	1300
Door derden belegde gelden	1.612		123	1489
Waarborgsommen	1	25	0	26
<b>Totaal</b>	<b>22.465</b>	<b>25</b>	<b>2.010</b>	<b>20.480</b>

De totale rentelast voor het jaar 2022 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 530.178 (2021: € 601.759).

## Flottende passiva

### Netto-flottende schulden met een looptijd korter dan één jaar

De netto-flottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Netto-flottende schulden hebben een rente typische looptijd van minder dan één jaar.

### Overlopende passiva

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen vooruit ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 12.14

Bedragen x € 1.000

Vooruitontvangen bedragen	Saldo 31-12-2021	Ontvangen bedragen	Besteed	Vrijval	Saldo 31-12-2022
<b>Rijk:</b>					
Voorschot Tozo	485	0	0	485	0
Overige	99	138	0	0	237
SU Reg E84 stim verkeersveiligheidsmaatreg 2022-2023	0	131	0	0	131
SU NP Onderwijs (taakveld 4.3)	45	153	0	0	119
Tussenrekening SU Lokaal Sportakkoord	35	38	0	4	33
Brimsubsidie (taakveld5.5)	26	0	0	0	26
SU Wet Inburgering 2021	0	105	0	0	105
Vooruitontvangen uitkering toeslagenaffaire	-1	10	0	0	9
SU Onderwijsroute	0	14	0	0	14
Rijk uitvsubs (gevel) geluidaanp spoor (wel SiSa)	8	0	8	0	0
Rijk uitvsubs gevelmreg Dorpstr Leende (wel SiSa)	40	0	0	0	40
Rijk vbt subs geluidsan Oostrikker/Langstr(g SiSa)	0	312	14	0	298
Rijk vbt subs geluidsan B-lijst/eindmel (g SiSa)	102	0	0	0	102
Regeling Reductie Energieverbr RRE	1	0	1	0	0
Regeling Reductie Energieverbruik Wonen RREW	81	0	75	0	6
<b>Totaal Rijk:</b>	<b>922</b>	<b>902</b>	<b>98</b>	<b>490</b>	<b>1.121</b>
<b>Overige Nederlandse overheden:</b>					
VRBZO CTB middelen tbv contr Coronatoegangsbewijz	42			42	0
Specifieke Uitkering verlagen energierekening	0	234	33	0	201
Prov Samen mee nr A2 (taakveld 2.1)	214	25	32		207
Prov subs amfibiepassage Somerensweg	50	0	0		50

<b>Totaal overige Nederlandse overheden</b>	<b>306</b>	<b>259</b>	<b>64</b>	<b>42</b>	<b>458</b>
---	------------	------------	-----------	-----------	------------

## Niet uit de balans blijvende belangrijke financiële verplichtingen en rechten

### Dorpshuis 't Perron

De gemeente staat borg voor de betaling van de huur van het nieuwe dorpshuis door de stichting Beheer Dorpshuis Heeze aan woCom. Met andere woorden door het afgeven van deze borgstelling wordt de gemeente uiteindelijk verantwoordelijk voor het leegstandsrisico. Als de beheersstichting onvoldoende ruimtes weet te verhuren en/of overige inkomsten weet te genereren, kan woCom de middelen die ze van de stichting tegoed heeft, op de gemeente verhalen. De huurprijs van het gehuurde bedraagt op jaarbasis circa € 45.000 (excl. BTW).

### Gegarandeerde geldleningen en faciliteiten

De gemeente heeft voor woCom meerdere geldleningen gegarandeerd. In totaal bedroeg het schuldrestant per 31 december 2022 € 27,3 miljoen (zie bijlage). Voor De Bulders Woningbouw C.V. heeft de gemeente een kredietfaciliteit bij de BNG gegarandeerd van maximaal € 16 miljoen. Een specificatie is opgenomen in de bijlagen.

### Overzicht langlopende contracten

De langlopende contracten waaruit voor de gemeente Heeze-Leende belangrijke financiële verplichtingen (resterende contractwaarde groter dan € 10.000) volgen, zijn in het volgende overzicht opgenomen:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Datum start contract	Einddatum contract	Totaal contractwaarde	Per 31-12-2022 resterende contractwaarde
Huur De Spinner	1-1-2013	1-1-2053	11.793	9.185
Huur Kindcentrum De Parel	1-1-2013	1-1-2053	1.064	836

### Bergerhofschool

De huur van de Bergerhofschool is deels voor veertig jaar afgekocht door een gekapitaliseerd bedrag van € 1.450.000, dat in 2012 is voldaan. Hiermee heeft de gemeente Heeze-Leende van Wooninc. het gebruiksrecht voor de komende veertig jaar ingaande op 1 januari 2013 verkregen.

### Werkkostenregeling (WKR)

De staatsecretaris Financiën heeft aangegeven dat de uitruil woon-werkverkeer voor de medewerkers die na 12 maart 2020 hebben aangegeven om van deze uitruil gebruik te maken met loonheffingen zijn belast. Dit wordt ten laste van de WKR gebracht.

Er is wel een mogelijke kans dat vanwege de ongelijke behandeling met de medewerkers die voor 12 maart 2020 hebben aangegeven van de uitruil gebruik te maken deze schuld eventueel vanwege de onredelijkheid teniet wordt gedaan. De loonheffingen-schuld wordt aangevochten met een bezwaar-/beroepsprocedure tegen de nog te ontvangen aanslagen loonheffingen.

### Overdracht perceel Hendse Driessen

In de vergadering van 1 april 2019 heeft de toenmalige raad besloten het weiland bij Hendse Driessen 1 aan te kopen en hiervoor een krediet van maximaal € 750.000 excl. belastingen ter beschikking te stellen. Het college van B&W heeft op 18 juni 2019 met de koopovereenkomst ingestemd. Op basis hiervan is met de eigenaar van het perceel op 26 augustus 2019 een overeenkomst gesloten. De gemeente Heeze-Leende zal in 2023 eigenaar van het perceel worden.

Het perceel is aangekocht om hierop op termijn te kunnen komen tot een ontwikkeling samenhangend met de ontwikkeling van woonwijken de Bulders en de gewenste wijziging van verkeersstromen door en rondom Heeze.

## Gebeurtenissen na balansdatum

Geen.

## Melding WNT

De WNT is van toepassing op gemeente Heeze-Leende. Het voor gemeente Heeze-Leende toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 (het algemeen bezoldigingsmaximum).

### 1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13<sup>e</sup> maand van de functievervulling*

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	P. Hertog	C.G. Klesman-Nacken
<b>Functiegegevens</b>	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
<b>Bezoldiging</b>		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	103.570	101.670
Beloningen betaalbaar op termijn	13.348	17.613
<i>Subtotaal</i>	<i>116.918</i>	<i>119.283</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
<b>Bezoldiging</b>	116.918	119.283
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2021		
bedragen x € 1	P. Hertog	C.G. Klesman-Nacken
<b>Functiegegevens</b>	Griffier waarnemend	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	nee	ja
<b>Bezoldiging</b>		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	102.972	91.702
Beloningen betaalbaar op termijn	0	16.219
<i>Subtotaal</i>	<i>102.972</i>	<i>107.921</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000
<b>Bezoldiging</b>	102.972	107.921



1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12: niet van toepassing.

### **3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT**

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

# Bijlagen

## Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Met de herziening van de BBV zijn er nieuwe taakvelden ingesteld om gemeenten onderling beter te kunnen vergelijken. De programma-indeling is daarvoor minder goed geschikt omdat iedere gemeente vrij is in de keuze en benaming van programma's. Daarom maakt een uniform overzicht van lasten en baten per taakveld voortaan ook onderdeel uit van de gemeentelijke jaarrekening.

Bedragen x € 1.000

Taakveld BBV		Programma	Totaal	Lasten	Baten	Reserves	
<b>0 - Bestuur en ondersteuning</b>	0.1	Bestuur	Dienstverlening en Bestuur	-1.662	1.692	31	
	0.2	Burgerzaken	Dienstverlening en Bestuur	-276	513	237	
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Wonen, Bedrijven en Recreëren	-44	44	0	
	0.4	Overhead	Dienstverlening en Bestuur	-6.756	6.811	55	
	0.5	Treasury	Dienstverlening en Bestuur	202	46	248	
	0.61	OZB woningen	Dienstverlening en Bestuur	2.798	75	2.873	
	0.62	OZB niet-woningen	Dienstverlening en Bestuur	1.286		1.286	
	0.64	Belastingen overig	Dienstverlening en Bestuur	19		19	
	0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Dienstverlening en Bestuur	26.465		26.465	
	0.8	Overige baten en lasten	Dienstverlening en Bestuur	-167	302	136	
	0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	Dienstverlening en Bestuur	-46	46		
0.10	Mutaties reserves	Dienstverlening en Bestuur	145			-145	
		Wonen, Bedrijven en Recreëren	-46			46	
		Samen leven en Participeren	228			-228	
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	Dienstverlening en Bestuur	-1.982			1.982	
<b>Totaal 0 - Bestuur en ondersteuning</b>			<b>20.165</b>	<b>9.530</b>	<b>31.350</b>	<b>1.655</b>	
<b>1 - Veiligheid</b>	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Dienstverlening en Bestuur	-954	1.110	156	
	1.2	Openbare orde en veiligheid	Dienstverlening en Bestuur	-280	283	4	
<b>Totaal 1 - Veiligheid</b>			<b>-1.233</b>	<b>1.393</b>	<b>160</b>		
<b>2 - Verkeer, vervoer en waterstaat</b>	2.1	Verkeer en vervoer	Wonen, Bedrijven en Recreëren	-2.444	2.633	189	
	2.4	Economische havens en waterwegen	Wonen, Bedrijven en Recreëren	-95	95		
	2.5	Openbaar vervoer	Wonen, Bedrijven en Recreëren	-13	13		
<b>Totaal 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat</b>			<b>-2.552</b>	<b>2.741</b>	<b>189</b>		
<b>3 - Economie</b>	3.1	Economische ontwikkeling	Wonen, Bedrijven en Recreëren	-111	114	2	
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wonen, Bedrijven en Recreëren	17	686	703	
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Wonen, Bedrijven en Recreëren	-55	83	28	
	3.4	Economische promotie	Wonen, Bedrijven en Recreëren	38	250	288	
<b>Totaal 3 - Economie</b>			<b>-112</b>	<b>1.133</b>	<b>1.021</b>		

Taakveld BBV		Programma	Totaal	Lasten	Baten	Reserves
4 - Onderwijs	4.2	Onderwijshuisvesting	Samen leven en Participeren	-917	1.044	127
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Samen leven en Participeren	-523	802	279
<b>Totaal 4 - Onderwijs</b>			<b>-1.440</b>	<b>1.846</b>	<b>406</b>	
5 - Sport, cultuur en recreatie	5.1	Sportbeleid en activering	Samen leven en Participeren	-8	47	38
	5.2	Sportaccommodaties	Samen leven en Participeren	-797	910	113
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Samen leven en Participeren	-146	146	
	5.4	Musea	Samen leven en Participeren	-59	59	
	5.5	Cultureel erfgoed	Samen leven en Participeren	-97	102	5
	5.6	Media	Samen leven en Participeren	-259	259	
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wonen, Bedrijven en Recreëren	-1.032	1.138	106
<b>Totaal 5 - Sport, cultuur en recreatie</b>			<b>-2.399</b>	<b>2.662</b>	<b>263</b>	
6 - Sociaal Domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Samen leven en Participeren	-1.155	1.405	250
	6.2	Wijkteams	Samen leven en Participeren	-1.977	1.995	18
	6.3	Inkomensregelingen	Samen leven en Participeren	-1.130	2.887	1.757
	6.4	Begeleide participatie	Samen leven en Participeren	-969	969	
	6.5	Arbeidsparticipatie	Samen leven en Participeren	-246	246	
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Samen leven en Participeren	-616	619	4
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	Samen leven en Participeren	-2.309	2.348	39
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	Samen leven en Participeren	-2.170	2.170	
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	Samen leven en Participeren	-164	164		
<b>Totaal 6 - Sociaal Domein</b>			<b>10.736</b>	<b>12.803</b>	<b>2.067</b>	
7 - Volksgezondheid en milieu	7.1	Volksgezondheid	Samen leven en Participeren	-603	612	9
	7.2	Riolering	Wonen, Bedrijven en Recreëren	669	1.682	2.352
	7.3	Afval	Wonen, Bedrijven en Recreëren	625	1.359	1.984
	7.4	Milieubeheer	Wonen, Bedrijven en Recreëren	-450	526	76
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Dienstverlening en Bestuur	-7	11	4
<b>Totaal 7 - Volksgezondheid en milieu</b>			<b>234</b>	<b>4.191</b>	<b>4.424</b>	
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.1	Ruimte en leefomgeving	Wonen, Bedrijven en Recreëren	-280	472	192
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Wonen, Bedrijven en Recreëren	-830	1.733	902
	8.3	Wonen en bouwen	Wonen, Bedrijven en Recreëren	-815	1.321	506
<b>Totaal 8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</b>			<b>-1.925</b>	<b>3.526</b>	<b>1.600</b>	
<b>Eindtotaal</b>			<b>-0</b>	<b>39.825</b>	<b>41.480</b>	<b>1.655</b>

# Staat van gewaarborgde geldleningen en gegarandeerde faciliteiten

## Gegarandeerde geldleningen

Nummer geldlening geldgever	Naam financieringsinstelling	Garantie Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)	Nummer WSW	Percentage dekking gem HL	Verdeelsleutel WSW achtervang	Achtervang voor/na 1 aug 2021	Naam geldnemer	Stortingsdatum	Einddatum	Rente %	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Restant bedrag per 31-12-2022
70450	gem H-L (doorverstrek BNG)	ja	25833		100%	voor	woCom	1-9-1987	1-11-2031	4,66	2.026.000	872.000
70463	gem H-L (doorverstrek BNG)	ja	25834		100%	voor	woCom	1-9-1987	1-3-2033	3,27	1.371.000	617.000
40.101.616	Bank Nederlandse Gemeenten	Ja	38150	50%	100%	voor	woCom	31-7-2008	31-7-2048	4,56	22.400.000	22.400.000
40.101.613	Bank Nederlandse Gemeenten	Ja	38153	50%	100%	voor	woCom	1-8-2007	1-8-2047	4,52	3.600.000	3.600.000
WOL.035	Bank Nederlandse Gemeenten	Ja	NRV2062		12,20%	na	woCom	obligo			5.946.000	725.000
10031267	Nederlandse Waterschapsbank	Ja	60255		12,20%	na	woCom	21-12-2021	21-12-2061	4,86	2.718.000	331.000
	Nederlandse Waterschapsbank	Ja	NRV1042		0,70%	na	Wooninc	obligo			14.992.000	109.000
10031291	Nederlandse Waterschapsbank	ja	60359		0,70%	na	Wooninc	21-12-2021	21-12-2061	4,86	4.413.000	32.000
1003129	Bank Nederlandse Gemeenten	ja	60583		0,70%	na		18-1-2023	19-1-2054	0,732	6.000.000	44.000
40114969	Bank Nederlandse Gemeenten	ja	60682		0,70%	na		26-8-2021	26-8-2031	0,089	10.000.000	73.000
40115522	Bank Nederlandse Gemeenten	ja	60693		0,70%	na		28-3-2023	1-4-2070	0,834	10.000.000	73.000
2-31758	Nederlandse Waterschapsbank	Ja	61404		0,70%	na	Wooninc	30-12-2022	28-4-2032		10.000.000	73.000
												<b>28.949.000</b>
<b>Onder aftrek van door de gemeente Heeze-Leende aangegane en 1 op 1 doorverstrekte leningen</b>												
70450	gem H-L (doorverstrek BNG)	ja	25833				woCom	1-9-1987	1-11-1931	4,66	2.026.000	872.000
70463	gem H-L (doorverstrek BNG)	ja	25834				woCom	1-9-1987	1-3-1933	3,27	1.371.000	617.000
												<b>27.316.000</b>

## Gegarandeerde faciliteiten

Nummer geldlening geldgever	Naam van de financieringsinstelling	Direct gegarandeerde faciliteiten	Naam van de geldnemer	Datum tekening	Eind datum-	Trekking op akte van borgtocht in de vorm van	Getrokken einde van het dienstjaar
A013368	Bank Nederlandse Gemeenten	16.000.000	De Bulders Woningbouw C.V.	19-12-17	01-01-27	Rekening-Courant Vaste geldlening	7.812.000 0
							<b>7.812.000</b>

## Verantwoording specifieke uitkeringen (SiSa-bijlagen)


 Ministerie van Binnenlandse Zaken en  
 Koninkrijksrelaties

### SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-2-2023

Verstreker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne		Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
					<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
					<i>Indicator: A16/01</i>	<i>Indicator: A16/02</i>	<i>Indicator: A16/03</i>	<i>Indicator: A16/04</i>	<i>Indicator: A16/05</i>	<i>Indicator: A16/06</i>
					€ 90.400	€ 51.792	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
					Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

		Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Som indicatoren 01 t/m 08 Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/11		
		€ 102.944	€ 59.430	€ 304.566	€ 304.566	Nee		
FI N 2	<b>Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblema- tiek</b>  Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedrag en voor e (ja/nee) (vanaf 2021)	
		Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06	
		0	15	0	0	Ja	Ja	
		Eindverantwoording (Ja/Nee)	<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>				
		Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle R Indicator: B2/08	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/09				
		<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	<b>Reeks 1</b>	
		Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)	



		Werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Keuze werkelijke kosten	Werkelijke kosten	Werkelijke kosten	
		Aard controle R Indicator: B2/10	Aard controle R Indicator: B2/11	Aard controle R Indicator: B2/12	Aard controle R Indicator: B2/13	Aard controle R Indicator: B2/14	Aard controle R Indicator: B2/15	
		€ 0	€ 0			€ 0	€ 0	
		<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	
		Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtraject en cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	
		<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	
		Aard controle R Indicator: B2/16	Aard controle R Indicator: B2/17	Aard controle R Indicator: B2/18	Aard controle R Indicator: B2/19	Aard controle R Indicator: B2/20	Aard controle R Indicator: B2/21	
		€ 0	€ 5.700	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Reeks 2</b>	<b>Totaal</b>		
		Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling		
		<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>	<b>Keuze normbedragen</b>			
		Aard controle R Indicator: B2/22	Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle R Indicator: B2/24	Aard controle R Indicator: B2/25	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/26		
		€ 12.000	€ 12.000		€ 0	€ 12.000		
<b>B</b>	<b>C</b>	<b>Regeling</b>	Beschikkingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
<b>Z</b>	<b>4</b>	<b>energiegebruik</b>						
<b>K</b>	<b>3</b>	<b>woningen</b>	Gemeenten					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle R Indicator: C43/03	Aard controle D1 Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06

	RREW2020-00450675	€ 74.601	€ 162.105	1.709	<p>In het projectplan staat een minder aantal huurwoningen. Bij het bepalen van het aantal huurwoningen en particuliere woningen in kader van de RRE zijn een aantal huurwoningen als particuliere woningen bestempeld. Omdat de gemeente Heeze-Leende alle huurders wilde bereiken is besloten om af te wijken van het projectplan en alle huurders een energiebesparingspakket te sturen. Voor de huurders is een voucherregeling ingesteld. Huurders konden tot € 100,- terugkrijgen als zij materialen bestelden. 569 huurders hebben hiervan gebruikt door 2275 vouchers aan te vragen. Totaal bedrag dat is uitgekeerd: € 56.495,93</p>	
	Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de				

			regeling (Ja/Nee)?					
			<i>Aard controle D1 Indicator: C43/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C43/08</i>				
			1.709	Ja				
<b>B Z K</b>	<b>C 5 5</b>	<b>Aanpak energiearmoede</b>	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06</i>
			66	€ 28.096	€ 28.096	14	€ 4.732	€ 4.732
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huisee heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten			

		zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.					
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09</i>			
		80	€ 0	€ 0			
		Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15</i>
		435	313	0	31	80	0
<b>B</b>	<b>C</b>	<b>Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire</b>	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
<b>Z</b>	<b>6</b>		<i>Aard controle R Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04</i>			
<b>K</b>	<b>2</b>		€ 0	Nee			

O C W	D 8 2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieninge n voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseise n (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschools e educatie met bevoegde gezagsorgan en van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelz alen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
	Gemeenten	<i>Aard controle</i> R <i>Indicator:</i> D8/01	<i>Aard controle</i> R <i>Indicator:</i> D8/02	<i>Aard controle</i> R <i>Indicator:</i> D8/03	<i>Aard controle</i> R <i>Indicator:</i> D8/04	<i>Aard controle</i> R <i>Indicator:</i> D8/05		
		€ 105.477	€ 9.711	€ 0	€ 0	€ 0		
		Hieronder per regel één gemeente(co de) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordi ngsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachte rstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(co de) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordi ngsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachte rstandenbeleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode		
		<i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> D8/06	<i>Aard controle</i> R <i>Indicator:</i> D8/07	<i>Aard controle</i> <i>n.v.t.</i> <i>Indicator:</i> D8/08	<i>Aard controle</i> R <i>Indicator:</i> D8/09	<i>Aard controle</i> R <i>Indicator:</i> D8/10		
	1							
	2							
	100							
O C W	D 1 4	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragin gen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	

			maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Programma Onderwijs				
		<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>		
		<i>Indicator: D14/01</i>	<i>Indicator: D14/02</i>	<i>Indicator: D14/03</i>	<i>Indicator: D14/04</i>	<i>Indicator: D14/05</i>		
		€ 34.373	€ 0	€ 0	€ 0	€ 45.064		
		Hieronder per regel één gemeente (colonne) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente (colonne) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
		<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>			
		<i>Indicator: D14/06</i>	<i>Indicator: D14/07</i>	<i>Indicator: D14/08</i>	<i>Indicator: D14/09</i>			
		1						
		2						
		10						
<b>le</b>	<b>E</b>	<b>Subsidieregeling sanering verkeerslawaa</b>	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
<b>n 3</b>		<b>Subsidieregeling sanering verkeerslawaa</b>						
<b>W</b>		Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)						
		<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	
		<i>Indicator: E3/01</i>	<i>Indicator: E3/02</i>	<i>Indicator: E3/03</i>	<i>Indicator: E3/04</i>	<i>Indicator: E3/05</i>	<i>Indicator: E3/06</i>	

1	BSK-2019/107061 (Dorpstraat)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2	BSK-2021/191895 (Gewelmaatregelen Spoor)	€ 38.175	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3	BSK-2019/91263 (Geluidsschermen)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4	BSK-2019/91259 (Raildempers)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5	BSK-2020/12164 (Stil wegdek Ooststrikker-/Langstraat)	€ 14.191	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
100	BSK-2019/91263 (Geluidsschermen)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10	Aard controle R Indicator: E3/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12
1	BSK-2019/107061 (Dorpstraat)	€ 253.037	€ 0	€ 0		Ja
2	BSK-2021/191895 (Gewelmaatregelen Spoor)	€ 0	€ 0	€ 0		Nee
3	BSK-2019/91263	€ 2.728.229	€ 338.496	€ 354.283		Nee

le E n 2 W 0	Regeling stimulering verkeersmaatregel en 2020-2021	Provincies en Gemeenten	(Geluidsscher- men)					
			4 BSK- 2019/91259 (Raildempers )	€ 412.596	€ 0	€ 0		Nee
			5 BSK- 2020/12164 (Stil wegdek Ooststrikker- /Langstraat)	€ 49.619	€ 0	€ 0		Nee
			Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
			€ 305.097	€ 524.195	€ 429.284	Ja		
			Naam/numm er per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveili- gheids- maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08		
			1122 Aanleg van een kruispuntplat- eau ETW- ETW   aantal in st	Ja		De werkzaamhed en zijn in 2021 gestart. In 2022 zijn de maatregelen afgerond en opgeleverd.		
			2101 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden   aantal in meters	Ja		De werkzaamhed en zijn in 2021 gestart. In 2022 zijn de maatregelen afgerond en opgeleverd. NB. In de aanvraag is het nr. 3.2.2.2		



					"wegversmallin g"gebruikt. Omdat deze niet in de lijst van nrs voorkomt hebben we er voor gekozen om nr. 101 te gebruiken.	
		49	117 Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontslu itingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsw eg 30 km/uur   aantal in meters	Ja		De werkzaamhed en zijn in 2021 gestart. In 2022 zijn de maatregelen afgerond en opgeleverd.
		50				
<b>le</b>	<b>E</b>	<b>Regeling</b>	<b>Besteding</b>	<b>Cumulatieve</b>	<b>Cumulatieve</b>	<b>Project</b>
<b>n</b>	<b>8</b>	<b>stimulering</b>	<b>(jaar T)</b>	<b>besteding (t/m</b>	<b>eigen</b>	<b>afgerond (alle</b>
<b>W</b>	<b>4</b>	<b>verkeersveiligheid</b>		<b>jaar T)</b>	<b>bijdrage en</b>	<b>maatregelen)</b>
		<b>maatregelen</b>			<b>externe</b>	<b>in (jaar T)</b>
		<b>2022-2023</b>			<b>financiering</b>	<b>(Ja/Nee)</b>
					<b>(t/m jaar T)</b>	
		Provincies en Gemeenten	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>
			<i>R</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>R</i>	<i>n.v.t.</i>
			<i>Indicator:</i>	<i>Indicator:</i>	<i>Indicator:</i>	<i>Indicator:</i>
			<i>E84/01</i>	<i>E84/02</i>	<i>E84/03</i>	<i>E84/04</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			Naam/numm er per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveili gheids- maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk
			<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>	<i>Aard controle</i>
			<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>
			<i>Indicator:</i>	<i>Indicator:</i>	<i>Indicator:</i>	<i>Indicator:</i>
			<i>E84/05</i>	<i>E84/06</i>	<i>E84/07</i>	<i>E84/08</i>
		1				
		2				
		50				

S Z W	<b>Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022</b>	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) <b>IOAW</b>	Baten (jaar T) <b>IOAW</b> (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) <b>IOAZ</b>	Baten (jaar T) <b>IOAZ</b> (exclusief Rijk)
	Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ)
		<i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
		€ 1.266.244	€ 6.414	€ 43.126	€ 7.538	€ 37.039	€ 0
		Besteding (jaar T) <b>Bbz 2004</b> levensonderhoud	Baten (jaar T) <b>Bbz 2004</b> levensonderhoud	Baten (jaar T) <b>WWIK</b> (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvang toeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
		Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) ( <b>Bbz 2004</b> )	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) ( <b>Bbz 2004</b> )	Gemeente I.6 Wet werken inkomsten kunstenaars ( <b>WWIK</b> )	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
		<i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
		€ 8.512	€ 0	€ 0	€ 129.465	€ 0	€ 0
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				

		schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvang toeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2 Indicator: G2/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</i>					
		€ 0	Ja					
<b>S</b>	<b>G</b>	<b>Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022</b>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
<b>Z</b>	<b>3</b>	<b>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004</b> Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
<b>W</b>			<i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 1.000	€ 0	€ 0	€ 2.706
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

		Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvang toeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvang toeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvang toeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvang toeslagaffaire			
		Gemeente Aard controle R Indicator: G3/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/09	Gemeente Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11		
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja		
<b>S</b>	<b>Z</b>	<b>Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2022</b>	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)
<b>W</b>	<b>4</b>	Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 8.762	€ 2.107	
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.771	€ 627	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.659	€ 264	
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 17.192	€ 2.998
	Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderho ud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstr ekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
6	Totaal	0	0			
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstre kking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstr ekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstre kking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskost en (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
3	Tozo 3 (1 oktober 2020					

		tot 1 april 2021)				
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
		6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekingen - Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	
		Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
		6 Totaal	0	0	0	
<b>S</b>	<b>G</b>	<b>Wet inburgering</b>	Besteding	Baten (jaar T)	Volledig zelfstandige	
<b>Z</b>	<b>1</b>	<b>2021_</b>	(jaar T)			
<b>W</b>	<b>0</b>	<b>gemeentedeel 2022</b>				

		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03		
			€ 0	€ 0	Ja		
<b>S</b>	<b>G</b>	<b>Kwijtschelden</b>	Gederfde baten die voortvloeien uit	Gederfde baten die voortvloeien uit	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
<b>Z</b>	<b>1</b>	<b>publieke schulden</b>	kwijtschelden schulden	kwijtschelden schulden			
<b>W</b>	<b>2</b>	<b>SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel</b>	Bijzondere bijstand in (jaar T)	Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)			
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/04		
			€ 0	€ 0	Ja		
<b>S</b>	<b>G</b>	<b>Onderwijsroute</b>	Bestedingen onderwijsroute	Baten onderwijsroute	Bestedingen overige voorzieningen	Baten overige voorzieningen	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
<b>Z</b>	<b>1</b>	<b>2022_ deel</b>	(jaar T)	(jaar T)	(jaar T)	(jaar T)	
<b>W</b>	<b>3</b>	<b>gemeente</b>	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar					

		T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
V W S	H 4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 76.239	€ 0				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T)	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1		€ 106.640	€ 15.729	€ 37.339	
			2					
			100					
V W S	H 8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
					<b>Gerealiseerd</b>	<b>Gerealiseerd</b>	<b>Gerealiseerd</b>	<b>Gerealiseerd</b>
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Aard controle R Indicator: H8/03	Aard controle R Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
			11042440	€ 18.858	€ 0	€ 0	€ 12.345	€ 12.345
			21038107	€ 32.384	€ 0	€ 24.054	€ 0	€ 44.241
			3					
			4					
		Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					



			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08</i>	
		1	1042440	Nee	
		2	1038107	Ja	
		3			
		4			
<b>V</b>	<b>H</b>	<b>Regeling</b>	Besteding	Is voldaan aan	Eindverantwo
<b>W</b>	<b>1</b>	<b>specifieke</b>	(jaar T)	de uitvoering	ording?
<b>S</b>	<b>2</b>	<b>uitkering lokale</b>		van het lokale	(Ja/Nee)
		<b>preventieakkoorde</b>		preventieakko	
		<b>n of</b>		ord of aanpak?	
		<b>preventieaanpakke</b>		(Ja/Nee)	
		<b>n</b>			
			<i>Aard controle R Indicator: H12/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03</i>
			€ 7.567	Ja	Nee

## Controleverklaring van de onafhankelijke accountant